

ZMOS partnerom prvého ročníka Piešťanského festivalu zábavy
Združenie miest a obcí Slovenska tento rok začína spoluprácu s autormi zaujímavého podujatia pod názvom „Piešťanský festival zábavy.“ → strana 4

Ako sa na výlete neotraviť jedlom a byť zároveň šetrný k prírode?
Čas dovoleniek a výletov je v plnom prúde. Či už sa vyberáte na hory, k vode alebo do mesta, v rucksakoch by vždy malo mať svoje miesto niečo malé pod zub. → strana 9

Pod Poľanou sa opäť zišli fujaristi z celého Slovenska
Predposledná júlová sobota patrí v obci Korytárky fujare. Pod Poľanou sa zišli fanúšikovia ľudových tradícií na 26. ročníku Celoslovenskej prehliadky fujerašov. → strana 27

OBEČNÉ noviny

TÝŽDENNÍK MIEST A OBCÍ

29-30

... Prišiel slávny cirkus Leto, čo má vstupné za halier. Prišiel cirkus Leto, z oblohy má šapitó, cirkus Leto patrí deťom... iste poznáte tieto slová i melódiu skladby Pavla Hammela a skupiny Prúdy. Je nadčasovou oslavou leta, života, radosti a detstva, na ktoré všetci radi spomíname. Spomínať naň budú určite i tieto deti, ktoré sa hrajú v ikonickej fontáne počas horúčav na Námestí slobody v Bratislave.

Foto TASR - Miroslav Košírer

Z vystúpení hostí na 36. sneme Združenia miest a obcí Slovenska

→ strana 5

Nielen súkromné firmy, ale aj štát potrebuje udržateľné riadenie

→ strana 8

Odborná príloha Združenia pre lepšiu správu bytových domov

→ strana 15

Cieľom návrhu novely zákona je zlepšiť podmienky pre šport

→ strana 28

Minister investícií Raši:

Na vodovody a kanalizácie máme aktuálne vyhlásené výzvy za viac ako 350 miliónov eur

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie intenzívne pracuje na Pláne rozvoja verejných vodovodov a kanalizácií pre územie SR, ktorý v spolupráci s ďalšími rezortami predloží na vládu do konca marca 2025. Zároveň sú na tieto účely vyhlásené výzvy s alokáciou dohromady viac ako 350 miliónov eur.

„S národným plánom budovania vodovodov a kanalizácií prišla ešte v roku 2019 vláda Petra Pellegriniho, no vláda Igora Matoviča ho v roku 2020 zrušila. Prakticky tak rezignovala aj na tieto, pre rozvoj regiónov mimoriadne dôležité riešenia. Určite súhlasíte, ak poviem, že nie je možné, aby v 21. storočí v jednej z najvyspelejších krajín sveta mali ľudia problém dostať sa k

pitnej vode alebo mali problém s odpadovou vodou tak, aby neznečistovali životné prostredie. Toto musí byť prioritou vlády, toto je o kvalite života ľudí v každom kúte Slovenska,“ povedal minister investícií Richard Raši.

Obnovenie podpory budovania verejných vodovodov a kanalizácií je ukotvené aj v Programovom vyhlásení vlády SR. Podľa dostupných údajov zo Štatistic-

kého úradu Slovenskej republiky k roku 2022 nemalo verejný vodovod približne 15 % zo všetkých obcí Slovenska a horšie je to s kanalizáciou, ktorú nemalo takmer 60 % zo všetkých obcí Slovenska.

„Ako sme už informovali na výjazdovom rokovaní vlády v Zákamennom, v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia SR a Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

do konca marca budúceho roka vypracujeme a predložíme návrh plánu budovania verejných vodovodov a kanalizácií. Vďaka nemu bude jasné, akým spôsobom a cez aké peniaze zabezpečíme vyššiu kvalitu života aj dostupnými vodovodmi a fungujúcou kanalizáciou,“ uviedol štátny tajomník Michal Kaliňák.

→ str. 2

Plán obnovy a odolnosti: Zasadal riadiaci výbor k projektu Centrá zdieľaných služieb

Zdieľanie služieb medzi samosprávami a ich proklientsky orientované poskytovanie občanom je zámerom projektu Centrá zdieľaných služieb, ktoré z prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti plánuje zriaďovať a vybaviť zariadením ministerstvo vnútra, a to najmä v najmenej rozvinutých oblastiach Slovenska.

→ str. 2

Minister investícií Raši: Na vodovody a kanalizácie máme aktuálne vyhlásené výzvy za viac ako 350 miliónov eur

Na snímke Richard Raši.

Foto: TASR - Jakub Kotian

(Dokončenie zo str. 1)

Budovanie vodovodov a kanalizácií je podporované aj z nových eurofondov. Doteraz na tieto účely smerovali štyri výzvy s alokáciou dohromady takmer 210 mil. eur. Zároveň boli vyhlásené výzvy na fázované projekty, ktoré pokračujú z programového obdobia 2014 – 2020, v celkovej sume 90 miliónov eur. Taktiež sú vyhlásené dve integrované výzvy špeciálne pre obyvateľov obcí z Atlasu rómskych komunít, v rámci ktorých je možné podporiť aj aktivity v oblasti voda a kanál vo výške 51 miliónov eur.

„Ďalšiu výzvu zameranú na podporu infraštruktúry v oblasti nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v aglomeráciách do 2 000 ekvivalentných obyvateľov v dobiehajúcich regiónoch

a zabezpečenie prístupu k pitnej vode a nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v obciach do 2 000 ekvivalentných obyvateľov v dobiehajúcich regiónoch, plánujeme vyhlásiť do konca júla 2024. Pôjde o výzvu v celkovom objeme viac ako 29 mil. eur. Pracujeme na tom, aby ľudia konečne dostali to, na čo tak dlho čakajú,“ informoval Richard Raši.

„Nové vodovody a kanalizácie sa stali našou prioritou od prvého dňa od nástupu do funkcie. Som rád, že táto priorita sa naplňa aj v číslach a napredujeme tempom, aké tu nikdy doposiaľ nebolo,“ dodal vicepremiér a minister životného prostredia Tomáš Taraba.

(Zdroj: Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR)

Úspešný rok Digitálnej koalície: milióny eur na podporu digitálnych zručností žiakov aj seniorov

Digitálny žiak, Ukrajinský žiak, či Digitálne kurzy pre seniorov. To sú len niektoré z projektov za viac ako 65 miliónov eur, ktoré v minulom roku zrealizovala Digitálna koalícia. Vďaka novým počítačom, tabletom a vzdelávacím kurzom sa podarilo zlepšiť digitálne zručnosti u viac ako 150-tisíc detí a seniorov.

Vyplýva to z výročnej správy, ktorú schválilo valné zhromaždenie Národnej koalície pre digitálne zručnosti a povolania Slovenskej republiky (Digitálnej koalície). Podľa jej predsedu, schválenie výročnej správy a účtovnej uzávierky za rok 2023 potvrdzuje stabilnú finančnú situáciu a úspešné plnenie cieľov Digitálnej koalície. „Schválenie výročnej správy a účtovnej uzávierky za rok 2023 je dôkazom našej transparentnosti a efektívneho hospodárenia,“ povedal Mário Lelovský, predseda Digitálnej koalície. „Teší nás, že sme mohli úspešne uzavrieť tri významné národné projekty, ktoré mali pozitívny dopad na digitálne vzdelávanie v našej krajine.“

Na valnom zhromaždení sa zúčastnili zástupcovia členských organizácií vrátane Vladimíra Kešjara, generálneho tajomníka služobného úradu Ministerstva financií SR, Ivana Ivančina, štátneho tajomníka Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR, Miroslava Kočana, generálneho tajomníka služobného úradu Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR, Emila Fitoša, prezidenta IT Asociácie Slovenska a ďalších významných hostí.

Počas zhromaždenia boli prezentované aktivity Digitálnej koalície za rok 2023, ktoré zaznamenali

li významné úspechy a napomohli zlepšeniu digitálnych zručností naprieč rôznymi cieľovými skupinami na Slovensku. Medzi najúspešnejšie patrili projekt Digitálny žiak, vďaka ktorému sa podarilo podporiť rozvoj digitálnych zručností u viac ako 130 000 žiakov, vrátane tých zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Ďalšou významnou aktivitou, ktorej cieľom bolo podporiť systematické vybavenie detí digitálnou technikou bol projekt Ukrajinský žiak. Ten pomohol viac ako 9 300 ukrajinským deťom získať digitálne zariadenia na vzdelávanie. Okrem toho sa Digitálnej koalícii podarilo zrealizovať vzdelávacie kurzy pre viac ako 13-tisíc seniorov. Rozvíjať ale i testovať úroveň digitálnych zručností žiakov, študentov a učiteľov na Slovensku, v krajinách V4 a v Ukrajine sa Digitálnej koalícii každoročne darí vďaka projektu IT Fitness Test. V roku 2023 sa uskutočnil už jeho

12. ročník, ktorého sa zúčastnilo viac ako 150-tisíc respondentov. V prebiehajúcom 13. ročníku sa testovacie otázky sústreďujú na aktuálne potreby mladej generácie a jej orientácie v digitálnom svete.

Počas uplynulého roka realizovala Digitálna koalícia aj viacero medzinárodných projektov, pričom jedným z nich bol aj rozvojový projekt v spolupráci s Európskou migračnou agentúrou zameraný na digitálne vzdelávanie a pracovnú mobilitu v Moldavsku. Práve práca s talentom a vytváranie medzinárodných spoluprác je jednou z hlavných priorit Digitálnej koalície. Túto iniciatívu sa rozhodla Digitálna koalícia pretaviť aj do vytvorenia medzinárodnej online platformy digitálnych koalícií naprieč ďalšími krajinami, vďaka ktorej ešte viac sprístupnila zdieľanie zaujímavých projektov a iniciatív členských organizácií aj za hranicami Slovenska.

(Zdroj: Digitálna koalícia)

Plán obnovy a odolnosti: zasadal riadiaci výbor k projektu Centrá zdieľaných služieb

(Dokončenie zo str. 1)

Cieľom je prostredníctvom medziodobecnej spolupráce zvýšiť efektívnosť, rozsah a kvalitu poskytovaných služieb obyvateľom aj v malých obciach. Prvých približne 20 centier v podobe pilotného riešenia by malo začať postupne fungovať už koncom tohto roka. Pôvodnú výzvu na budovanie centier vyhlásenú bývalou vládou ministerstvo vnútra v apríli 2024 zrušilo, keďže sa po takmer roku do nej neprihlásil ani jeden záujemca.

„Nepracujeme sami a od „zeleného stola“. V úzkej spolupráci so zástupcami samospráv a so znalosťou vecí na základe prebiehajúcich auditov v regiónoch, a tiež na základe skúseností Združenia miest a obcí Slovenska, posudzuje ministerstvo vnútra v súčinnosti s MIRRI SR a Národnou implementačnou a koordinačnou autoritou nové pravidlá tohto projektu tak, aby sa v čo najväčšom rozsahu zabezpečilo naplnenie cieľov zvyšovania kvality, rozsahu a efektívnosti pri zdieľanom poskytovaní služieb občanom. Ide o záchranu a krízové riadenie projektu, kedy bez spojenia síl a výmeny informácií to v takom krátkom čase nebude možné

zvládnuť,“ povedal štátny tajomník MV SR Patrik Krauspe, pod záštitou ktorého v utorok 23. júla 2024 po prvý raz zasadal riadiaci výbor projektu. Pre prípravu návrhov priamych vyzvaní, ktoré by vzhľadom na termíny projektu, mali byť zverejnené najneskôr v septembri, zabezpečuje ministerstvo

vnútra spomínaný audit na vybranej vzorke približne 30 spoločných obecných úradoch prevažne v najmenej rozvinutých oblastiach. Predmetom auditu je analýza existujúcej situácie, posúdenie možností poskytovania služieb samosprávy a miestnej štátnej správy na jednom mieste, ako aj návrh

udržateľného a proklientsky orientovaného modelu fungovania týchto centier. „Centrá zdieľaných služieb budú jednou strechou, pod ktorou bude pre viacero samospráv jeden expert na konkrétnu agendu. Keďže spojíme financie z Plánu obnovy na ich zriadenie a peniaze z eurofondov na platy, pôjdeme integrovanou výzvou. Celý spoločný projekt sprevádza diskusia a spolupráca so samosprávami, lebo chceme, aby boli architektami nastavovanej administratívnej pomoci,“ hovorí Michal Kaliňák, štátny tajomník ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie. Riadiaci výbor na svojom prvom zasadnutí prerokoval aj informáciu o príprave podpornej výzvy MIRRI SR, v rámci ktorej sa budú financovať mzdy zamestnancov centier.

„Združenie miest a obcí Slovenska sa dlhodobo venuje týmto témam a disponuje množstvom skúseností overených z praxe, a preto budeme sprevádzať naplnenie zámeru Centier zdieľaných služieb našimi odbornými radami,“ dodáva Branislav Tréger, podpredseda ZMOS.

Záujemcovia o informácie a účasť v projekte Centrá zdieľaných služieb sa môžu prihlásiť na Inštitúte správnych a bezpečnostných analýz MV SR do 15. augusta 2024.

(Zdroj a foto: Ministerstvo vnútra SR)

Uskutočnilo sa spoločné online zasadnutie Sekcie regionálneho rozvoja a eurofondov a Sekcie verejnej správy Rady ZMOS

Viacerým aktuálnym témam bolo venované spoločné online zasadnutie Sekcie regionálneho rozvoja a eurofondov a Sekcie verejnej správy Rady ZMOS.

Členovia sekcií sa stretli za účelom prerokovania dôležitých otázok a problémov, ktoré prelínajú oblasť regionálneho rozvoja a eurofondov a oblasť verejnej správy. Predseda sekcie regionálneho rozvoja a eurofondov a primátor mesta Vrútky, Branislav Zacharides predniesol informácie z posledného zasadnutia Monitorovacieho výboru pre Program Slovensko 2021-2027, ktoré sa uskutočnilo 17. júna 2024.

Ďalším bodom rokovania, ktorý predniesol Branislav Zacharides, boli informácie o aktuálnych výzvach Integrovaných územných investícií. Predseda sekcie verejnej správy a starosta obce Jesenské Gabriel Mihályi informoval členov sekcií o aktualitách v ob-

lasti stavebného zákona a možnosti dopadu na modernizáciu samosprávy, taktiež o modernizácii MUS a centrách zdieľaných služieb.

V ďalšom bode Gabriel Mihályi

členom sekcií predostrel interný projekt Združenia miest a obcí Slovenska s názvom „Začnime od seba“.

(Zdroj: ZMOS)

Stanovisko ministerstva kultúry k projektu Obnovme si svoj dom

Ministerstvo kultúry pracovalo na projekte reštaurovania a obnovy kultúrnych pamiatok podľa znenia zákona o rozpočtových pravidlách č. 523/2004 Z. z., ktorý neumožňoval dostatočný čas na čerpanie získaných prostriedkov pre žiadateľov.

Aj na základe týchto skutočností sa rezort kultúry rozhodol schválené žiadosti pozdržať do 1. augusta 2024, od kedy začne platiť novela zákona o rozpočtových pravidlách. Podľa novej úpravy zákona, bude mať žiadateľ k dispozícii až o sedemdesiat mesiacov dlhší čas na vyčerpanie zdrojov.

Zároveň chce vedenie ministerstva pristúpiť k obnove kultúrnych pamiatok čo najzodpovednejšie, preto bude schvaľovať vybraným projektom vyššie sumy, z ktorých budú opravy skutočne realizovateľné.

(Zdroj: Ministerstvo kultúry SR, ZMOS)

Budeme spolupracovať pri najväčšej športovo-charitatívnej akcii Deň rešpektu

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) bude spolupracovať s občianskym združením Integrácia sviety pre všetky deti rovnako pri realizácii najväčšej športovo-charitatívnej akcie Deň rešpektu.

Predseda ZMOS Jozef Božik rokoval s riaditeľom projektu Integrácia Slavomírom Krafcákom. Výsledkom bude podpísanie Memoranda o spolupráci, ku ktorému dôjde ešte v priebehu tohto mesiaca.

Na 23. septembra 2024 je v City aréne v Trnave naplánovaná najväčšia športovo-charitatívna akcia Deň rešpektu, ktorá ponúkne nezabudnuteľný program pre 18 000 detí.

Občianske združenie Integrácia sviety pre všetky deti rovnako iniciovalo ustanovenie Pamät-

ného dňa rešpektu a eliminácie nenávisťných prejavov na deťoch, ktorý bol v roku 2022 uzákonený Národnou radou SR na 22. septembra.

„Tento Pamätný deň upriamuje pozornosť na problematiku šikany detí. Ide o problematiku, ktorú ZMOS v ostatnom čase veľmi aktívne rieši v spolupráci s Úradom komisára pre deti,“ pripomenul predseda ZMOS Jozef Božik počas rokovania, ktoré sa v priestoroch Kancelárie ZMOS v Bratislave konalo v utorok 16. júla 2024.

(Zdroj: ZMOS)

Výzva Obnov Dom mini: Pomoc pre domácnosti ohrozené energetickou chudobou

Už od 19. júla 2024 bude možné podávať žiadosti na poskytnutie podpory na financovanie čiastkovej obnovy rodinných domov v prípade, že RD obýva domácnosť ohrozená energetickou chudobou.

Za takú sa považuje domácnosť, ktorej ročný ekvivalentný disponibilný príjem za rok 2022 neprekročil 6 680,80 eur.

(Zdroj: ZMOS)

Púť samospráv sa uskutoční 28. júla 2024

Združenie obcí Termál, zastúpené predsedom združenia Ivanom Solárom, si dovoľuje pozvať na Púť samospráv. Svätá omša sa uskutoční 28. júla 2024 o 11:15 hod. na Pútnickom mieste STUDNIČKA POZBA. Srdečne pozývame všetkých volených predstaviteľov miest, obcí a samosprávnych krajov, ako aj všetkých veriacich občanov. Záujemcovia si môžu priniesť svoje insígnie na posvätenie. Po sv. omši neformálna, priateľská diskusia. Tešíme sa na vašu účasť.

OBEC UHLISKÁ

vyhlasuje
verejnú obchodnú súťaž
na podávanie
najvhodnejšieho návrhu
na uzatvorenie kúpnej zmluvy
na predaj
nehnutelného majetku obec
Uhliská

Obec Uhliská

73 parciel v katastri obce Uhliská
a 2 parcely v katastri obce Vysoká

Podmienky súťaže:

https://www.obecuhliska.sk/download_file_f.php?id=2083284

e-mail: info@obecuhliska.sk

web: www.obecuhliska.sk

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR spúšťa novú webovú stránku – AI informačný bod

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR predstavilo novú webovú stránku, ktorá bude slúžiť ako informačný bod pre oblasť umelej inteligencie.

Umelá inteligencia (AI) predstavuje jednu z najvýznamnejších technológií 21. storočia, s obrovským potenciálom transformovať rôzne odvetvia od zdravotníctva po priemysel. S rozvojom tejto technológie však prichádza aj nevyhnutnosť jej regulácie a monitorovania. Je kľúčové, aby sme sledovali aktuálnosť a vývoj tejto témy, vzdelávali sa a udržiavali si prehľad nielen o relevantnej legislatíve, ale aj o možnostiach využitia umelej inteligencie.

Nová webová stránka vznikla v spolupráci medzi Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a Národnou platformou umelej inteligencie: „AISlovakIA“ ako súčasť plnenia opatrení Akčného plánu digitálnej transformácie Slovenska 2023-2026.

Hlavným cieľom tejto platformy je poskytnúť tak odbornej, ako aj laickej verejnosti jednoduchý pri-

stup k relevantnej legislatíve, dokumentom a iniciatívam v oblasti umelej inteligencie. Okrem spomínanej legislatívy tu návštevníci nájdu informácie o aktuálnych a zaujímavých podujatiach z tejto oblasti, ako aj študijné programy, ktoré sa umelej inteligencii venujú.

„Nová webová stránka je kľúčovým nástrojom, ktorý zabezpečí prístup k dôležitým informáciám a legislatíve týkajúcej sa umelej inteligencie. Verím, že táto platforma výrazne prispieje k informovanosti a vzdelávaniu verejnosti o možnostiach a výzvach, ktoré umelá inteligencia prináša. Je to krok vpred k tomu, aby sme ako spoločnosť mohli efektívne využívať potenciál AI a zároveň zabezpečili, že jej vývoj a implementácia budú prebiehať eticky a bezpečne,“ uviedol k vytvoreniu informačného bodu AI štátny tajomník ministerstva Ivan Ivančín.

(Zdroj: MIRRI SR, ZMOS)

ZMOS a Ministerstvo obrany SR rokovali o spolupráci

Predseda Združenia miest a obcí Slovenska Jozef Božík rokoval s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR Danielom Zmekom o branno-športových aktivitách a podujatiach na základných školách.

Na pôde Združenia miest a obcí Slovenska sa vo štvrtok 11. júla 2024 uskutočnilo stretnutie predsedu ZMOS Jozefa Božíka s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR Danielom Zmekom. Témou stretnutia bolo prerokovanie spolupráce medzi mestami a obcami a ozbrojenými silami SR (OS SR) v oblasti realizácie branno-športových aktivít pre žiakov a neformálneho vzdelávania pedagogických zamestnancov na základných školách, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti miest a obcí.

ZMOS a OS SR sa zhodli na tom, že branno-športová výchova je o pripravenosti na riešenia a správanie sa počas krízových situácií, budovaní tímu, vzájomnom rešpekte a vnímaní významu vzájomnej pomoci a spolupráce pri prekonávaní prekážok v rôznych životných situáciách.

„Som veľmi rád, že s náčelní-

kom OS SR sme našli spoločný záujem, ktorým je zvyšovanie povedomia o dôležitosti národnej bezpečnosti už od mladého veku. Verím, že tieto aktivity budú prínosom pre naše deti a prispesú k ich komplexnému rozvoju,“ povedal predseda ZMOS Jozef Božík.

Rokovanie prinieslo konkrétne návrhy na spoluprácu a podpísanie spoločného memoranda

o spolupráci. Združenie miest a obcí na rokovaní zastupoval predseda ZMOS Jozef Božík a ústredná riaditeľka Kancelárie združenia Zuzana Špačeková. Ministerstvo obrany SR zastupoval náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR Daniel Zmeko a generálny riaditeľ Sekcie ľudských zdrojov MO SR Martin Rímeš.

(Zdroj: ZMOS)

ZMOS partnerom prvého ročníka Piešťanského festivalu zábavy

Združenie miest a obcí Slovenska (ZMOS) tento rok začína spoluprácu s autormi zaujímavého podujatia pod názvom „Piešťanský festival zábavy“, ktorého hlavným gestorom nie je nik iný, ako samotný pán Jozef Vajda, vynikajúci divadelný, televízny, rozhlasový a dabingový herec.

O čo presne ide?

V auguste tohto roka, presnejšie 16. až 19. augusta 2024 sa v meste Piešťany uskutoční prvý ročník tohto jedinečného letného divadelného festivalu, ktorý krásne spája tradíciu a veselosť prázdninového kúpeľného mesta Piešťany. Jeho poslaním je priniesť všetkým nezabudnuteľné zážitky plné smiechu, pohody a originality, ktoré sú šité na mieru pre všetky vekové kategórie.

Pre účastníkov sa tak naskytne príležitosť vychutnať si noblesný a elegantný program, ktorý odráža bohatú tradíciu Piešťan, zároveň však prináša sviežu vlnu humoru a radosti, ideálnu pre letné dni.

Prečo Vám túto informáciu dávame do pozornosti?

ZMOS toto podujatie víta, aj preto lebo je to vynikajúca príležitosť využiť ju na spestrenie voľného času pre obyvateľov našich miest a obcí či motiváciu a budovanie vzájomných vzťahov zamestnancov mestských a obecných úradov.

Máte jedinečnú možnosť využiť tento divadelný festival na to, aby ste napríklad svojim zamestnancom pripravili spoločný teambulding a spoločne, ako kolektív, sa na „Piešťanskom festivale zábavy“ zúčastnili.

Prostriedky Vašich sociálnych fondov sú určené práve na realizáciu sociálnej politiky v oblasti

starostlivosti o zamestnancov a to napríklad aj na to, aby ste z nich prefinancovali účasť na kultúrnych či športových podujatiach. Viete z nich hradiť napr. príspevok na vstupenky zamestnanca a pod.

Súčasne by sme ocenili, ak by ste toto krásne podujatie spropagovali aj vo Vašich samosprávach Vaším občanom.

Preto ak Vás „Piešťanský festival zábavy“ oslovil a máte záujem o bližšie informácie či plagáty, zvukové spoty pre potreby propagácie, pošlite obratom, najskôr však do 25. júla 2024 Vašu požiadavku na e-mailovú adresu: maria.chorvathova@zmos.sk.

(Zdroj: ZMOS)

Významný nárast podaní na Úrad komisára pre deti v prvom polroku 2024

Úrad komisára pre deti zaznamenal výrazný nárast počtu podnetov v prvom polroku 2024.

Celkový počet sa vyšplhal až na 218, čo predstavuje nárast o takmer 72% v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka, keď bolo zaznamenaných 133 podnetov.

Tematické podnety za prvý polrok 2024 sa sústredili na ochranu práv detí v týchto oblastiach: rodinný život (kontakt s rodičmi, starostlivosť, právo dieťaťa byť vypočuté, nezákonné premiestňovanie, náhradná starostlivosť), ochrana pred násilím (násilie v školách, domáce násilie, šikanovanie), základné práva (prístrešie, primeraná životná úroveň, sociálne zabezpečenie), právo na vzdelanie (prístup k vzdelaniu, vzdelanie pre deti so špeciálnymi potrebami), ochrana zdravia: zdravotná starostlivosť, informovaný súhlas zákonných zástupcov.

Ďalšie informácie nájdete na stránke Úradu komisára pre deti. (Zdroj: ZMOS)

Z VYSTÚPENÍ HOSTÍ NA 36. SNEME ZDRUŽENIA MIEST A OBCÍ SLOVENSKA

Lubomír Andrassy, predseda Najvyššieho kontrolného úradu SR**Nositel'om zodpovednosti a zmeny môžete byť len vtedy, keď vám štát na to vytvorí podmienky**

Začnem asi trochu inak, ako začínali moji predrečníci. Oslovím vás tak, ako mi je najbližšie: priateľky, priatelia, všetci tí, s ktorými už desiatykrát zdieľam atmosféru vašich snemov. Práve som si to spočítal – som tu, na sneme ZMOS – už desiatykrát a som nesmierne rád, že môžem s vami rozprávať nielen o tom, čo vám robí radosť, ale aj o tom, čo vám robí starosti. Preto dovoľte, aby som dnes, v rámci tohto môjho krátkeho príhovoru, zvýraznil tri piliere, na základe ktorých môžem konštatovať, že Združenie miest a obcí Slovenska, slovenské obce a mestá, sú nielen stabilným ale aj rozhodujúcim pilierom fungovania našej spoločnosti.

Preto mi dovoľte, dámy a páni, vážení zástupcovia samospráv, tí, ktorí ste najbližšie k našim občanom, aby som vám z pozície predsedu najvyššieho kontrolného úradu odovzdal tri dôležité posolstvá, tri piliere, na ktorých by vaša práca mala v týchto najbližších dňoch, týždňoch a mesiacoch stáť.

Po prvé - som presvedčený, že ste to práve vy, ktorí môžete a máte byť symbolom zmeny. Vy by ste mali byť nositeľom zmeny. Aj po vystúpení členov vlády, aj potom, ako sme realizovali kontroly v predchádzajúcom roku, potom, ako sme videli čo sa v našej krajine deje počas pandémie alebo aj počas mimoriadnej situácie spôsobenej vypuknutím vojny na Ukrajine, alebo aj následnej energetickej kríze, si uvedomujeme, že z hľadiska fungovania systému, ktorý sme nastavovali v deväťdesiatych rokoch minulého storočia sme sa dostali na hranu. Naše možnosti z hľadiska zmien – a to hovorím o celej spoločnosti a nielen o samospráve ale aj štátnych verejných inštitúciách, sa aj z hľadiska kompetencií aj financií dostali na hranu. Som presvedčený, že práve Združenie miest a obcí Slovenska aj prostredníctvom vášho vedenia, musí byť nositeľom zmeny – a to tak zmeny kompetenčnej ako aj nastavenia fungovania štátnych a verejných inštitúcií. Hovorím to v kontexte toho, čo hovoril váš predseda Jozef Božik v svojom druhom príhovore. Áno, je treba diskutovať aj o financiách.

Áno, je potrebné diskutovať o financiách, pretože sme sa dostali do situácie, že ak nezmeníme systém fungovania prerozdelenia zdrojov medzi štátnymi inštitúciami a verejnými inštitúciami, tak sa veľmi rýchlo dostaneme na okraj priepasti a neskôr sa v nej všetci aj ocitneme.

Druhé veľmi dôležité posolstvo,

ktoré pre vás mám, je skutočnosť, že očakávam od vás ako od ľudí, ktorí majú dôveru občanov, že budete aj nositeľmi zodpovednosti. Môj názor na vás je dlhodobý a známy. Som presvedčený o tom, že ste príkladom dobrého hospodára. Je pravda, že aj medzi vami sa nájdu ľudia, ktorým to nevyšlo. Je pravda, že niektoré samosprávy sa dostali do červených čísiel a že sa starostka alebo starosta ocitol v situácii, v ktorej nerešpektoval zákony. Na druhej strane však nemôžeme na základe správania sa jedného alebo dvoch ľudí paušalizovať, pretože v samospráve máme viac ako 2900 volených predstaviteľov a spravidla títo predstavitelia sú zodpovední hospodári.

Nositel'om zodpovednosti však môžete byť len vtedy, keď vám štát vytvorí podmienky. Bol to práve predseda ZMOS aj s kolegami, ktorí na východnom Slovensku zorganizovali tematické stretnutie k fungovaniu vodárenských spoločností.

Dámy a páni,

viac ako rok klepem na dvere predchádzajúcej i súčasnej vlády a chcem im povedať, že samospráva, vy, ktorí ste dostali do rúk tú najväčšiu zodpovednosť zabezpečiť pitnú vodu pre obyvateľov našej krajiny, tak vy, s tými problémami, ktoré sú vo vodárenstve sa nedokážete popasovať bez pomocnej ruky štátu. Som nesmierne rád, že ste to boli práve vy, akcionári vodárenských spoločností, ktorí ste sa nenechali opíť rožkom len jedného biznisového pohľadu, ale že ste začali otvorene diskutovať. Povedal som to už na východnom Slovensku a teraz to tu zopakujem – nenechám sa zastrašiť nikým, kto sa chce dostať ku kritickej infraštruktúre štátu a kto chce robiť svoj biznis na úkor obyvateľov našej krajiny. Alebo na úkor tých, ktorým štát zveril majetok, ktorým máte zabezpečiť jedno zo základ-

Viace ako tridsať rokov fungovania miestnej samosprávy dokazuje, že dialóg je jedinou správnou cestou k tomu aby sme vedeli riešiť problémy pred ktorými naša spoločnosť stojí. Búchať po stole, vyhrážať sa, zdvihnúť prst – to všetko vedie len k tomu, čo sme mali možnosť vidieť pred niekoľkými dňami. Veľmi pozitívne hodnotím aj skutočnosť, že ak my zavoláme vedeniu ZMOS, tak kedykoľvek sa dohodneme na spoločnom stretnutí a o probléme spolu diskutujeme. Netrvrdím a nikdy nebudem tvrdiť, že najvyšší kontrolný úrad má patent na rozum. Naš pohľad a naše odporúčania však nevychádzajú z toho, čo si myslí predseda alebo čo si myslí kontrolór. Vychádzajú z dôsledného mapovania a popísania situácie vďaka vám, ľuďom, ktorí ste v teréne, ktorí nám otvárate vaše účtovníctvo a vaše dokumenty a my vďaka poznaniu vašej práce vieme potom kompetentne modelovať odporúčania, ktoré majú pomôcť lepšej správe vecí verejných. A preto ak vy si osvojíte a uchopíte tie tri posolstvá, budete nositeľom zmeny. Zmeny, ktorá je absolútne nevyhnutná. Nedokážete ju však urobiť osamotene. Potrebujete k nej aj vládu. Preto mám obavy, že opäť sa dostávame do situácie že sme rok po voľbách a nič sa v téme reformy štátu a reformy verejnej správy zatiaľ neposunulo ďalej.

Verím, že sa stanete nositeľmi zodpovednosti tak, ako ste to dokázali s súvislosťou s vodárenskými spoločnosťami, že budete nositeľom zodpovednosti tak, ako to denne dokazujete pri nakladaní s vašimi príjmami.

Dokazuje to aj kontrola, pri ktorej sme preverili 22 samospráv. Zistili sme, že ste dobre nakladali so svojimi prostriedkami a že aj napriek výpadkom, ktoré má na svedomí štát svojimi legislatívnymi opatreniami, ste ich dokázali vykryť zvyšovaním miestnych daní, dôslednejším vymáhaním nedoplatkov. Vieme však aj to, že aj napriek všetkým snahám ste sa dostali na hranu a je nemysliteľné, aby keď jeden rok stúpila napríklad daň v Partizánskom o 116 %, aby o rok stúpila o ďalších 200 %. A to len preto, že štát si neplní svoje povinnosti voči samosprávam a kráti financie na ich fungovanie.

Ak budete podporovať dialóg a prizývať k nemu i ďalšie strany, tak podľa môjho názoru ZMOS bude tým oprávneným subjektom, ktorý je partnerom vlády, partnerom najvyššieho kontrolného úradu.

Dámy a páni, vážení priatelia, starostky a starostovia, primátorky a primátori,

veľmi pekne vám ďakujem za pozornosť a na záver by som chcel povedať niečo odľahčujúce. V tej prvej časti som počul veľa o tom, čo všetko dobré sa pre vás urobilo a čo všetko sa pre vás chystá. Tak -že keď odtiaľto odídete, tak sa pripravte na to, že si budete musieť vyhrnúť rukávy a začať tvrdo pracovať. A my budeme musieť začať tvrdo kontrolovať. Takže takýmto ľahkoúsmevným záverom vám ešte raz ďakujem za pozornosť a spoluprácu. A verím, že vy tým nositeľom dobrých správ nielen že môžete byť, ale už dnes ste.

Ďakujem veľmi pekne -za pozornosť.

Jozef Viskupič, predseda SK8 a predseda Trnavského samosprávneho kraja

„Zaklínadlo“ verejnej správy sa u nás skloňuje už dlho, ale kým si nenalejeme čistého vína a nepovieť si aj ako, začo a kedy, tak sa nepohneme

Vážené panie primátorky, vážení páni primátori, vážené panie starostky, vážení páni starostovia, milé vedenie a celý predsednícky stôl, dámy a páni, ktorí ste tu dnes a máte v srdci a na mysli samosprávu v jej celku.

V prvom rade, vážený pán predseda ZMOS, ďakujem za pozvanie.

Chcel by som tomuto ctenému fóru adresovať päť pozorovaní, ktoré podobne ako predseda ZMOS vo svojom spektakulárnom a všeobjímajúcom príhovore adresoval tomuto fóru - vtedy ešte aj vládnym predstaviteľom.

Týchto päť pozorovaní začnem tým, čo sme spáchali a urobili hneď na začiatku mandátu pána predsedu Božika a môjho obnoveného mandátu ako predsedu SK8.

Spomenutých bolo 36 memorandum a my – SK8 - sme boli medzi prvými, ktoré so ZMOS také-

to memorandum podpísali. Ide o strategickú spoluprácu medzi dvomi samosprávnymi združeniami – Združením miest a obcí Slovenska a združením SK8, ktoré reprezentuje územnú samosprávu.

Dôležitým základným a nosným pilierom územnej samosprávy je obec – parafrázujem článok 64 Ústavy SR, ktorý určite všetci dobre poznáme. Práve tam je zafinovaný aj tento moment, pretože územná spolupráca sa vykonáva tak v obciach, mestách aj na území samosprávnych krajov.

Preto má naše spoločné memorandum zafinované priority, záväzky, ktoré chceme v najbližších štyroch rokoch naplniť a ako obec, mesto a kraj na tejto linke bude spolupracovať so štátom i na pôde Európskej únie.

Začínali sme si aj konkrétne ciele, v ktorých sme už urobili aj patričné kroky. Ide napríklad o modernú samosprávu, ktorej hovoril aj môj predchodca. Naznačil

aj čo by malo byť obsahom modernej samosprávy. Pravdou je, že „zaklínadlo“ verejnej správy sa už u nás skloňuje dlho, ale kým si nenalejeme čistého vína a nepovieť si aj ako, začo a ešte predtým aj kedy, tak sa nepohneme.

Aj zo slov predsedu NKÚ sa dozvedáme, že náročným a senzitivným zvyšovaním majetkových

daní to už ďalej nepôjde. Ako samosprávy sme na jednej palube a na jednej lodi. A tak si držme palce aby pojem moderná samospráva a naša snaha o prípravu jej pilierového dokumentu nadobudla konkrétne tvary.

Tento pilierový dokument už pripravujeme a chceme ho predstaviť koncom tohto alebo začiatkom budúceho roka. Musíme sa dohodnúť na spôsobe financovania samosprávy, kompetenčných rámcoch i na spôsobe spolupráce.

Tretou úlohou, ktorú sme si dali do vienka, je podpora dialógu na linke obec – mesto – kraj – štát – Európska únia. Pravdou je, že my – SK8 – sme už na 100 % regionálnej samosprávy. My sa už nemôžeme rozrásť a v tejto súvislosti chcem gratulovať Združeniu miest a obcí Slovenska, že sa mu podarilo urobiť kroky na rozrastanie sa členstva v ZMOS. SK8 – vaša partnerská organizácia už reprezentuje celé územie Slovenska, všetkých 8 krajov so všetkými možnými politickými tričkami a spoločne sa snažíme riešiť naše veci výsledkovo orientované na spoločný záujem samosprávy.

Poslednú vec, ktorú chceme spomenúť a načrtnúť ju už aj minister Raši, je fungovanie rád partner-

stva pre integrovaný územný rozvoj. Predstavuje formát, v ktorom sme mali viacero očakávaní a chceli sme sa priblížiť k najlepším možným riešeniam, ktoré v Európskej únii už existujú. Ide o nový nástroj - minister spomenul aj to, že dve župy majú tento proces uchopený takpovediac viac z pohľadu regionálnych samospráv a šesť žúp spôsobom ako sme naučený z rozdeľovania podielovej dane, 30 – 70. Osobne si myslím, že to tak správne.

Je však dôležité, aby sme aj cez tento nástroj našli k sebe cestu, aby rokovali a viedli náš dialóg čo najlepšie a aby tie alokácie, ktoré máme k dispozícii cez vybojovaný a vydretý nástroj integrovaných územných stratégií, sme umiestnili ako zásadné investície. Aby sme našli miesto aj pre menšie obce, stredné obce, mestá i kraje.

Dámy a páni, som presvedčený, že fungovanie samosprávy nemožno vnímať izolovane od nášho členstva v Európskej únii. Preto si dovoľm vysloviť nádej, že aj tento snem popri pracovných, organizačných a inštitucionálnych otázkach, bude aj významným príspevkom k budovaniu povedomia o dôležitosti, prínose a význame európskeho spoločenstva pre naše obce, mestá a kraje. A, samozrejme, aj pre adresáta všetkých našich snáh, obyvateľov našich obcí, miest a krajov. Aj naďalej zostáva v platnosti, že moderné a rozvíjajúce sa regióny môžeme budovať len na základe spolupráce, partnerského dialógu a nachádzaní čo najlepších riešení. Som rád, že práve tento dialóg medzi ZMOS a SK8 doteraz bol a zostane na vysokej úrovni.

Vážené predsedníctvo, ešte raz ďakujem za pozvanie a verím, že sa takto stretneme aj o rok pri hodnotení vašej činnosti. Ďakujem veľmi pekne.

Jozef Božik, predseda ZMOS

Pár poznámok k tomu, čo tu odznelo

Vážené kolegyně a kolegovia, po vystúpeniach pána Andrásyho a Viskupiča musím povedať pár slov.

Čo sa týka spolupráce SK8 a ZMOS má pán predseda úplnú pravdu. Prvá partnerská zmluva, alebo lepšie povedané memorandum, bolo podpísané práve s SK8 ako so strategickým partnerom.

Aj predseda NKÚ hovoril o našej spolupráci a musím potvrdiť že je excelentná a že ďakujem za ňu. A to nielen v mene svojom či predsedníctva, ale celej našej organizácie.

Povedať chcem ešte aj niečo iné, čo som v úvodnom príhovore nespomenul, pretože nie všetci ste boli na vlnajšom septembrovom

mimoriadnom sneme ZMOS. Bolo nás tam len okolo dvestopäťdesiat.

Možno si pamätáte na etapu medzi 28. júnom a koncom augusta 2023, v ktorej ZMOS a SK8 spoločne vybojovali prvých 54-miliónov eur kompenzácií, na ktorých sme sa dohodli s bývalým premiérom Eduardom Hegerom.

Práve ZMOS mal ten hlavný ťah na bránu a našiel si tam tých 108 miliónov. Nakoniec bolo z toho "iba" tých 54-miliónov. Pamätám sa, ako predseda SK8 p. Viskupič spolu so mnou – či to bola tlačovka na pôde ZMOS, či pred prezidentským palácom, keď nás pán Ódor odmietol prijať potom, čo sa po našej dohode napísal 150 po-

slancom list na tému mimoriadnej schôdze aby sa kompenzácie vyplatili. Pripomeňme si, že 28. júna minulého roka nám vtedajší pán Ódor povedal, že nemá a nedá peniaze. My sme mu však veľmi korektné povedali, že ak nedá požadované peniaze, tak sa obrátime na poslancov NR SR. Išlo o to, že vízia bola taká, že prognóza

deficitu bola od 0,7 percentuálneho bodu nižšia. A potom, keď sa do toho 10. júla vložil iba jeden jediný poslanec zo všetkých 150, ten, čo nepoužíva mobil, premiér Ódor prestal s nami komunikovať. A boli sme persona non grata.

My sme sa s pánom Viskupičom postavili pred prezidentský palác a požiadali pani prezidentku Čaputovú aby intervenovala. Po tlačovke, asi po 30 minútach, nás oslovila. A hneď druhý deň sme boli pani prezidentkou aj prijatí a aj pán Ódor zmenil rétoriku. Stretli sme sa 19. júla a 21. júla

bola mimoriadne schôdza parlamentu. A tam, spolu s pánom predsedom Viskupičom a mojimi kolegami, sme bojovali za to, aby aspoň tých 54-miliónov eur bolo vyplatených. A to sa aj podarilo, vyplatené boli.

Čo tým všetkým chcem povedať? Hlavne to, že to strategické partnerstvo nie je iba na papieri, nie je iba o tom, že dnes spolu usilujeme o modernizáciu. Je o tom, že SK8 a ZMOS išli bok po boku a spolu tých 54 miliónov vybojovali. A nielen to. Vybojovali sme si aj odpustenie pôžičiek a ešte v

decembri – už nová vláda – nám dala zvyšných 60-miliónov, z ktorých 15-miliónov eur išlo na účty vyšších územných celkov a 45-miliónov eur na naše účty, účty samospráv.

Považoval som to za potrebné

pripomenúť, lebo v úvode nebol na všetko čas a to, čo tu pán predseda SK8 Viskupič povedal je absolútne pravda a to podpisujem. Memorandum medzi SK8 a ZMOS nie je žiadna formálna zmluva, to sú činy naplnené reál-

nymi výsledkami, reálnymi dátami, reálnymi číslami i peniazmi, ktoré sa dostali na účty miest a obcí Slovenska i samosprávnych krajov.

Ďakujem za pozornosť.

Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv

Našou snahou je aby naše mestá a obce boli dobrými miestami ľudskoprávneho života

Vážené dámy, vážení páni, ctené predsedníctvo,

v úvode mi dovoľte poďakovať sa vám za možnosť už druhý krát vystúpiť na vašom sneme, ktorý považuje za veľmi významný. Významný preto, že aj obyvatelky a obyvatelia vašich miest a obcí dochádzajú do styku s ľudskými právami. Vy, obce, mestá, samospráva, máte veľké množstvo kompetencií a práve pri ich uplatňovaní môžete prísť do kolízie so základným právami a slobodami.

Pán predseda NKÚ vás pozval na spoluprácu. Jeho úrad je zakotvený v našej ústave a podobne je tam zakotvený aj verejný ochranca práv. Na rozdiel od NKÚ však náš úrad nemôže a nechce sankcionovať obce a mestá za porušenie ľudských práv. Nadviacem však na slová predsedu NKÚ a chcem vám rovnako, ako on, ponúknuť edukatívnu a ľudskoprávnu ruku.

Viem, že to vo vašej práci máte ťažké. Spravovať také množstvo kompetencií, a nespraviť ľudskoprávnu chybu, je naozaj veľmi ťažké.

S pánom predsedom Božikom sme už hovorili o tom, že by bolo prospešné viac sa otvoriť a viac spolupracovať. Personálna poddimenzovanosť v mestách a obciach spôsobuje, že neraz nevedomky dôjde k zanedbaniu nejakých povinností, ktoré môžu hraničiť s porušovaním ľudských práv. Ľudia sa potom obracajú na nás a podávajú podnety ochrancovi práv. Neraz je na vine iba slabá komunikácia

obce s dotknutým občanom,

Spomenul som už, že naše naše závery nie sú sankčné a nie sú ani súdnym rozhodnutím. My vám pošleme iba upovedomenie, v ktorom nájdete aj návod na zlepšenie.

Nedávno som pánovi predsedovi poslal list s prosbou oboznámiť s jeho obsahom vašu členskú základňu. Naši právnikovia sa vám snažia pomáhať, ukazovať tú ľudskoprávnu cestu. Chápem, že obec či mesto nemá ostatok financií a nemôže si dovoliť právnikov na túto agendu.

Obraciam sa na vás len s výzvou, vážené kolegyně a kolegovia. Keď vám príde odo mňa list či prosba, nečakajte, prosím, na urgenciu. Napíšte nám, čo o prípade viete, čo máte o tom zaznamenané vo vašom spise, aby sme poznali váš pohľad na podanie občana. Hlavne nezostaňte nečinní, lebo mne i

vám sťažuje prácu. A v konečnom dôsledku aj občan, ak nemáme odozvu a súčinnosť, negatívne vníma váš postoj k jeho podaniu.

Najčastejšie oblasti, s ktorými som sa čo sa týka samosprávy stretával v minulom roku, bolo vyberanie poplatku za komunálny odpad, otázky odpúšťania alebo úlav – nakoniec to všetkom som v tom liste spomínal.

Časté námietky sú aj v oblasti územného konania. Stúpajúci počet podnetov zaznamenávame v parkovacej politike najmä čo sa týka osôb sprevádzajúcich zdravotne postihnutých občanov.

Podnety dostávame aj v otázkach prístupových ciest, doprav-

ného značenia a uložených sankcií. Občania začínajú byť veľmi citliví na zdravé životné prostredie a mne rapídne stúpa počet sťažností na životné prostredie. Ide najmä o hluk z ciest ale i ďalšie problémy. Ďalšou oblasťou sťažností je sociálne nájomné bývanie a ďalšie.

Keď sa z tohto snemu vrátite domov, prosím, vráťte sa s informáciou, že nás sa netreba báť. My sa usilujeme ísť do roviny náučnej, edukatívnej a chceme vám pomôcť. Našou snahou je aby naše mestá a obce boli dobrými miestami ľudskoprávneho života.

Ďakujem veľmi pekne.

Zaznamenal a snímky: (st)

Nielen súkromné firmy, ale aj štát potrebuje udržateľné riadenie. NKÚ organizuje konferenciu

Audit účtovných a finančných tokov by nemal podstupovať len súkromný sektor. Aj verejné inštitúcie by mali mať nastavené svoje financovanie, rozvoj a modernizáciu tak, aby boli prepojené princípy udržateľnosti ESG (Environmental, Social, Governance), čiže životné prostredie, sociálne aspekty a riadenie. Výrok auditu je pri získavaní výhodných úrokov z bánk pre firmy kľúčový. Kým pôvodne boli princípy ESG modelované pre privátnu sféru, rovnaké podmienky sa budú nastavovať pre štátne inštitúcie a verejné korporácie, akými sú napríklad štátne železničné spoločnosti či Slovenské elektrárne. Najvyšší kontrolný úrad (NKÚ) SR v tejto súvislosti organizuje v Bratislave 4. septembra 2024 prvú medzinárodnú konferenciu zameranú na zavedenie ESG.

Diskutovať sa bude o skúsenostiach, úskaliach a výzvach, ktoré prináša táto povinnosť pre podniky a organizácie. Pôjde o jedinečnú príležitosť získať ucelený obraz o dôležitosti a výzvach spojených s povinným informovaním o udržateľnosti v súlade s novelizovaným zákonom o účtovníctve a štatutárnom audite. Odborníci zo štátnej správy, ako aj z významných podnikov, prinesú svoje pohľady na legislatívne rámce a prax v oblasti ESG. Pre súkromné, ako aj verejné inštitúcie je uplatňovanie ESG princípov dôležité nielen pre zlepšenie ich vlastnej výkonnosti, ale aj pre demonštráciu vedúcej úlohy v oblasti udržateľnosti a spoločenskej zodpovednosti.

Pre národných kontrolórov je téma udržateľnosti zásadná a obsahovo blízka. „Preto spolu s Ministerstvom financií (MF SR) a Slovenskou komorou audítorov (SKAU) chceme vytvoriť platformu na zdieľanie príkladov dobrej praxe a výmenu informácií. Princípy, uplatňované v rámci ESG, by mohli byť aj jedným z pilierov pre zúčtovanie finančnej pomoci v rámci európskych projektov,“

uviedla podpredsedníčka NKÚ Henrieta Crkoňová.

Zodpovedné podnikanie, ktoré zahŕňa ESG faktory, prispieva k vytváraniu hodnoty pre všetkých zainteresovaných – od zamestnancov a zákazníkov po komunitu a životné prostredie. Tento prístup pomáha zabezpečiť, že ekonomický rast je inkluzívny, spravodlivý a udržateľný, čo je kľúčové

pre budovanie lepšej budúcnosti pre súčasné aj budúce generácie. Environmentálne, sociálne a riadiace aspekty predstavujú súbor kritérií, ktoré hodnotia, ako spoločnosti a organizácie prispievajú k udržateľnosti a zodpovednosti v rámci svojich operácií. Tieto tri piliere tvoria základ pre udržateľné vykazovanie a zodpovedné podnikanie.

Environmentálne faktory sa zameriavajú na vplyv organizácie na životné prostredie. Patria sem aspekty ako spotreba energie, emisie skleníkových plynov, hospodárenie s vodou a odpadmi, a ďalšie opatrenia na minimalizáciu ekologického odtlačku. V kontexte rastúcich globálnych výziev, ako sú klimatické zmeny a vyčerpanie prírodných zdrojov, je nevyhnutné, aby verejné aj súkromné subjekty prijímali a implementovali environmentálne udržateľné praktiky.

Sociálne faktory sa sústreďujú na vplyv organizácie na spoločnosť a jej zamestnancov. Tento pilier zahŕňa otázky ako pracovné podmienky, ľudské práva, rovnosť príležitostí, zdravie a bezpečnosť zamestnancov, a komunitné iniciatívy. Sociálne zodpovedné správanie je kľúčom k vytváraniu inkluzívnych a spravodlivých spoločností, kde je rešpektovaná dôstojnosť a práva všetkých jednotlivcov.

Riadiace faktory sa týkajú spôsobu, akým je organizácia riadená a ako sú implementované etické normy a transparentnosť v jej operáciách. Zahŕňa to aspekty ako správna rada, práva akcio-

nárov, protikorupčné opatrenia, a etické správanie. Silné riadiace mechanizmy zabezpečujú, že organizácie fungujú v súlade s najvyššími štandardmi integrity a zodpovednosti, čo je nevyhnutné pre budovanie dôvery verejnosti a investorov.

x x x

Konferenciu organizuje NKÚ v spolupráci so Slovenskou komorou audítorov pod záštitou Ministerstva financií SR za účasti rôznych stakeholderov, vrátane zástupcov rezortov životného prostredia a práce, gestora zákona o účtovníctve a štatutárnom audite – MF SR, súkromného sektora a inštitúcií z oblasti auditu, ako aj zástupcov rezortu financií ČR. Bude priestorom pre sieťovanie a výmenu skúseností medzi účastníkmi, čo môže viesť k vytvoreniu efektívnych stratégií a riešení pre úspešnú implementáciu ESG informovania. NKÚ a MF SR sú odhodlaní podporiť všetky iniciatívy, ktoré prispievajú k udržateľnému rozvoju a zodpovednému podnikaniu v našej krajine.

Viac informácií o konferencii prinesieme čoskoro na sociálnych sieťach NKÚ SR.

(ts-NKÚ)

S rezortom životného prostredia sme sa zhodli na potrebe posilniť vplyv štátu vo vodárenstve

Pohľad na situáciu vo vodárenských spoločnostiach a fungovanie jednej z najkritickejších infraštruktúr v tomto štáte sa stali predmetom diskusie predsedu Najvyššieho kontrolného úradu (NKÚ) SR Lubomíra Andrassyho a podpredsedu NKÚ Jaroslava Ivanča s generálnym tajomníkom služobného úradu Ministerstva životného prostredia (MŽP) SR Marekom Chovanom.

Diskutujúce strany sa zhodli na tom, že zle nastavená legislatíva a nedostatočné kontrolné mechanizmy vytvárajú na Slovensku veľký priestor na ovládnutie tak dôležitej kritickej infraštruktúry, ktorá distribuuje vodu do domácností.

S generálnym tajomníkom služobného úradu MŽP sa predstavitelia NKÚ zhodli na tom, že je potrebné cez úpravu legislatívy výraznejšie posilniť štát a jasne si stanoviť, kam smerujú vodárenské spoločnosti. Zároveň podporili iniciatívu ministra Tarabu, aby vlastníkom akcií vo vodárenských spoločnostiach neboli len obce a mestá, ale aj štát. Ten by tak mal pod kontrolou nielen to, ako infraštruktúra funguje, ale aj to, ako sú v rámci týchto spoločností využívané štátne, verejné, ale aj európske zdroje.

„Práve snahy o ovládnutie vodárenských spoločností vníma-

me ako skrytú privatizáciu, ktorá môže prebiehať cez dlhodobé zmluvné vzťahy, cez zmenu akcionárskych pomerov či zmenu vplyvu akcionárov na chod spoločnosti,“ približuje šéf NKÚ Lu-

bomír Andrassy s tým, že všetky tieto atribúty vidno v kontexte Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti.

Vedenie NKÚ tiež na stretnutí upozornilo na zistenia národ-

ných kontrolórov z posledných rokov, že vodárenské spoločnosti v súčasnosti nie sú schopné modernizovať a rozvíjať vodárenskú infraštruktúru a bez pomoci a výraznej finančnej podpory štátu

sa v tejto oblasti nedá posunúť dopredu. Investičný dlh v segmente vodárenstva sa šplhá k sume desiatich miliárd eur.

Štát v minulosti bezodplatne previedol majetok a akcie na obce a mestá. „Je preto prirodzené, že by samosprávam malo byť umožnené, aby tie, ktoré nechcú vlastníť akcie a nevedia sa starať o zverený majetok prostredníctvom akcionárskych práv, mohli svoje práva prevádzať na štát a nie na vodárenské spoločnosti, ktoré majú byť výkonnostnou zložkou v tomto celom reťazci. Kontrola nad vodárenskou spoločnosťou musí byť posilnená prostredníctvom štátu, aby nedošlo k jej ovládnutiu záujmovými skupinami,“ dodal predseda Andrassy, pričom táto snaha sa dá podľa neho docieľiť len zmenou legislatívy, v čom bude NKÚ envirorezort jednoznačne podporovať.

(ts-NKÚ)

Ako sa na výlete neotraviť jedlom a byť zároveň šetrný k prírode?

Čas dovolení a výletov je v plnom prúde. Leto je ako stvorené na objavovanie nových miest. Či už sa vyberáte na hory, k vode alebo do mesta, v ruksakoch by vždy malo mať svoje miesto niečo malé pod zub.

Teplé počasie však so sebou prináša aj vyššie riziko kontaminácie potravín, preto je potrebné pri príprave občerstvenia na cesty myslieť na to, že jedlo musí ostať čerstvé a bezpečné na konzumáciu aj pri vyšších teplotách. Navyše netreba zabúdať ani na správne vytriedenie obalov z jedál a nápojov, ktoré si so sebou na výlety berieme. Upozornili na to v rámci kampane #Safe2Eat Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA) a OZV ENVI - PAK. Pre turistov a cestovateľov pripravili aj príručku s tipmi, ako si nepokaziť dovolenku jedlom.

Letná sezóna sa jednoznačne spája aj s množstvom ciest a výletov. Teplé počasie však praje rastu a šíreniu baktérií, čo zvyšuje riziko potravinovej otravy. Pri cestovaní je preto potrebné byť ešte obozretnejší, keďže zväčša nemáme po ruke chladničku či mrazničku, kam by sme potraviny a hotové jedlá mohli uložiť. Kampan #Safe2Eat realizuje EFSA spolu s partnermi v 18 členských štátoch EÚ a upriamuje pozornosť na riziká, ktoré potraviny pri nesprávnom zaobchádzaní predstavujú. Ako upozorňujú odborníci, medzi najzávažnejšie ochorenia, ktoré môžeme dostať z jedla, je salmonelóza, ktorá sa objavuje hlavne v lete.

Jedlo, ktoré si beriete so sebou, vyberajte dôsledne

Turistika v horách, návšteva kúpaliska, akvaparku alebo jazer, objavovanie hradov a zámkov, mestská turistika a športové aktivity. To sú najobľúbenejšie výlety Slovákov. Ako uviedla Katarína Fašiangová, poverená vykonávaním funkcie riaditeľky odboru bezpečnosti potravín a výživy Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, už pri plánovaní cesty sme si mali premyslieť zloženie jedál, ktoré si balíme. „Určite neodporúčam brať si potraviny rýchlejšie podliehajúce skaze,

kam radíme pokrmy obsahujúce vajcia, mäso – najmä kuracie. Ale ani mliečne výrobky, majonézu či ovocie náchylnejšie na plesň, ako sú napríklad maliny a jahody,” povedala Fašiangová.

Uprednostnite suchú salámu či orieškové maslo

Na cesty si radšej pripravte obložené pečivo s tvrdým syrom, suchou salámou, paštétou alebo s orieškovým maslom a džemom. Z ovocia si vyberajte druhy, ktoré nemusíte umývať (napr. banán, melón) a ktoré tak rýchlo nepodliehajú skaze (napr. jablko, hruška). Ako sladkú bodku si doprajte keksíky, napolitánky, gumené medvedíky, proteínové tyčinky či domáce koláče bez krémov, ako sú bublanina, bábovka, muffiny alebo brownies. Týmto tipmi sa riadi aj známy šéfkuchár Martin Novák. „Na výlet do hôr si zvyknem do skla pripraviť pečené mäso, ktoré následne sterilizujem, vydrží tak dlhšie. Keď beriem moje deti na kúpalisko, pribalím nám zapekané toasty uskladnené v termotaške a k tomu bábovku alebo brownie. Sendvič s údeným pastrami mäsom alebo obložená bageta s krájanou zeleninou padnú vhod pri návšteve hradov a zámkov či pri prechádzkach mestom. Sušené ovocie a iontové izotonické nápoje vám zase dobijú energiu po fyzickej aktivite,” vysvetlil Novák.

Vzniknutý odpad správne vytriedte

Posledným, ale nemenej dôležitým, krokom pri jedle na cestách je myslieť na to, ako skončí odpad, ktorý nám z jedla vznikne. OZV ENVI - PAK pripomína, aké je dôležité správať sa zodpovedne a správne vytriediť všetok odpad, ktorý vznikne pri príprave alebo po samotnej konzumácii jedla na výlete. Pripravte sa tiež na to, že v prírode nebudú odpadkové koše na každom rohu. „Problémy spojené s voľne pohodeným odpadom vnímame veľmi citlivo. Preto

aj cez našu iniciatívu Vezmi si ma a viaceré naše projekty a osvetové aktivity učíme ľudí, aby v prírode nevytvárali odpad. Platí, že čo si so sebou do prírody alebo na výlet donesieme, to si so sebou aj odnesieme, prípadne vyhodíme do najbližšieho koša. A ak je na to príležitosť, odpad vždy správne vytriedime,” vysvetlila Katarína Kretter, riaditeľka komunikácie OZV ENVI - PAK.

Rozklad odpadkov trvá veľmi dlho

Jedlo na cesty si podľa odborníkov zabalte do vzduchotesných obalov a ak je to možné, voľte obaly z prírodných materiálov (napr. voskové vrecká) a opakovane použiteľné nádoby zo skla alebo nerezu. V prípade potreby si pribalte aj opakovane použiteľný príbor. „Odpadky sa v prírode nerozkladajú za dva dni, trvá im to veľmi dlho, v niektorých prípadoch až stovky rokov. Navyše kontaminujú pôdu a vodu, a priťahujú hľadavce či iné živočíchy. Preto by sme sa aj počas cestovania a výletov mali správať v prírode zodpovedne a za žiadnych okolností by sme odpadky nemali hádzať na zem,” doplnila Katarína Kretter. Na výlet si preto pribalte vrecká určené na odpad a správne ho vytriedte pri najbližšej novej príležitosti.

Ako neotraviť rodinu jedlom počas cestovania?

Spoluprácou odborníkov vznikla aj príručka cestovateľa – Ako si nepokaziť letný výlet, kde nájdete nielen tipy na samotné výlety, ale aj rady od šéfkuchára Martina Nováka, aké jedlo si na jednotlivé výlety môžete pripraviť. A OZV ENVI - PAK v nej poradí, kam vytriediť obaly z jedál a nápojov, ktoré počas výletu skonzumujeme. Jej znenie nájdete na <https://envipak.sk/>.

(js)

Radíme s odpadmi

Organizácia zodpovednosti výrobcov ENVI - PAK odpovedá na vaše otázky. Ak potrebujete poradiť v oblasti odpadov, napíšte nám, prosím, na adresu: komunikacia@envipak.sk.

Na čo slúžia štandardy triedeného zberu?

Štandardy triedeného zberu znamenajú, že pre občanov v obciach a mestách bude vytvorená dostatočne hustá a pohodlná sieť zberných miest na triedený odpad, aby mohli triediť pohodlnejšie viac odpadu, ako doteraz. To znamená, že v obciach a mestách bude dostatočné množstvo farebných kontajnerov pre všetkých občanov. Štandardy triedeného zberu zabezpečia, aby triedený zber zložiek komunálneho odpadu v obciach fungoval efektívne a nie len formálne. Prostredníctvom štandardov triedeného zberu sú stanovené minimálne požiadavky na infraštruktúru triedeného zberu odpadu v obci. Štandardy určujú minimálne podmienky, resp. kapacity zberných nádob alebo vriec, ktoré musia byť k dispozícii obyvateľom obce/mesta na zber z konkrétnej zložky komunálneho odpadu. Štandardy sú v objemových jednotkách (litroch) na jedného obyvateľa za rok a sú stanovené na jednotlivé komodity - papier, plasty, sklo, kovové obaly, ako i biologicky rozložiteľný komunálny odpad, samostatne. Prostredníctvom štandardov má obec/mesto jasne stanovené, aké minimálne množstvo nádob, resp. vriec bude potrebovať, a ako často ich bude potrebné zväzať. Za zavedenie štandardu triedeného zberu je zodpovedná obec/mesto. Za financovanie triedeného zberu na území obce je zodpovedná OZV, ktorá má s obcou uzatvorenú zmluvu. Štandardy triedeného zberu prinášajú poriadok aj do označovania nádob a vriec na triedený zber tak, aby bola uľahčená orientácia pre občanov, čo sa ako zbiera, aký odpad kam patrí a zároveň, aby bolo jednoduchšie organizovať celoslovenské osvetové aktivity na podporu triedeného zberu odpadov.

Mesto plánuje zaviesť nový systém zberu komunálneho odpadu, chce šetriť

Mesto Sliach vo Zvolenskom okrese tento rok sumu za zber komunálneho odpadu nezvyšovalo, zaviesť však plánuje vážny systém jeho zberu. Cieľom je naučiť ľudí triediť smeti, a tým aj šetriť peniaze. Informovala o tom jeho primátorka Ľubica Balgová.

Paušálny poplatok za zber komunálneho odpadu je v súčasnosti necelých 38 eur na osobu a na rok. Od budúceho roka ho však budú musieť podľa nej zvýšiť. „Dúfajme, že to bude len o infláciu. Budeme mať totiž vyššie vstupy, zberová spoločnosť nám to naúčtuje a my to budeme musieť zaplatiť,” objasnila a doplnila, že túto výšku poplatku nezvyšovali dva roky.

Zdôraznila, že ľudí treba učiť robiť s odpadom. „Chceme prejsť na vážny zber. Aby si občan zaplatil za množstvo smetí, ktoré vyprodukuje,” povedala. Doplnila, že v meste okrem jedného stanovišťa sú všade polopodzemné kontajnery. Plánujú dať na ne čipy, kontajner tak bude iba pre určitú bytovku a množstvo odpadu budú medzi obyvateľmi rozpočítavať.

Ako ďalej uviedla, triedený odpad zbiera mestu spoločnosť, kto-

rú platí štát. „Na základe priemero-rov nám to však nestačí a ľudia sa potom sťažujú, že odvoz je počas mesiaca nedostatočný,” spomenula s tým, že každý zber navyše si musí samospráva sama zaplatiť. „Ak to aj tento rok zoberieme z podielových daní, budúci rok to budú musieť ľudia zaplatiť,” upozornila.

Velkokapacitné kontajnery sú čiastočne zabudované v zemi, pričom sú zostrojené tak, že zabráňujú spätnému výberu odpadu. V jednom koši je zhutnený odpad a umiestnením pod zemou sa znižuje intenzita jeho biologického rozkladu spojeného so zápachom. Vyprázdňujú sa zospodu, vďaka čomu ostáva otvor pre vhadzovanie čistý. Ich hĺbka zneškodňuje opätovné vhadzovanie odpadu, a tak v okolí nevzniká neporiadok.

(TASR)

Opatrenia na potoku Kopernica majú ochrániť Lutilu pred povodňami

Ochrániť v budúcnosti obec Lutilu v okrese Žiar nad Hronom pred povodňami by mali protipovodňové opatrenia na potoku Kopernica v odhadovaných nákladoch 4,9 milióna eur bez DPH. Vyplýva to zo zámeru, ktorý na posúdenie vplyvov na životné prostredie predložila spoločnosť ONEXO so sídlom v Žiari nad Hronom.

Ako sa uvádza v zámere, v katastrálnom území obce, mimo zastavané územie, je navrhované vybudovať na potoku Kopernica sústavu poldrov na účel ochrany príslušnej geografickej oblasti, k zmene povodňovej čiary na mape povodňového rizika a k zníženiu počtu obyvateľov potenciálne ohrozených povodňou.

„Celková trvalo zastavaná plocha poldrov je 0,82 hektára, zátopové územie suchých poldrov, s nezmenenou funkciou pozemkov, je 4,72 hektára a s vegetačnými terénnymi úpravami 5,12 hektára,“ uvádza ďalej spoločnosť. Výška hrádz poldrov meraných od dna potoka má byť 7,5 metra; 6,55 metra a 7,8 metra.

Zámer ďalej pripomína, že obec Lutila bola v minulosti opakovane ohrozovaná povodňovými prítokmi. Tie boli naposledy na toku Kopernica zaznamenané v rokoch 2010 a 2014. Vodné pomery významne ovplyvňujú aj povrchové vody Slaského potoka, ktoré prite-

kajú do Kopernice cez rozdelovací objekt.

„Navrhovaná protipovodňová ochrana má významný vplyv na obec Lutilu a súčasne na okrajovú časť mesta Žiar nad Hronom v území prilahlom k vodnému toku Lutilský potok,“ konštatuje spoločnosť s tým, že navrhovaná činnosť zabezpečí zvýšenie protipovodňovej ochrany obce Lutila, a tým zamedzí vzniku potenciálnych škôd na súkromnom aj obecnom majetku v obci.

(TASR)

Situácia s gudrónmi v Nemeckej je kritická, obec by privítala komplexné riešenie

Situácia s nádržami gudrónov v bývalom závode Petrochema v Nemeckej v okrese Brezno je podľa samosprávy kritická. Obec sa obáva, že v dôsledku silných dažďov môže dôjsť k úniku toxických látok. Vláda v súvislosti s environmentálnou záťažou plánuje obstaráť dočasne demontovateľnú čistiareň odpadových vôd (ČOV), samospráva by privítala komplexnejšie riešenie problému. Uviedol to starosta obce Branislav Čižmárik.

„Situácia nás desí a je dosť kritická. Zrážky vzdúvajú hladinu odkaliska a dochádza k prelievaniu dažďových vôd, momentálne sa dažďové vody a kontaminovaná voda vôbec neodčerpávajú. Odtekajú síce do systému kanálov, ktorý tu je, ale hrádza je v takom stave, že ak príde nadmerné množstvo vody, obávam sa, že môže dôjsť k jej prerhnutiu,“ skonštatoval starosta.

V súvislosti s riešením environmentálnej záťaže v Nemeckej vláda začiatkom júla schválila obstaranie dočasne demontovateľnej fyzikálno-chemickej ČOV s mechanickým čistením. Rozhodnutie súvisí s tým, že spoločnosť PTCHEM Nemecká už niekoľko mesiacov nezabezpečuje odčerpávanie odpadových vôd z gudrónových lagún a ich čistenie a vplyvom počasia v nich bola dosiahnutá kritická úroveň hladiny odpadových vôd. Preliatie znečistených vôd mimo vodnej stavby či havária hrádzky odkaliska by podľa

rezortu životného prostredia spôsobili závažnú ekologickú haváriu.

Zabezpečenie demontovateľnej ČOV v areáli bývalej rafinérie v Nemeckej podľa starostu pomôže vyriešiť len aktuálne kritický stav. Samospráva by privítala komplexné riešenie environmentálnej záťaže, ktoré by zahŕňalo odstránenie gudrónových jám či riešenie kontaminovanej pôdy. „Netreba zanedbávať ani drenážnu stenu, ktorá je v okolí areálu a musí byť funkčná. Pri jej krátkom skúšobnom odstavení počas trvania mimoriadnej situácie sa zistilo, že došlo k navýšeniu kontaminácie spodných vôd v okolí závodu aj v Hrone,“ vysvetlil Čižmárik.

Mimoriadnu situáciu v súvislosti s odčerpávaním a čistením odpadových vôd z gudrónových lagún v areáli bývalej Petrochemy vyhlásila obec Nemecká v marci 2022. Neskôr mimoriadnu situáciu vyhlásil Okresný úrad Brezno, v januári bola odvolaná.

Rafinéria minerálnych olejov v Nemeckej začala svoju činnosť v roku 1938 ako štátny podnik. Pri spracovaní ropy vznikli v areáli skládky odpadu nazývané gudrónové jamy. Okrem odkaliska v areáli podniku sa ďalšie dve skládky gudrónov nachádzajú v katastri neďalekej obce Predajná.

(TASR)

Snímka zdroj: Enviroportál

Najviac bocianov na Slovensku je v Prešovskom a Košickom kraji

V Prešovskom a Košickom kraji je najviac bocianov v rámci Slovenska. V týchto dňoch dochádza k vyvážaniu mláďat, keď opúšťajú hniezda. Môže sa stať, že z nich niekedy vypadnú. Ak je bocian zranený, je potrebné kontaktovať ochranárov.

„Veľkosť už sú ako dospelé bociany, akurát ešte nemajú také zručnosti v lietaní ako dospelé bociany. Prvé lety im nie vždy vyjdú, môžu niekde zosadnúť alebo aj spadnúť. Ak sa takéto neskúsené mláďa dostane na zem, nemá dostatok síl a nevie sa dostať naspäť do hniezda, vtedy je potrebné, aby ho ľudia sledovali. Pokiaľ nemajú zranenie, tak stačí, aby si oddýchli, niekedy ich rodičia nájdú, dokrmia,“ povedala pre TASR Marta Hrešová zo Štátnej ochrany prírody SR - Regionálneho centra ochrany prírody (RCOP) Prešov.

Ak má bocian viditeľné zranenie, ako napríklad zvesené krídlo alebo sa nepostaví na jednu nohu, je potrebné kontaktovať pracovisko Štátnej ochrany prírody SR, podľa územnej pôsobnosti v danom regióne. Podľa Hrešovej ak majú bociany tri - štyri mláďatá v hniezde, tak pre dva dospelé bociany a mláďatá tam už nie je miesto.

„Na východe Slovenska to vnímame tak, že v každej dedine je minimálne jedno bocianie hniezdo, ale rozšírenie bocianov na Slovensku je nerovnomerné. Najviac bocianích hniezd je na východnom Slovensku, na Východoslovenskej nížine alebo Východoslovenskej rovine. Čím ďalej na západ je klesajúci trend početnosti bocianov a bocianích hniezd. Asi im vyhovujú rovinnaté alebo mierne zvlnené pahorkatinné podmienky a dostatok potravy,“ doplnila Hrešová.

V minulom roku bolo podľa jej slov na Slovensku približne 1400 obsadených hniezd. „Zhruba 39 percent všetkých hniezd pripadá na Prešovský kraj a hneď v tesnom závесе je Košický kraj, kde ich je približne 28 percent,“ dodala Hrešová s tým, že na Slovensku je v súčasnosti viac ako 3000 bocianov.

(TASR)

Investor chce v Moldave nad Bodvou vybudovať zariadenie na zhodnocovanie odpadov

Vzniknúť má pri bioplynovej stanici. Vyplýva to zo zámeru, ktorý na posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA) predložila spoločnosť Biolik energy.

Nové zariadenie má mať kapacitu nad 5000 ton. Vychádzajúc z technológie a hygienizačnej linky by kapacita zhodnoteného odpadu mohla dosiahnuť maximálne 24.960 ton za rok.

„Výstupom navrhovanej činnosti sú odpady, ktoré slúžia ako surovina pre susediacu existujúcu Bioplynovú stanicu Moldava nad Bodvou,“ uvádza investor v zámere s tým, že novonavrhované zariadenie spoločnosti nie je súčasťou bioplynovej stanice napriek tomu, že by malo byť umiestené v jej areáli.

„Prísun odpadov a vstupných surovín je realizovaný nákladnými autami s ložnou plochou, cisternou alebo kontajnerom. Odpady a vstupné suroviny sú po dovoze vizuálne skontrolované, zväžené na mostovej váhe a zaevidované. Následne sa umiestnia do haly na preberanie a úpravu, alebo na plochu zberu odpadov,“

uvádza sa v technologickom popise navrhovanej činnosti.

Výrobná hala je navrhnutá na skladovanie a manipuláciu maximálneho množstva odpadu v objeme 50 ton. V prevádzke by mali byť spracovávané aj vedľajšie živočíšne produkty. Odpady, ktoré budú skladované v uvedenej hale, budú po procese hygienizácie prepravované potrubím do zásobníka bioplynovej stanice, kde budú zhodnocované.

Odpady a vstupné suroviny, ktoré nie je potrebné podrobiť procesu hygienizácie, sa majú

dodávať priamo do zavážacích nádrží samostatným vstupom pre tuhé odpady, alebo v prípade kvapalných odpadov a vstupných surovín prečerpávacou stanicou, prípadne čerpadlom na vozidle.

Investor chcel pôvodne zvýšiť kapacitu zhodnocovania odpadov v bioplynovej stanici. Takýto zámer predložil v júni. Neskôr vzal späť návrh na začatie zisťovacieho konania v rámci procesu EIA. Následne preložil zámer, ktorý hovorí o vybudovaní nového zariadenia na zhodnocovanie odpadov pri bioplynovej stanici.

Firma odhaduje celkové predpokladané náklady na realizáciu na sumu 780.000 eur. Z toho majú predstavovať náklady na výrobnú halu 480.000 eur a na technológiu ďalších 300.000 eur. S prevádzkou chce začať v poslednom štvrtroku tohto roka.

(TASR)

Ilustračná snímka, zdroj: Odpady-portal.sk

DIÁR

- Jedinečný svojho druhu
- Užitočný pomocník
- Vhodný darček pre partnerov samosprávy

SAMOSPRÁVY

2025

DIÁR OBSAHUJE:

- niekoľko pomôcok k systému verejnej správy;
- **KALENDÁRIUM 2025:** ročné, týždenné, denné, 1 týždeň=dvojstrana;
- **ADRESÁRE:** Regionálnych vzdelávacích centier - členov AVS, ministerstiev, úradov samosprávnych krajov, profesijných združení samosprávy, RZ ZMOS, ústredných orgánov, a i;
- **CITÁTY** a zrnká múdrosti;
- priestor na základné údaje o obci/meste, inštitúcií, iné údaje;
- praktické pomôcky: abecedný zoznam mien, osobný adresár, poštové a telefónne smerové čísla,
- štátne sviatky, školské prázdniny, dôležité telefónne čísla a iné;
- **VOLNÉ LISTY NA POZNÁMKY** z pracovných rokovaní, porád a pod.;
- prehľadný kalendár na rok 2026.

VYUŽITIE:

- primátorom a starostom; poslancami obecných/mestských zastupiteľstiev;
- zamestnancom obecných a mestských úradov; ďalších inštitúcií zriadených obcou/mestom;
- ako vhodný darček pre partnerov obce/mesta a iné.

FORMÁT:

- 240 x 170 mm (o niečo väčší ako formát A5);
- pevná viazaná väzba s dvomi záložkami

CENA:

- **10 € / 1 ks** (platba až po prevzatí publikácie na základe faktúry)
- **RAZBA ERBU OBCE na obálku diára na objednávku**
Cena 1 €/ks; **minimálny počet kusov razby je 5**, (ak ste už erb u nás razili, nie je potrebné posilať)

OBJEDNÁVKY:

Zaslať priebežne čo najskôr, max. **do 13. 9. 2024**

cez **elektronickú objednávku** na <https://www.avs-rvc.sk/avs-2/publikacie-a-studijne-materialy/> resp. cez RVC Martin, Nitra, Rovinka, Senica, Trenčín a Trnava

DISTRIBÚCIA:

- distribúcia koniec októbra/začiatok novembra 2024;
- pri zaslaní poštou účtujeme poštovné a balné.

ASOCIÁCIA VZDELÁVANIA SAMOSPRÁVY
Námestie S.H.Vajanského 1, 036 01 MARTIN
avs@avs-rvc | www.avs-rvc.sk

ĎAKUJEME ZA OBJEDNÁVKU,
VÁŽIME SI VAŠU PRIAZEŇ

IČO: 37902938

DIČ: 2021744340

SK46 5600 0000 0011 1354 5001

Poľnohospodárstvo budúcnosti

Prichádza nová éra, ktorá prináša inovatívne a ekologické služby v poľnohospodárstve a jemu príbuzných odvetviach. Pomocou dronov a najnovších technológií dokáže posunúť hranice efektivity a výrazne znížiť operatívne náklady subjektov v danom odvetví.

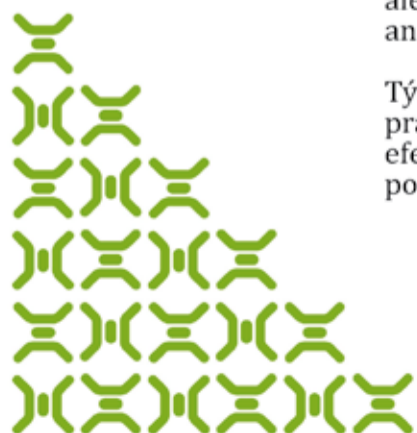
Ponúkame služby **mapovania plôch**, kde sa sústreďujeme na precízne zameranie rozmerov parciel s presnosťou (do 1 centimetra) do prehľadnej ortofoto mapy pre ďalšie použitie.

Špecializujeme sa aj na **monitorovanie pôdy a rastlín** za účelom zberu dát, analýzy celkového zdravia pôdy a porastu a presného identifikovania ohnísk nákazy škodcami.

Poskytujeme aj služby **dronovej aplikácie**, ktorá umožňuje plošný **postrek** (napr. listovej výživy), ale aj ciele variabilné postrekovanie na základe analýzy dát získaných pri monitoringu.

Týmto prístupom šetríme náklady na postreky, vodu, pracovnú silu a pohonné hmoty, pričom zvyšujeme efektívnosť rýchlosťou a včasnou aplikáciou postreku v ohniskách nákazy.

Viac na www.polnodrony.sk

Obnova dediny – v prvom rade sebavedomie (1)

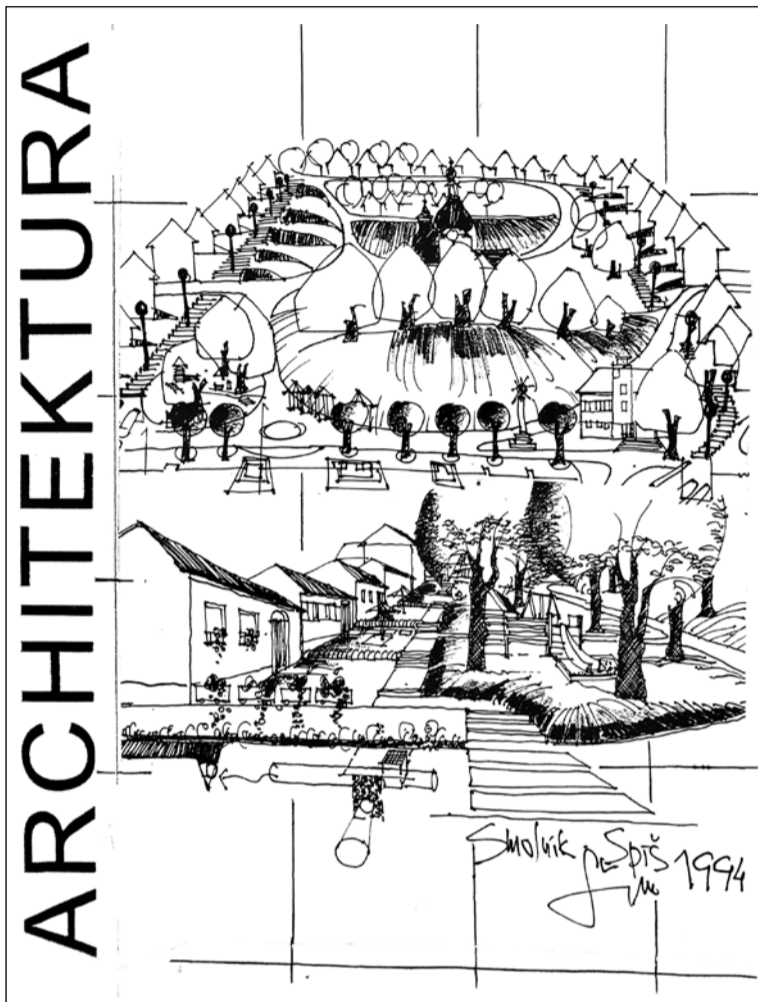
PROF. MICHAL ŠARAFÍN

Zdôrazním význam vidieka v dnešnom chápaní vývoja našej spoločnosti, osviežim jeho pamäť, otvorím diskusiu o význame obnovy dediny.

Hnutie za obnovu dediny stráca príťažlivosť, pokladá sa za prežitú a nostalgickú. Prevláda názor, že tradície dediny už nikto nezachráni a neobháji, dedina sa neúprosne mení na odnož mesta, nová generácia dedinu zmení na mesto v spôsobe aj obraze života. Údajne je to nezastaviteľný proces, naše storočie je rozlúčkou s vidiekom, s jeho tradíciami. A s tým hlavným, rozlúčka s kultúrou vidieka. Ostanú len jeho duchovné pamätihodnosti, spomienky. Vidiek bude pripomínať stratenú romantiku. Oceníme len jeho vlastnosti, pokoj bez hektiky mesta. Sme svedkami formovania mestského vidieka, súkromia v oáze prírody, bývanie v službách rodinného domu. Nie je to tak všade, sú regióny, kde sa vidiek vyprázdňuje či vyľudňuje. Obnova dediny na západe a východe Slovenska má rozdielne postavenie. A to na prvý pohľad, prezrádza to architektúra, domy a ich zázemie. Tešia nás ambiciózne a prosperujúce dediny, znepokojujú chátrajúce. Nie sú to len domy, zlé cesty, neudržateľnosť bývania na tranzitných komunikáciách či v dotyku bývania s lokalitami znečistenými priemyselným odpadom. Vidiek má vlastné problémy.

Rozhodol som sa, že v ďalšom seriály článkov sa budem venovať obnove dediny, budem písať o osude vidieka. Sústredím sa na vidiek, v ktorom majú samosprávy stav dediny vo svojich rukách. Na prvé miesto staviam sebavedomie obyvateľov vidieka, hrdosť dedinčana. Využijem pri tom posúdenie znakov domov, ktoré si stavia a obdivuje. Obrazne povedané, ako domy oblieka, do akej spoločnosti ich začleňuje, ako sa správajú. Domy sú svedectvom sebavedomia dediny, nielen prosperity, ale aj samosprávnej rozhodnosti, domy vedia odhaliť bezradnosť.

Nová generácia vidieka inklinuje k súkromiu, uprednostňuje individuálnosť, obdivuje luxus, vníma architektúru „medzinárodnými“ očami. Sebavedomie hľadá v porovnaní sa so svetom, názor na vidiek mu uniká, žije v zajatí unikátnosti miest. Obnova dediny je hnutím za obnovu odkazu tradícií, nebyť len sám sebou, byť súčasťou spoločenstva ostatných. Vidiek má iné sebavedomie ako mesto, očakáva návrat tradícií. Tradície pripomínajú istotu a stabilitu, sú fundamentom sebavedomia vidieka. Vyzývajú k spolupatričnosti a súdržnosti. Hnutie za obnovu dediny je hnutím „za tradície“ v najširšom zmysle slova, v duchaplnosti našej doby. Odkaz tradícií objavuje prejav moderných domov, jednoduchosť a úprimnosť.

Skice autora (archív). Výrazové znaky vidieka – krajina, prostredie, domy. Pamätihodnosti. Vidiek Slovenska skrýva kultúrne klenoty architektúry – Smolník.

Obnova predstavuje inovácie, vlastnú fantáziu, znovu-oživenie. Vidiek bol spojený s poľnohospodárstvom, to bolo jeho sebavedomie – uživiť sa, to bola istota. Dedinu opúšťajú poľnohospodárske usadlosti a domáce hospodárstva najmä tam, kde vstupuje urbanizácia, vplyv mesta. Obnova dediny „objavuje“ záhradky, ktoré zlepšujú duševnú pohodu jej obyvateľov.

Sebavedomie je psychologickým impulzom obnovy dediny. Využijem k tomu slová odborníkov, skratku, na čo má byť vidiek hrdý. B. Varsík (Z osídlenia západného a stredného Slovenska v stredoveku, Bratislava, 1984) tvrdí, že sú historické doklady o tom, že pred príchodom Maďarov na naše územie existovali takmer všetky naše dediny, v čase Veľkomoravskej ríše existovalo osídlenie v povodí rieky Moravy. Okolo roku 1250 existovali dediny, ktoré existujú dodnes. Dediny ležiace za horským chrbtom Malých Karpát sú novšieho pôvodu. B. Varsík (Otázky vzniku a vývinu slovenského zemanstva, Bratislava 1988) zdôrazňuje – naše dediny sú svedectvom nášho slovenského pôvodu, sú zachovaným dedičstvom feudálnej spoločnosti u nás. Zemanstvo a jeho typické dvory v dedinách tohto obdobia sú rovnako vzác-

nou a starou pamiatkou ako sú napríklad mnohé kolonizačné mestá 13. storočia. Podľa jeho tvrdení práve dediny si v tejto dobe udržiavali svoju národnosť. Skromné a nenápadné dediny si nachádzajú rovnako dôležité miesto v histórii nášho národa ako hrdé a majestátne mestá.

Dedina má historické korene v ľudovej architektúre. Tu sú slová J. Krivošovej spojené s dedinou (Slovenská ľudová architektúra, Martin, 2021): Odkaz slovenskej ľudovej architektúry nepropaguje luxus, nijakú zbytočnosť, všetko má slúžiť. Naša dedina má hlboko zakotvené výtvarné cítenie, túžbu po kráse. Dedinčan môže byť hrdý na svoj pôvod, bol svojím spôsobom architektom. Vytváral dedinu s jednotiacim dojmom, domy sa líšili len v detailoch. Samotný názov dedina má pôvod v slove dedič, čiže odovzdávať generáčnej skúsenosti. Logiku vkusu reprezentuje tradičná architektúra, jednoduchá figúra domu a jeho individuálna výzdoba, sociálna zomknutosť domov. Dediny boli vzhľadom mnohoraké, ich usporiadanosť vyrástla z konfigurácie krajiny. Svedčia o tom kostoly a ich dominantná poloha. Dediny majú regionálnu podobu, identifikujú svojich obyvateľov. Pamiatky ľudovej architektúry sú

súčasťou našej dediny, sú hodnotné, svedčia o mimoriadnej životaschopnosti vidieka a túžbe mať peknú a súdržnú dedinu, preto boli dediny malebné a obdivuhodne vkusné.

Sebavedomie vidieka zdvihlo povojnové obdobie, socializmus vybudoval u nás novú dedinu, staré domy nahradili nové, spôsob života na vidieku sa vyrovnával mestu. Zmenila sa stavebná kultúra, domy opustili staré vzory, presadzuje sa unifikácia, silnie vplyv štátnej regulácie individuálnej bytovej výstavby. Neopodstatnenými sa však stali regionálne zvláštnosti či rozdiely. Tradičná stavebná kultúra zanikla, tradičné ľudové staviteľstvo nahradilo priemyselné. (Podrobnejšie – J. Podoba, „Vývoj staviteľstva a spôsob bývania v dedinskom prostredí v 20. storočí“, Bratislava, 2011.) Problémom bolo pôsobenie tradícií na nové prejavy spôsobu života a výstavby domov. Ľudové staviteľstvo (svojpomoc) posilňovalo sebavedomie stavebníkov dediny, prejavili schopnosť postaviť si nový dom. Počet obyvateľov dedín sa zvyšoval, napríklad Cífer – rok 1828/1045, rok 1970/3575, ale aj Liptovské Sliache – rok 1828/1639, rok 1970/3501. Výsledok – prestavba slovenského vidieka po II. sv. vojne podmienená politickými, spoločensko-ekonomickými a kultúrnymi premenami. Byť dedinčanom znamenalo „lepší život“ ako v meste, domy sa stavali s podporou štátu, sebavedomie vidieka stúpalo. Štát zabezpečoval dostupnosť služieb, postavil kultúrne domy. Dedinčan sa stal hrdým obyvateľom vidieka.

Dedina zaznamenala rozpad trojgeneračnej rodiny, zvykom bolo, že najstarší bývali s najmladšími, (nakoniec na výmenku) povinnosťou detí bolo postarať sa o rodičov v starobe. Tento spôsob života manifestovala výstavba veľkých rodinných domov v 70. – 80. rokoch minulého storočia. Dnes sa deti po vyštudovaní už k rodičom nevracajú, zakladajú si rodiny v panelákových, chcú žiť bez dohľadu rodičov, sami, odchádzajú za prácou do mesta. Domy ostávajú dodnes poloprázdne, taký je „osudový“ zlom stavu našej dediny. Dedina hľadá novú generáciu svojich obyvateľov.

Skúška sebavedomia dnes

Dnes sa mladá generácia našej spoločnosti rozhoduje, kde bývať – na vidieku alebo v meste, byť mešťan alebo dedinčan? Realitou je, že vo vybraných regiónoch sa rozdiely bývania na vidieku a v meste strácajú, realitou sa stáva tzv. mestský vidiek. Poznáme

ho v podobe obytných satelitov, ktoré sa nachádzajú v tesnej dostupnosti väčších miest. Pociť dedinčana sa tu anuluje, spôsob bývania sa tu neriadi tradíciami dediny. Obyvatelia satelitov si hľadajú vlastné sebavedomie, kto som, kde patrí, čím sa vyznačujem. Dedina prinášala osobné sebavedomie, viem, kde je môj domov. Mať domov je základom sebavedomia. Znamená to podieľať sa na identifikácii miesta svojho domova, postaviť si rodinný dom nielen „pre seba“, dom má mať znaky príslušnosti k vidieku, byť tu doma, patriť mu. Stavať dom na vidieku znamená prejaviť vôľu a zodpovednosť za dosiahnutie cieľov obnovy dediny, prijať dedinu za svoj domov.

Sebavedomie v zmysle „bývam rád v tejto dedine“ rastie stykom s jej kultúrno-historickými hodnotami. Zvolil som si dobré miesto pre život, tu sa mi naplnil sen o šťastnom domove. Historické prostredie naplnia bývanie úctou a pokorou, duchom kultúrnosti, tu bývam na správnom mieste, dedina stojí za to. Tieto slová adresujem tým, ktorí bývajú v nových domoch na nových uliciach, mimo historického pôdorysu dediny. Je ich stále viac, užívajú si súkromie svojho domova, vnímajú svoj domov v hraniciach pozemku vlastného domu. Sebavedomie dobrého bývania živia starostlivosťou o svoj dom, jeho záhradu, všadeprítomné kvetiny. Nevenujú pozornosť spolupatričnosti svojho domu s ostatnými, nevytvárajú prostredie. Domy sú solitérmi, každý má svoju hrdosť, nezávislosť. Taká je dnešná realita nových obytných súborov/skupín, nevytvárame spoločné domovy, vzdalujeme sa cieľom obnovy dediny.

Nastolujem diskusiu o programe obnovy dediny, o tom, ako si vysvetľovať jej filozofický základ, jej ľudský pátos. Mať peknú dedinu znamená v prvom rade presvedčenie o tom, že to má význam. Obyvateľovi má na dedine záležať, stať za ňou, uvedomovať si jej kultúrne hodnoty. Podmienkou sú sebavedomí obyvatelia, vidieť viac ako dom, vnímať dedinu ako spoločný domov, obnoviť sebavedomie príslušnosti k dedine, stať sa jej hrdým obyvateľom.

Spolupráca:
Mgr. Lucia Tvrdoňová,
studio@atelierdomova.sk

Poznámka: program obnovy dediny je stále aktuálny, mení sa jeho podstata, obnova oslovuje novú generáciu dediny ideou – vrátiť sa k tradíciám v podmienkach našej doby, konkrétne a adresne, zvlášť na scéne architektúry.

FOTOVOLTICKÁ ELEKTRÁREŇ pre MESTÁ a OBCE NA SPLÁTKY BEZ ÚVEROVÉHO ZAŤAŽENIA

SLUŽBA NA KLÚČ

1. Konzultácia s klientom

2. Podklady spotreby

3. Zameranie budov

4. Ponuka FVE

5. Ponuka financovanie a poistenie FVE

6. Žiadosť distribútorovi o pripojenie

7. Projektová dokumentácia

8. Energetická štúdia /audit/ certifikát

9. Žiadosť o dotáciu

10. Financovanie

11. Realizácia

12. Poistenie

13. Servis

NADŠTANDARDNÉ SLUŽBY

100 %
na klúč

dotácie, financovanie, realizácia i poistenie

24/7

online monitorovacie centrum

ZÁRUKY & REALIZÁCIE

30 rokov

záruka na výkon

15 rokov

záruka na panely

10 rokov

záruka na batérie

10 rokov

záruka na striedač

FINANCOVANIE & POISTENIE

Financovanie a poistenie fotovoltaiky na mieru

ŠPECIALNY PROGRAM PRE SAMOSPRÁVY NA SPLÁTKY

mrazova@enedom.sk
+421 917 444 320

www.enedom.sk

27. ročník folklórnych slávností Pod Kráľovou holou

27. – 28. júl 2024 Liptovská Teplička

Sobota 27. júl 2024

- 15.00 Otvárací ceremoniál v amfiteátri
Program folklórnych skupín, súborov,
a zahraničných hostí
FS Raciborzanie – Racibórz (Poľsko)
FSk Kicora – Lendak
FSk Goroli – Lendak
FSk Harichovčan – Harichovce
- 16.30 Program k 50. výročiu FSk Tepličan
17.30 FS Magura – Kežmarok
18.30 Drišlak tour
Tombola
21.00 Zábava

Moderuje: Petra Jusková
Miesto konania: amfiteáter na Magadzine

Výstavy v štodolách:

Vladimira Lindera – „Naše deti“
Výstava svadobných ručníkov a pierok
Výstava k 50. výročiu folklórnej skupiny Tepličan

Nedela 28. júl 2024

- 9.30 Sv. omša za nositeľov ľudových tradícií
13.00 Alegorický sprievod obcou,
ukážky remesiel, ochutnávka jedál...
14.30 Otvárací ceremoniál druhého dňa
Program folklórnych skupín, súborov,
a zahraničných hostí
Detská ľudová hudba Liptovská Teplička
pri ZUŠ Štrba
DFS Turnička – Liptovská Teplička
FS Raciborzanie – Racibórz (Poľsko)
FS Dúbravček – Považská Bystrica
FSk Kriváň – Východná
SS Šambriňci – Šambron
FSk Vernár – Vernár
FSk Tepličan – Liptovská Teplička
- 17.15 FS Partizán – Banská Bystrica
18.15 Ľudová hudba Stana Baláža
Pieseň Pod úbočou
Tombola
- Zmena programu vyhradená.

Odborná príloha Združenia pre lepšiu správu bytových domov

K dôležitým otázkam uplatňovania trestnoprávnej zodpovednosti správcov bytových domov

JUDR. PETER GOLHA, GENERÁLNA PROKURATÚRA SR

Niektoré skutkové podstaty trestných činov, ktoré súvisia s výkonom podnikateľskej činnosti, vrátane správy bytových domov, sú naviazané na celý rad mimotrestných právnych noriem (právne normy upravujúce oblasť správy bytových domov alebo obchodného práva). Z tohto dôvodu celá rada skutkových podstat súvisiacich s výkonom podnikateľskej činnosti priamo vo svojej formulácii odkazuje na mimotrestné právne normy alebo vyvodzovanie trestnoprávnej zodpovednosti podmienuje porušením mimotrestných právnych noriem.

Príklad: Správca bytového domu podal návrh na vykonanie dobrovoľnej dražby bytu neplatiča na uspokojenie pohľadávok po predchádzajúcom rozhodnutí vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Pri výkone verejnej dražby dôjde zo strany účastníkov verejnej dražby k porušeniu zákona v smere zvýhodnenia niektorého účastníka dražby. Takéto konanie páchatela, ktorý ovplyvňuje priebeh verejnej dražby sa právne posúdi ako trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona. Tento trestný čin v opise tzv. objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, t. j. v popise protiprávneho konania obsahuje pojem „koná v rozpore so všeobecne záväzným predpisom o verejnej dražbe“. Trestnoprávna norma takto odkazuje na mimotrestnú normu zákon č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách.

Mimotrestné právne normy vrátane právnych noriem upravujúcich oblasť správy bytových domov a obchodného práva sa aplikujú tiež v prípadoch, ak orgány činné v trestnom konaní posudzujú dôležité otázky, ktorými je podmienené uplatnenie trestnoprávnej zodpovednosti najmä za majetkové trestné činy. Právne normy upravujúce oblasť správy bytových domov alebo obchodného práva sú rozhodujúce napríklad pre vymedzenie pojmu cudzia vec pri trestnom čine sprenevery podľa § 213 Trestného zákona alebo pojmov majetok, cudzí majetok, zákonom uložená povinnosť spravovať alebo opatrovať cudzí majetok u trestného činu porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Trestného zákona (resp. § 238 Trestného zákona). Možno teda uzavrieť, že Trestný zákon nemusí priamo v znení skutkovej podstaty odk-

zovať na právne predpisy upravujúce správu bytových domov alebo Obchodný zákonník (tento upravuje napríklad postavenie, činnosť a majetkové pomery obchodných spoločností a družstiev), avšak napriek tomu bude potrebné z týchto právnych predpisov vychádzať pri posudzovaní toho, či určité konanie súvisiace s výkonom podnikateľskej činnosti alebo len správy bytového domu (ide o činnosť spoločenstva vlastníkov bytov) je trestným činom a o aký trestný čin ide. Základnými právnymi predpismi na úseku výkonu správy bytových domov je zákon č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“) a zákon č. 246/2015 Z. z. o správcov bytových domov. Základným právnym predpisom na úseku obchodného práva je zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“).

Správca bytového domu ako podnikateľ

Pre právnické osoby podnikajúce v oblasti správy a údržby bytového fondu je dôležitá aj všeobecná formulácia pojmu podnikateľ definovaná v § 2 Obchodného zákonníka, ktorá za podnikateľa podľa tohto zákona považuje osobu zapísanú v obchodnom registri. Nerozlišuje sa pritom, či ide o povinný zápis a ani sa nevyžaduje, aby osoba zapísaná do obchodného registra podnikala alebo disponovala aspoň oprávnením podnikateľ. V dôsledku tohto ustanovenia po právnej stránke za podnikateľa bude považovaná aj akciová spoločnosť alebo spoločnosť s ručením obmedzeným alebo družstvo, i keď budú založené za iným účelom ako podnikaním. Nakoľko podľa § 27 ods. 2 písm. a) Obchodného zákonníka sa do obchodného registra povinne zapisujú družstvá, nie je možné sa stotožniť s názorom niektorých správcov bytových domov, že bytové družstvo, vzhľadom k tomu, že nebolo založené za účelom podnikania, nie je podnikateľom podľa Obchodného zákonníka. Naviac, ak bytové družstvo chce vykonávať podnikateľskú činnosť v oblasti správy a údržby bytového fondu musí spĺňať naviac citované podmienky uvedené v § 8 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov.

V tejto súvislosti sa zrejme nesprávne interpretuje staršia rozhodovacia prax súdov vo vzťahu

k bytovým družstvám, ktorá sa týkala aktivít bytového družstva smerom dovnútra bytového družstva – voči jeho členom. Výkon pôsobnosti bytového družstva ako právnickej osoby smerom dovnútra, teda vo vzťahu k členom bytového družstva, napríklad užívateľom družstevných bytov, nie je podnikateľskou činnosťou. Ide o naplnenie účelu založenia bytového družstva v smere zabezpečovanie hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb svojich členov.

Vzťah správcu bytového domu k vlastníkom bytov a nebytových priestorov

Zákon o vlastníctve bytov definuje viaceré právomoci a oblasti pôsobnosti správcu bytového domu. V dôsledku tohto má správca bytového domu pomerne silné postavenie s tým, že na základe zmluvy o výkone správy a zákona o vlastníctve bytov môže samostatným konaním realizovať všetko to, čo je potrebné k ochrane a zachovaniu zvereného majetku patriaceho vlastníkom bytov a nebytových priestorov, pričom odlišné stanoviská vlastníka bytu alebo nebytového priestoru alebo schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov sú právne bezvýznamné. Ak však zákon o vlastníctve bytov ukladá rozhodovanie v určitých veciach do výlučnej pôsobnosti schôdze vlastníkov bytov, tu správca bytového domu žiadnou pôsobnosťou nedisponuje, ale je striktné viazaný prijatým rozhodnutím vlastníkov bytov a nebytových priestorov (ťažisko trestných oznámení vlastníkov bytov a nebytových priestorov voči správcovi bytového domu sa týka porušenie tohto pravidla).

Zmluva vs. zákon

V praxi orgánov činných v trestnom konaní sa niekedy stretávame s tým, že tieto orgány v trestnom konaní síce dôsledne analyzujú zmluvu o výkone správy bytového domu, avšak už neprihliadajú k obsahu zákona o vlastníctve bytov. Samotná zmluva o výkone správy má v trestnom konaní právny význam v smere, že určí ktorý konkrétny subjekt vykonáva správu určitého bytového domu, avšak pokiaľ ide o posudzovanie zákonnosti konania samotného správcu bytového domu, toto sa posudzuje najmä vo vzťahu k právam a povinnostiam správcu bytového domu podľa zákona o vlastníctve

bytov a nebytových priestorov. Je potrebné si uvedomiť, že **zákonná pôsobnosť správcu bytového domu je určená priamo zákonom o vlastníctve bytov, pričom po uzavretí zmluvy o výkone správy, určený správca bytového domu na výkon svojich zákonných oprávnení už nepotrebuje žiadne splnomocnenie, súhlas, poverenie alebo predchádzajúcu vedomosť vlastníkov bytov a nebytových priestorov.** Správca bytového domu v podstate výkonom tejto správy zabezpečuje bežnú prevádzkovú správu bytového domu (v trestnom konaní u trestného činu porušovanie povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 Trestného zákona alebo podľa § 238 Trestného zákona sa používa pojem opatrovanie cudzieho majetku). K týmto činnostiam je správca bytového domu oprávnený a povinný priamo zo zákona (ex lege), a to aj proti vôli niektorému vlastníkovi bytu alebo nebytového priestoru.

Činnosť správcu bytového domu ktorú plní nad rámec bežnej prevádzkovej správy bytového domu musí mať oporu a byť založená na predchádzajúcom rozhodnutí schôdze vlastníkov bytov alebo nebytových priestorov. Ak takéto rozhodnutie neexistuje, správca bytového domu nie je oprávnený samostatne konať s výnimkou § 9 ods. 4 bytového zákona. S poukazom na uvedené teda platí, že v prípade, že **zmluva o výkone správy bytového domu, prejav vôle vlastníka bytu alebo nebytového priestoru alebo rozhodnutie vydané na schôdzi vlastníkov bytov alebo nebytových priestorov, ktorými by bola menená zákonná pôsobnosť správcu bytového domu určená zákonom o vlastníctve bytov, a to či už rozširovaním alebo zužovaním tejto pôsobnosti, alebo dokonca vylučovaním pôsobnosti správcu bytového domu, by bola nezákonná a bez právneho významu.**

Pokiaľ ide o osobu zástupcu vlastníkov bytov, jeho postavenie upravuje § 8a ods. 5 zákona o vlastníctve bytov, pričom tento jednoznačne stanovuje, že zástupca vlastníkov nie je oprávnený rozhodovať o veciach, o ktorých môžu rozhodovať len vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome podľa § 14 až 14b. Zároveň v žiadnom prípade zástupca vlastníkov nemôže vykonávať pôsobnosť správcu

bytového domu, rovnako zástupca vlastníkov bytov nemá postavenie dozorného, resp. kontrolného orgánu vo vzťahu ku správcovi bytového domu, ako napríklad rada spoločenstva vlastníkov bytov voči predsedovi tohto spoločenstva. Napríklad, ak je správca bytového domu povinný prihliadať na rozhodnutie schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov, nemôže toto rozhodnutie nahradiť rozhodnutím alebo súhlasom samotného zástupcu vlastníkov bytov, alebo dokonca len jeho vedomosťou, a to aj za situácie, že vlastníci bytov a nebytových priestorov neprejavujú vážny záujem o správu ich vlastného majetku (nezúčastňujú sa na schôdzach vlastníkov).

Rozhodovacia činnosť schôdze vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktorá je podľa zákona o vlastníctve bytov záväzná pre správcu bytového domu nemôže byť ďalej nahradená rozhodnutiami iných obligatórnych, alebo fakultatívnych orgánov právnických osôb podľa Obchodného zákonníka, napríklad rozhodnutím orgánov bytového družstva. Z tohto dôvodu je potrebné zdôrazniť, že **v zmysle zákona o vlastníctve bytov ani vlastníci bytov a nebytových priestorov v rámci ich rozhodovania na schôdzi bytového domu nie sú oprávnení prenášať kompetencie schôdze alebo zhromaždenia vlastníkov bytov a nebytových priestorov vyplývajúce zo zákona o vlastníctve bytov na orgány bytového družstva napríklad členskú schôzdu (resp. zhromaždenie delegátov).** Zákon o vlastníctve bytov nediskriminuje bytové družstvá z hľadiska možnosti rozhodovať o správe bytového domu, nakoľko sú zachované pre bytové družstvo hlasovacie práva vlastníka bytu alebo nebytového priestoru, a to podľa počtu bytov a nebytových priestorov, ktoré sú vo vlastníctve bytového družstva (tzv. družstevné byty), a ktoré sa nachádzajú v jednom konkrétnom bytovom dome.

Vyššie uvedený záver ohľadne pôsobnosti správcu bytového domu, a to aj v smere na rozhodnutia ktorého orgánu je povinný správca bytového domu prihliadať, má zásadný význam v trestnom konaní pri posudzovaní okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v konaní správcu bytového domu, a to výkonu práva a povinnosti podľa § 28 ods. 1 Trestného zákona.

Možnosti trestnoprávneho postihu vyplácania odmien pri správe bytových domov

JUDR. PETER GOLHA, GENERÁLNA PROKURATÚRA SR

Problematika vyplácania odmien pri správe bytových domov patrí tradične k časťtým témam odborných podujatí venujúcim sa správe bytových domov a tejto oblasti je venovaná aj pomerne veľká časť otázok zo strany diskutujúcich účastníkov. Ide v zásade o riešenie právnych a praktických otázok súvisiacich s právnym postavením osôb poberajúcim odmeny z titulu správy bytových domov a s tým súvisiacich zmluvných vzťahov, otázky súvisiace s rozhodovaním o poskytovaní takýchto odmien, ich zdaňovaním a povinnosťami platenia príslušných príspevkov na zdravotné a sociálne poistenie. Uvedená oblasť je regulovaná tradične právnymi normami na úseku správy bytových domov, a to zákonom č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“), príslušnými ustanoveniami Zákonníka práce, Obchodného zákonníka a napokon právnymi predpismi na úseku daňového práva a práva sociálneho zabezpečenia.

V praxi orgánov činných v trestnom konaní sa pri posudzovaní trestnej činnosti týkajúcej sa nelegálneho vyplácania odmien stretávame aj s pojmom nezákonného vyplácania provízií, pričom niekedy sa tieto pojmy zamieňajú. Na rozdiel od pojmu odmena pojem provízia sa obvykle spája s poskytovaním finančných plnení od dodávateľských subjektov pre subjekty vykonávajúce správu bytových domov za „sprostredkovanie“ obchodov pre určitý bytový dom. Typickým príkladom je poskytnutie peňažnej provízie od stavebnej firmy za „dohodenie“ stavebných prác v súvislosti s obnovou bytového domu (táto problematika bude predmetom osobitného príspevku).

Pre účely tohto príspevku z pohľadu trestného práva sa pojem odmena bude vzťahovať na vyplácanie plnení vo vnútri spoločenstva vlastníkov bytov (ďalej len „SVB“) ako právnickej osoby, ďalej k poskytovaniu odmien vo vnútri právnických osôb zabezpečujúcich správu bytových domov, a to bez ohľadu na to, či ide o spoločnosť s ručením obmedzeným, bytové družstvo alebo mestský alebo obecný podnik zabezpečujúci správu bytových domov, nájomných domov alebo nebytových priestorov s tým, že sa nevyhnutne dotkneme širšej oblasti odmeňovania. Napokon sa budeme venovať pozornosť aj poskytovaniu odmien zo strany SVB navonok za poskytovanie služieb súvisiacich so správou bytových domov na základe mandátnej

zmluvy (napr. k zabezpečeniu účtovníckych prác).

Úvodný pohľad trestného práva na vyplácanie odmien

Predmetom dokazovania v trestnom konaní je v prvom rade otázka legálnosti vyplácania odmien, a teda či k vyplateniu odmeny došlo v súlade s príslušnými právnymi predpismi upravujúcimi poskytovanie odmien a po schválení na to príslušným rozhodovacím orgánom. **K tomuto však súčasnosti pristupuje aj požiadavka, aby k poskytovaniu odmien nedochádzalo neoprávnené alebo neprimerane a zároveň z prostriedkov na vyplácanie odmien vyhradených alebo vopred určených.**

Za neoprávnené alebo neprimerané poskytovanie odmien možno považovať situácie, ak osoby zabezpečujúce úlohy na úseku správy bytových domov dostanú odmenu na ktorú buď vôbec nemajú nárok alebo dostanú viac než im bolo dovolené rozhodnutím príslušného subjektu, a to najmä vlastníckmi alebo príslušnými orgánmi právnických osôb zabezpečujúcich správu bytových domov. Osobitne je potrebné zdôrazniť, že otázky neoprávnenosti a primeranosti poskytovania odmien môžu byť upravené aj internými právnymi predpismi poskytovateľa odmien. Poznámam, že vo väčších správovských spoločnostiach a bytových družstvách často existujú aj interné predpisy a smernice regulujúce poskytovanie odmien, ktoré môžu mať v rámci tejto právnickej osoby záväzný charakter. Vzhľadom k tomu, že takéto normy nemajú charakter všeobecne záväzného právneho predpisu, je nevyhnutné ich v trestnom konaní dokazovať, a teda zabezpečovať ich ako dôkaz do prebiehajúceho trestného konania (ku nim sa prihlíada pri hodnotení skutkového a právneho stavu).

Pokiaľ ide o pôvod finančných prostriedkov z hľadiska určenia toho z čoho je možné finančné prostriedky na poskytovanie odmien vyplácať, v prvom rade je potrebné poukázať na zákon o vlastníctve bytov. Tento zákon stanovuje priamo povinnosť zriadiť ku každému bytovému domu tzv. fond prevádzky, údržby a opráv s tým, že určuje aj podmienky na aký účel môžu byť finančné prostriedky v tomto fonde použité. Zároveň tento zákon od prostriedkov v uvedenom fonde odlišuje prostriedky získané z úhrad za plnenia vlastníkov bytov v dome.

Aj keď prostriedky z fondu prevádzky, údržby a opráv

a prostriedky z úhrad vlastníkov slúžia na rozdielne účely, vo všeobecnosti sú viazané na úhradu záväzkov súvisiacich s bytovým domom. Za takejto situácie omyl v platbe (nesprávne použitie) finančných prostriedkov z fondu prevádzky, údržby a opráv alebo nesprávne použitie finančných prostriedkov z úhrad za plnenia vlastníkov, ktorými sa zaplatilo za reálne záväzky bytového domu, nie je možné označiť ako trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona, alebo porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 alebo § 238 Trestného zákona.

Zákon o vlastníctve bytov okrem tohto povinného fondu nebráni subjektom zabezpečujúcim správu bytových domov zriaďovať si aj nepovinné fondy, z ktorých môžu byť poskytované odmeny. Napríklad SVB sa môže rozhodnúť, že v zmluve o založený SVB alebo osobitne prijatých stanovách si zriadi takýto nepovinný fond. Rovnako právnická osoba s. r. o., vykonávajúca činnosť správcu bytového domu si môže sama zriadiť fondy na poskytovanie príslušných odmien. Osobitná úprava je stanovená pre bytové družstvá. Na jej základe sú tieto povinné pokiaľ ide o správu bytových domov viesť jeden povinný fond, a to na základe zákona o vlastníctve bytov fond prevádzky, údržby a opráv za každý spravovaný bytový dom a ďalej na základe Obchodného zákonníka tzv. nedeliteľný fond. Ďalšie fondy môžu byť obvykle sú zriaďované na základe stanov bytového družstva. Obvykle sa minimálne zriaďuje jeden spoločný fond, ktorý sa tvorí z príspevkov všetkých členov bytového družstva, a tieto príspevky sa sústreďujú na jednom spoločnom účte, pričom takto zhromaždené finančné prostriedky nie je potrebné oddelovať po jednotlivých bytových domoch. **Orgány činné v trestnom konaní pri vyšetrovaní trestnej činnosti pri nelegálne vyplatených odmenách v prvom rade zisťujú, či vôbec mohli byť vyplatené z príslušného fondu, a to na základe rozhodnutia subjektu s príslušnou právomocou.** Rovnaký postup platí aj pri poskytovaní odmien z nepovinných fondov s tým, že sa tu skúma aj to či tzv. nepovinný fond bol vôbec legálne zriadený a či platba z tohto fondu bola realizovaná na základe rozhodnutia subjektu s príslušnou právomocou.

Od legálne zriadených povinných a nepovinných fondov je potrebné odlišovať existenciu tzv. čiernych fondov, ktoré sú predmetom záujmu orgánov činných v trestnom konaní. Zriaďovanie

takýchto fondov vytvára totiž predpoklady na páchanie závažnej majtkovej trestnej činnosti. Prostriedky z týchto čiernych fondov rozhodne neslúžia na zabezpečovanie činnosti týkajúcej sa správy bytových domov, ale často na obohacovanie rôznych osôb, podplácania, poskytovania rôznych protislužieb a častokrát aj na zvyrazňovanie spoločenského postavenia páchatelov.

Typickým príkladom podozrenia na možné páchanie trestnej činnosti prostredníctvom tzv. čiernych fondov je majetkovo nadštandardný život páchatelov trestnej činnosti (a jeho rodinných príslušníkov), ktorý sa inak v postavení štatutárneho orgánu alebo pracovne podieľa na plnení úloh správy bytových domov.

Signálom na vyplácanie odmeny z čierneho fondu môže byť situácia, ak sa odmeny nevyplácajú vo všeobecnosti na to určeného fondu (tzv. „mzdový fond“), ale z iného dovtedy „neznámeho“ fondu. V niektorých prípadoch to býva spojené aj s porušovaním účtovných postupov stanovených zákonom o účtovníctve, nevykonávaním alebo lajdáckym vykonávaním kontrolnej činnosti orgánmi príslušného subjektu, vyskytli sa aj prípady porušenia základného pravidla finančnej kontroly, že vo vzťahu k osobám zabezpečujúcim plnenie majetkových, finančných operácií a nakladania s ceninami, nemôžu byť v priamom bezprostredne nadriadenom alebo podriadenom postavení osoby, ktoré sú si navzájom blízke, resp. v príbuzenskom pomere.

Problematiku nezákonného (nelegálneho) vyplácania odmien z pohľadu trestného práva je možné posudzovať:

- z pohľadu vyplácania tzv. čiernych odmien,
- z pohľadu svojvoľného vyplácania odmien,
- z pohľadu vyplácania odmien pokútnikom,
- z pohľadu nevyplatenia riadne priznaných odmien (alebo mzdy),
- z pohľadu vyplácania odmien z tzv. čiernych fondov,
- z pohľadu vyplácania odmien na tzv. čierne (neexistujúce) osoby,
- z pohľadu vyplácania tzv. korisťníckych odmien (pri týchto je prijímateľ odmeny „povinný sa rozdeliť“ s osobou, ktorá mu schválila odmenu).

Trestnoprávny postih vyplácania tzv. čiernych odmien pri správe bytových domov

Podstatou vyplácania tzv. čiernych odmien oprávneným sub-

jektom, napríklad predsedom SVB je vyplatenie tzv. čiernej odmeny predsedovi SVB a členom rady SVB, a to bez vystavenia akýchkoľvek dokladov, avšak na základe rozhodnutia, resp. so súhlasom (aspoň tichým) príslušných subjektov, a to vlastníkov v počte stanovenom pre toto rozhodovanie v zákone o vlastníctve bytov. Zmyslom a cieľom takéhoto postupu je zrejme obísť príslušné predpisy na úseku daňového práva alebo práva sociálneho zabezpečenia, zatajiť príjem z titulu výkonu činnosti na úseku správy bytových domov, a tak znížiť príslušnú daňovú alebo odvodovú povinnosť osoby poberajúcej poskytnutú odmenu. **V prípade, ak výška daňovej povinnosti v dôsledku takéhoto konania sa zníži (skrúti) o sumu 266,- Eur, je možné takéto konanie právne postihovať ako trestný čin skrátenia dane a poistného podľa § 276 Trestného zákona, a to predovšetkým vo vzťahu k osobe, ktorej bola vyplatená čierna odmena.**

V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť to, že samotné vyplatenie tzv. čiernej odmeny nie je trestným činom, ak bolo vykonané so súhlasom príslušného subjektu oprávnením rozhodovať o vyplatení riadnej odmeny. Zároveň tento príjem nie je možné považovať za príjem pochádzajúci z trestnej činnosti. To je zásadný rozdiel od vyplatenia tzv. svojvoľnej odmeny, ktorá ak dosahuje výšku 266,- Eur je trestným činom a odmeny, ktorá je poskytovaná tzv. „pokútnikovi“ a ktorá je určujúcim kritériom na posúdenie takéhoto konania ako trestného činu. Pri vyplácaní tzv. čiernych odmien k trestnej činnosti môže dôjsť iba následným konaním, a to v dôsledku podania príslušného daňového priznania, v ktorom nie je uvedený príjem z titulu vyplatené čiernej provízie alebo v dôsledku nepodania príslušného daňového priznania, ak by takto získaný príjem zakladal aj povinnosť podať daňové priznanie.

Od poskytnutia tzv. čiernej odmeny s nepodaním daňového priznania je potrebné odlišovať prípad poskytnutia riadnej odmeny s riadnym zaevidovaním do účtovníctva príslušného subjektu, avšak s porušením povinnosti podať daňové priznanie. V tomto prípade sa na rozdiel od poskytnutia tzv. čiernej odmeny skúma, z akého dôvodu nedošlo k podaniu daňového priznania, a teda či nedošlo zo strany osoby povinnej podať daňové priznanie k omylu v príslušných normách daňového práva.

Z pohľadu trestného práva takýto omyl nie je možné hodnotiť

ako tzv. negatívny právny omyl na ktorý sa podľa zásady „neznalosť zákona neospravedľuje“ neprihliada. O negatívny právny omyl by išlo v prípade, že by páchatel nevedel, že jeho konanie je podľa zákona trestné, pričom páchatelova neznalosť sa týka buď obsahu trestnej normy, teda najmä Trestného zákona, alebo obsahu mimotrestnej právnej normy, ktorej sa Trestný zákon dovoláva vo svojich skutkových podstatách s odkazovacími alebo blanketnými dispozíciami. Skutková podstata trestného činu skrátenia dane a poistného podľa § 276 Trestného zákona nemá takúto blanketnú ani odkazovaciu dispozíciu, nakoľko sama popisuje zakázané konanie bez toho, aby sa sama dovolávala porušeniu mimotrestných právnych noriem, napríklad daňových zákonov. Z tohto dôvodu prípadný omyl páchatela ohľadne príslušných zákonov z daňovej oblasti je nutné posudzovať nie ako právny omyl, ale ako skutkový omyl. Takýto druh omylu môže vylučovať uplatnenie trestnoprávnej zodpovednosti za úmyselný trestný čin.

Pokiaľ ide o vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za daňovú trestnú činnosť v prípade vyplatenia tzv. čiernych odmien táto sa uplatňuje najmä voči subjektu, napríklad predsedovi SVB, ktorý mal príslušnú daňovú povinnosť. Samotná skutočnosť, že podanie príslušného daňového priznania realizoval mandatar SVB zabezpečujúci účtovníctvo pre SVB nemá vplyv na vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti tohto mandatára, iba ak tento mandatar na tejto trestnej činnosti nejakým spôsobom, napríklad národom alebo radami participoval. Najčastejšie je mandatar pri tejto forme trestnej činnosti obchádzaný a nemá žiadnu vedomosť o poskytnutí tzv. čiernej odmeny. Rovnako o poskytnutí takejto odmeny sa mandatar nedozvie ani z poskytnutých účtovných dokladov, nakoľko doklad o zaúčtovaní tzv. čiernej odmeny neexistuje.

Okrem príjemcu tzv. čiernej odmeny môže byť teoreticky (výnimočne) vyvodzovaná trestnoprávna zodpovednosť za trestný čin skrátenia dane podľa § 276 Trestného zákona účastníctvom vo forme pomoci podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona aj vo vzťahu k všetkým vlastníkom bytov, ktorí sa na takomto rozhodovaní o vyplatení čiernej odmeny zúčastnili a hlasovali za poskytnutie takejto odmeny. **Nemôžu byť trestnoprávne postihovaní, ktorí sa takého zhromaždenia vlastníkov nezúčastnili alebo hlasovali proti poskytnutiu týchto odmien, prípadne sa zdržali hlasovania.** Trestnoprávna zodpovednosť sa vždy uplatňuje individuálne voči konkrétnej osobe a vo vzťahu k jej protiprávnemu konaniu. V trestnom práve je vylúčená tzv. kolektívna zodpovednosť členov určitého orgánu (kvázi orgánu), a to zhromaždenia SVB. Uvedený záver však nevylučuje možnosť vyvodenia trestnoprávnej zodpovednosti voči tým

vlastníkom zúčastnením na zhromaždení SVB, ktorí sa pri hlasovaní nechali „strhnúť“ ostatnými vlastními hlasujúcimi za poskytnutie tzv. čiernych odmien. **Podmienkou pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti vo vzťahu ku hlasujúcim členom SVB za poskytnutie tzv. čiernych odmien je zároveň skutočnosť, že títo pred hlasovaním o takejto forme zamýšľaného poskytnutia odmeny na čierno vedeli, nestačí, že vedeli iba o tom, že na základe ich rozhodnutia bude vyplácaná odmena.** Pokiaľ ide o formu rozhodovacieho procesu z hľadiska trestného práva je síce irelevantné, či boli dodržané všetky formálne ustanovenia zákona o vlastníctve bytov týkajúce sa hlasovania, napríklad, či pri hlasovaní boli použité hlasovacie lístky, či bola spisovaná zápisnica o takomto hlasovaní, či bol vopred zverejnený program schôdze vlastníkov a pod.. Avšak v prípade realizácie trestného konania sa podozrivá osoba vždy vystavuje riziku, že nebude vedieť preukázať listinným dôkazom súhlas vlastníkov k vyplateniu tzv. čiernej odmeny. Veľmi často nastáva situácia, že samotní vlastníci svoj predchádzajúci ústny súhlas na vyplatenie tzv. čiernej odmeny pred orgánmi činnými v trestnom konaní priamo poprú alebo si na svoj udelený súhlas zámerne nepamätajú, čím osobu, ktorá si takto vyplácala s ich „tichým súhlasom“ tzv. čierne odmeny (prípadne ich vyplatila tretej osobe) vystavia do nebezpečenstva trestného stíhania pre trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona.

Pri tejto forme trestnej činnosti by malo byť v zásade v rámci trestného konania zistené, napríklad z výsluchov vlastníkov, že za takéto vyplácanie čiernych odmien hlasovala príslušná väčšina vlastníkov určená zákonom o vlastníctve bytov. Ak k tomuto nedošlo, vyplatenie tzv. čiernych odmien, by bolo realizované svojvoľne bez súhlasu príslušného orgánu. Za takejto situácie sa vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti zúži spravidla na osoby, ktoré si vyplatili takéto odmeny, a to napríklad na predsedu SVB alebo členov rady SVB. V týchto prípadoch sa už ani teoreticky nevyvodzuje trestnoprávna zodpovednosť vo vzťahu k tej menšine vlastníkov, ktorí hlasovali za poskytnutie tzv. čiernych odmien, nakoľko rozhodovací proces nemal na vyplatenie takýchto odmien žiaden vplyv.

Rovnako sa hľadiska trestného práva postupuje aj vtedy, ak sú hlasujúci vlastníci na zhromaždení SVB alebo individuálne v rámci zneužitia písomného hlasovania uvádzaný do omylu, pričom tento omyl neslúži na získanie spoločných finančných prostriedkov. U týchto vlastníkov vychádzame z toho, že v prípade, že by im boli pred hlasovaním a počas hlasovania známe všetky relevantné skutočnosti, hlasovali by inak. Ich uvádzanie do omylu tu neslúžilo na získanie finančných prostriedkov, nakoľko obvykle páchatel v dôsledku oprávnení

vyplývajúcich zo zákona o vlastníctve bytov má dispozíciu právomoc nad prostriedkami vlastníkov. Ak by k tomu tak nebolo a páchatel napríklad predseda SVB by na zhromaždení vylákal od vlastníkov ďalšie finančné prostriedky pod zámienkou vyplatenia odmeny (môže a nemusí ísť o čiernu odmenu) pre účtovníku alebo revízneho technika, avšak v skutočnosti by jeho cieľom bolo tieto finančné prostriedky si prisvojiť alebo použiť na nezistený účel, dopustil by sa týmto konaním trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona, ak by vylákaná suma peňazí presiahla 266,- Eur.

Záverom opätovne zdôrazňujem, že podstata tohto spôsobu páchania trestnej činnosti (tzv. modus operandi) je založená na tom, že v súvislosti s vyplatením odmeny nebol obídený orgán disponujúci rozhodovacou právomocou – vlastníci a neboli ani uvádzaní pri rozhodovaní do omylu s tým, že schválili príslušnou väčšinou takéto vyplatenie čiernych odmien. Z tohto dôvodu nemôže byť takéto vyplácanie tzv. čiernych odmien postihované ako trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona (s výnimkou situácie, ak vlastníci poprú udelenie súhlasu na vyplatenie čiernej odmeny). Uvedený spôsob páchania trestnej činnosti je však spravidla orgánmi činnými v trestnom konaní ľahšie zistiteľný, nakoľko o vyplatení tzv. čiernych odmien má vedomosť väčší počet subjektov. Páchatel sa tým vystavuje zvýšenému riziku odhalenia.

Svojvoľné vyplácanie odmien

Najčastejším spôsobom páchania trestnej činnosti súvisiacim s nezákonným vyplácaním odmien pri správe bytových domov je tzv. „svojvoľné vyplácanie odmien pri výkone správy bytových domov“. Toto vyplácanie odmien je charakteristické tým, že sa páchatelom realizuje „svojvoľne“, a to bez rozhodnutia na udelenie odmien príslušného subjektu (napríklad bez rozhodnutia vlastníkov). Typickým trestným činom, ktorým právne kvalifikujeme svojvoľné vyplatenie odmien je trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona.

Nakoľko trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona patrí medzi majetkové trestné činy, vyžaduje sa na jeho spáchanie spôsobenie škody aspoň malej, t. j. presahujúcej výšku 266,- Eur. **V prípade, že predseda SVB si vyššie uvedeným spôsobom svojvoľne vyplatí jednorazovú odmenu nižšiu ako 266,- Eur, jeho konanie nemôže byť posudzované ako trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona, ale iba ako priestupok proti majetku podľa 50 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.** Vyššie uvedené však neznamená, že páchatel tohto trestného činu sa vyhne trestnej zodpovednosti tým, ak si jednorazovú svoj-

voľnú odmenu prevyšujúcu 266,- Eur rozdelí do viacerých mesiacov tak, aby výška jednotlivých svojvoľnej odmeny za kalendárny mesiac nedosahovala 266,- Eur. Takéto konanie je možné s poukazom na § 122 ods. 10 Trestného zákona posúdiť ako tzv. pokračovací trestný čin a výšku takto svojvoľne vyplácaných odmien za jednotlivé kalendárne mesiace sčítavať a v prípade, že tento súčet bude prevyšovať sumu 266,- Eur, ide o tzv. pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona.

Páchatel pri tejto forme trestnej činnosti spravidla zneužije dispozíciu k finančným prostriedkom patriacim vlastníkom, bytovému družstvu alebo bytového podniku s majetkovou účasťou samosprávy. Zároveň z pohľadu trestného práva je irelevantné, či sa takto získané finančné prostriedky nachádzali pred vyplatením na bankovom účte alebo v hotovostnej forme (napríklad pôvodne boli vybrané z účtu vlastníkov za účelom vyplatenia revíznych prác alebo ide o hotovostné platby členov bytového družstva za užívanie bytu). Na vyvodzovanie trestnoprávnej zodpovednosti pre trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona nemá vplyv ani to, ak páchatel zaeviduje svojvoľne vyplatenú odmenu do účtovníctva a odvedie z nej daň, zdravotné a sociálne poistenie. Ako sme už uviedli takéto zaevidovanie do účtovníctva a zapltenie daní a odvodov sa pri vyplatení tzv. čiernych odmien, ktorému som sa venoval v príspevku vyššie, nerealizuje.

Možnosti zneužitia finančnej hotovosti na páchanie trestnej činnosti

Zákon o vlastníctve bytov stanovuje prísne podmienky pokiaľ ide o nakladanie s finančnými prostriedkami vlastníkov, ich evidovaním v účtovníctve a samotnom umiestňovaní na bankových účtoch vo finančných inštitúciách. Porušenie týchto pravidiel, ktoré určuje zákon o vlastníctve bytov spojené už so samotným nakladaním s finančnými prostriedkami však neznamená, že došlo k spáchaniu trestnej činnosti. K tomuto by došlo až potom, čo by nakladanie páchatela s finančnými prostriedkami zakladalo všetky zákonné znaky trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona. Vyššie uvedené platí aj pre prípad nakladania s finančnou hotovosťou.

Príklad: Predseda SVB sa rozhodne, že zo spoločného účtu vlastníkov (účet prevádzky, údržby a opráv) vyberie finančnú čiastku 20.000,- Eur a túto si uloží vo svojom byte, oddelene od svojich vlastných finančných prostriedkov a tieto finančné prostriedky používa pri zabezpečovaní úloh týkajúcich sa správy bytového domu. Za takejto situácie sa jednotliví vlastníci môžu z výpisu zo spoločného účtu dozvedieť iba o celkovom výbere 20.000,- Eur, avšak z tohto výpi-

su nevedia ako sa s finančnými prostriedkami nakladá. Uvedený postup predsedu SVB je v rozpore so zákonom o vlastníctve bytov, ale ešte nemožno konštatovať, že konaním predsedu SVB boli naplnené zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona. Nebolo totiž preukázané, že predseda SVB si takto finančné prostriedky prisvojil, čo znamená, že s týmito finančnými prostriedkami začal nakladať ako s vlastnými. Ak sa za tejto situácie predseda SVB rozhodne, že si vyplatí jednorazovú odmenu za svoju činnosť 500,- Eur, ktorú si podľa jeho názoru zaslúži, a to bez toho, aby ho na tento postup oprávňovala zmluva o SVB, prípadne stanov SVB a zároveň o vyplatení takejto odmeny sa predpísaným spôsobom nerozhodlo podľa zákona o vlastníctve bytov vlastními na zhromaždení, dopúšťa sa predseda SVB prečinu sprenevery podľa § 231 ods. 1 Trestného zákona. **Upozorňujem, pokiaľ ide o rozhodnutie vlastníkov, predseda SVB sa môže zbaviť trestnoprávnej zodpovednosti vtedy, ak vlastníci príslušnou väčšinou vopred rozhodnú o udelení odmeny 500,- Eur jeho osobe, nestačí však, ak sa vlastníci na zhromaždení o tejto odmene len rozprávali.**

Rovnako na zbavenie trestnoprávnej zodpovednosti predsedu SVB nestačí, že vlastníci síce hlasovali o vyplatení takejto odmeny pre predsedu SVB, ale hlasovaním vlastníkov sa nedosiahla potrebná väčšina alebo vlastníci síce hlasovať na zhromaždení chceli, ale k tomu nedošlo, nakoľko sa na zhromaždení vlastníkov nezšla potrebná väčšina vlastníkov. Zároveň je irelevantné z pohľadu formálnych znakov trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona, či predseda SVB si uvedenú odmenu zaslúži alebo nie.

Z hľadiska praxe orgánov činných v trestnom konaní sa stretávame aj so situáciami, ak finančné platby od vlastníkov alebo členov bytového družstva sú poskytované a príslušnou osobou napr. predsedom SVB, predsedom bytového družstva preberané v hotovostnej forme, a to v niektorých prípadoch aj bez poskytnutia príslušného potvrdenia o prijatí finančnej platby. Za takejto situácie je pochopiteľne sťaženie dokazovanie protiprávneho konania spočívajúceho v sprenevere takto získaných finančných prostriedkov, a to predovšetkým z hľadiska ustálenia výšky spreneverenej čiastky finančných prostriedkov. Ide najmä o situáciu, že podozrivý páchatel poprie prevzatie finančných prostriedkov alebo ich výšku. V súvislosti so SVB boli zaznamenané prípady, že prevzaté finančné prostriedky od vlastníkov neboli zaevidované v riadnom účtovníctve, ale v tzv. špeciálnom zošite. Je potrebné uviesť, že evidencia prijatej finančnej hotovosti zo strany páchatela sprenevery finančných prostriedkov v špeciálnom zošite je určitým spôsobom spochybniteľná na rozdiel od

riadneho zaevidovanie hotovostných platieb do účtovníctva s vystavením príslušných príjmových pokladničných dokladov.

Osobitosti páchania trestnej činnosti v bytových družstvách

K sofistikovanejším spôsobom páchania tohto druhu trestnej činnosti, a to zneužitím finančnej hotovosti dochádza v niektorých bytových družstvách. V týchto prípadoch **páchatel je spravidla osoba disponujúca rozhodovacou právomocou (najmä člen štatutárneho orgánu bytového družstva) a poskytuje osobám jemu odovzdávajúcim finančnú hotovosť príslušný účtovný doklad bytového družstva, ktorý však nezahŕňa do účtovníctva bytového družstva (najčastejšie ho neodovzdá účtovníčke) a prevzatú finančnú hotovosť neodovzdá do majetku družstva (nevloží na účet alebo do pokladne bytového družstva), ale si ju ponechá vo svojej dispozícii.** Osoba odovzdávajúca finančnú hotovosť z dôvodu platby za služby poskytované bytovým družstvom oproti účtovnému dokladu bytového družstva koná s dôverou, že páchatel takto prevzatú hotovosť zahrnie do majetku a aj účtovníctva bytového družstva. V prípade odhalenia tohto protiprávneho konania, obrana páchatela spočíva často v tom, že ním prevzatá finančná hotovosť mala slúžiť na zabezpečovanie plnenia úloh bytového družstva, napríklad aj na účely vyplácanie tzv. peňažných odmien tretím osobám alebo na úhradu faktúr dodávateľov bytového družstva. Páchatel takto v rámci obrany sa snaží deklarovať, že nemal žiadny úmysel natrvalo si takto získané hotovostné finančné prostriedky prisvojiť. Obrana obvineného býva obvyčajne vyvrátená tým, ak páchatelom uvádzaný účel plnenia, zabezpečuje bytové družstvo iným spôsobom, ktorý je podchytený v účtovníctve bytového družstva. Napríklad za situácie, že bytové družstvo zabezpečuje vyplácanie odmien vždy z tzv. mzdového fondu, je výrazne spochybnená obrana páchatela, že vo svojej dispozícii držal finančné prostriedky patriace bytovému družstvu (a mimo jeho účtovníctva) za účelom vyplácania takýchto odmien. Zároveň, ak je páchatel členom štatutárneho orgánu družstva mal by rozhodne mať vedomosť, akým spôsobom sa poskytujú odmeny v danom bytovom družstve.

Ďalej pri rozhodovaní o tom, či pri tomto druhu trestnej činnosti došlo k spáchaniu trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona je zároveň potrebné preukázať úmysel páchatela trvalo si prisvojiť finančné prostriedky, ktoré sú vo vzťahu k nemu cudzou vecou. Z pohľadu samotného ustálenie trvalého prisvojenia si cudzej veci (finančných prostriedkov v hotovosti) je nerozhodné, či ide o finančné prostriedky vlastníkov, ako ich majetku určeného zákonom o vlastníctve bytov, ale

bo o finančné prostriedky bytového družstva ako majetku určeného Obchodným zákonníkom.

V prípade, že páchatel takto získané finančné prostriedky, ktoré sú v skutočnosti majetkom bytového družstva, vloží na svoj vlastný účet alebo ich použije na stávkovanie, prehrá na hracích automatoch, spotrebuje ich alebo uloží na neznáme miesto, dopustí sa trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona. Je pritom irelevantné, že takto spreneverené finančné prostriedky neboli nikdy zaevidované v účtovníctve bytového družstva. Vychádza sa z toho, že osoba, napríklad člen bytového družstva, odovzdával páchatelovi finančné prostriedky za účelom úhrady za poskytnuté služby bytovým družstvom. Z tohto dôvodu preto v prípadnom trestnom konaní môže bytové družstvo privlastnenie takto poskytnutých finančných prostriedkov zo strany páchatela (ktorý je reálne aj členom štatutárneho orgánu bytového družstva) považovať za škodu na svojom majetku a uplatňovať si jej náhradu v trestnom konaní. Odlišná situácia by bola vtedy, ak by sa páchatel v rozpore so skutočnosťou len vydával za osobu štatutára alebo kompetentného pracovníka v bytovom družstve a uvádzal by platiaceho člena bytového družstva do omylu za účelom získať jeho finančné prostriedky. V takom prípade, by konanie takéhoto páchatela bolo posudzované ako trestný čin podvodu podľa § 221 Trestného zákona.

Vyvodenie trestnoprávej zodpovednosti pre trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona prichádza do úvahy aj vtedy, ak finančné nezrovnalosti zistí príslušný orgán bytového družstva a vzápätí požiada páchatela o ich bezodkladné vrátenie ako majetku bytového družstva, avšak páchatel tieto finančné prostriedky odmietne bytovému družstvu vrátiť. Za takejto situácii je možné bezpochyby usudzovať o tom, že páchatel prejavil jednoznačne úmysel prisvojiť si finančné prostriedky bytového družstva, čím sa vo vzťahu k nim mohol dopustiť trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona. Z tohto dôvodu je vhodné bezodkladne podať trestné oznámenie príslušným orgánom činným v trestnom konaní s uplatnením si nároku na náhradu škody a vyvodit príslušné personálne opatrenia voči podozrivej osobe, a to ak je členom štatutárneho orgánu bytového družstva podľa Obchodného zákonníka a ak je aj súčasne zamestnancom, aj podľa Zákonníka práce. Upozorňujem zároveň však na to, že z takejto situácie ešte nie je možné využiť ustanovenie § 231 ods. 3 Obchodného zákonníka a vylúčiť páchatela z členstva v bytovom družstve z dôvodu, že spáchal trestný čin proti bytovému družstvu alebo inému členovi bytového družstva (neexistuje právoplatné rozhodnutie trestného súdu).

Na neochotu vrátenia finančných prostriedkov je možné

poukázať aj z konkludentného správania sa páchatela. Napríklad podozrivý člen štatutárneho orgánu bytového družstva po odhalení pravdepodobne jeho finančných machinácií sa odmieta dostaviť na prerokovanie tejto záležitosti na príslušný orgán bytového družstva (napr. na predstavenstvo bytového družstva) alebo v prípade jeho účasti na zasadnutí tohto orgánu (alebo pred kontrolnou komisiou) sa odmieta k finančným nezrovnalostiam indikujúcim jeho možnú spreneveru vyjadriť alebo riadne a hodnoverne nevysvetlí tieto nezrovnalosti. Vyskytli sa aj prípady, že podozrivý člen štatutárneho orgánu bytového družstva vyvolal konflikt na zasadnutí príslušného orgánu alebo sa začal cítiť byť urazený a bez ďalšieho predčasne opustil zasadanie príslušného orgánu bytového družstva. V podstate ide o situáciu, že podozrivý páchatel sa jednoznačne slovne a písomne nevyjadri, či je ochotný finančnú čiastku z ktorej sprenevery je podozrivý, vrátiť. Môže ísť aj o situáciu, že podozrivý člen štatutárneho orgánu bytového družstva „špekuluje“ a snaží sa výšku spreneverenej čiastky peňaží, ktorá sa voči nemu uplatňuje, znížiť. Z hľadiska trestného práva odporúčam zistené správanie a postoj podozrivej osoby zaznamenať do príslušnej zápisnice zo zasadnutia orgánu bytového družstva, ktorá by mohla slúžiť ako dôkaz orgánom činným v trestnom konaní. Táto bude potom podporená svedeckými výpoveďami ostatných členov štatutárneho orgánu bytového družstva, prípadne kontrolnej komisie. V prípade, že podozrivý člen štatutárneho orgánu bytového družstva vypláti len ním určenú spreneverenú výšku finančnej čiastky, pričom zo strany bytového družstva je ešte naviac požadovaná čiastka najmenej 266,- Eur, neexistuje prekážka pre podanie trestného oznámenia a posúdenia celej veci v trestnom konaní.

Pokiaľ ide o situáciu, že podozrivý páchatel spravidla pred príslušným orgánom bytového družstva sa prizná k finančným machináciám pri nakladaní s finančnými prostriedkami z ktorých sa podozrieva, je ochotný príslušnú finančnú čiastku a ak ju uhradí, spravidla nebýva podané trestné oznámenie zo strany bytového družstva a orgány činné v trestnom konaní nemajú vedomosť o spáchaní trestnej činnosti.

Celkom odlišná situácia nastane vtedy, ak je zo strany bytového družstva podané trestné oznámenie na člena (bývalého člena) jej štatutárneho orgánu, a tento člen sa rozhodne až po podaní trestného oznámenia zaplatiť ním spreneverenú čiastku finančných prostriedkov, ktorá od neho bola už bytovým družstvom pred podaním trestného oznámenia požadovaná. Za takejto situácie môže ísť zo strany člena (bývalého člena) jej štatutárneho orgánu len o náhradu škody spôsobenej trestným činom s tým, že sa voči nemu vyvodí trestnoprávna zodpovednosť.

Je ďalej potrebné zdôrazniť aj to, že trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona nie je uvedený ako trestný čin v § 85 Trestného zákona, ktorý upravuje všeobecné podmienky tzv. účinnej lítosti, a preto nie je možné po odhalení tohto trestného činu sa dovoliavať zániku trestnosti činu, ak by páchatel po spáchaní trestného činu (sprenevere finančných prostriedkov) dobrovoľne škodlivému následku trestného činu zamedzil alebo napravil (napríklad vrátil by spreneverené finančné prostriedky).

Cudzou vecou podľa § 213 Trestného zákona vo vzťahu k osobe, ktorá je členom bytového družstva a súčasne vlastníkom bytu v bytovom dome, ktorý má bytové družstvo v správe, sú rozhodne finančné prostriedky vlastníkov vo fonde prevádzky, údržby a opráv a finančné prostriedky určené na úhradu plnení za bytový dom, ale aj finančné prostriedky, ktoré sú sústredené na účtoch bytového družstva. Rovnako finančné prostriedky vlastníkov určitého bytového domu sú vo vzťahu k osobe, ktorá ako člen štatutárneho orgánu bytového družstva vykonáva nad týmto bytovým domom správu cudzou vecou. Zároveň aj **finančné prostriedky vo vlastníctve bytového družstva ako právnickej osoby sú vo vzťahu k členom jej štatutárneho orgánu cudzou vecou.** Za cudziu vec v zmysle § 213 Trestného zákona je potrebné považovať vec, ktorá páchatelovi vlastnícky vôbec nepatrí, resp. mu nepatrí výlučne za predpokladu, že s ňou nakladá tam uvedeným spôsobom ako s vlastnou alebo spôsobom, ktorý je vyhradený výlučne vlastníčkovi, t. j. bez ohľadu na oprávnenia ďalších spoluvlastníkov. Pojem cudzia vec je termínom trestného práva a používa sa pri definovaní skutkovej podstaty trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona, konkrétne tzv. predmetu útoku.

Ak hovoríme o nakladaní s finančnými prostriedkami vlastníkov alebo finančnými prostriedkami bytového družstva, hovoríme vždy o nakladaní s tzv. spoločnou vecou, čo je termínom občianskeho práva. Nakladanie so spoločnou vecou upravuje, pokiaľ ide o finančné prostriedky vlastníkov výlučne zákon o vlastníctve bytov. **Nakladanie so spoločnou vecou, pokiaľ ide o finančné prostriedky členov bytového družstva upravuje Obchodný zákonník, v podrobnostiach stanoví konkrétneho bytového družstva.**

V praxi orgánov činných v trestnom konaní nedošlo v prípade výkonu správy bytových domov bytovými družstvami žiadnym pochybnostiam, kto je skutočným vlastníkom finančných prostriedkov, s ktorými tieto bytové družstvá nakladajú. Zložitejšia situácia z pohľadu trestného práva bola v prípade ustálenia vlastníctva poľnohospodárskych a lesných pozemkov, najmä pokiaľ išlo vlastníctvo členov poľnohospodárskych družstiev, členov pozemkových a urbárskych spoločenstiev.

V prípade viacerých bytových družstiev, ktoré vykonávali správu bytových domov bolo však závažným problémom dodržiavanie zákona o vlastníctve bytov z pohľadu rozhodovania o nakladaní so spoločnou vecou patriacou vlastníkom (najmä im patriacim finančným prostriedkom). V praxi dochádzalo k tomu, že o spoločnej veci finančných prostriedkov vlastníkov rozhodovali vo viacerých prípadoch nepríslušné orgány, ktoré nedisponovali žiadnou rozhodovacou právomocou podľa zákona o vlastníctve bytov, a ktorých činnosť upravoval spravidla Obchodný zákonník alebo stanovby bytového družstva.

V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť, že pokiaľ Obchodný zákonník priznáva iným obchodným spoločnostiam určité benefity, resp. umožňuje osobitné postupy pri porušení povinností pri členoch bytového družstva (napr. povinnosti najskôr nedostatky oznámiť alebo prerokovať pred príslušným orgánom bytového družstva), tieto môžu byť priznané len v rámci činnosti bytového družstva a pri nakladaní s vlastnými finančnými prostriedkami. Tieto benefity a osobitné postupy majú rozhodne vplyv aj na ekonomickú stabilitu bytových družstiev a ich uplatnenie v trhovej ekonomike, avšak nemôžu byť zohľadňované (priznané určitému členovi bytového družstva ako páchatelovi v trestnom konaní), ak bytové družstvo vykonáva správu bytových domov podľa zákona o vlastníctve bytov a ide teda o majetok vlastníkov (napríklad finančné prostriedky vo fonde prevádzky, údržby a opráv, alebo na účte služieb). Týmto postupom sa v trestnom konaní zabezpečuje uplatnenie zásady rovnosti pred zákonom, a to rovnaký trestnoprávny postih správcu bytového domu bez ohľadu na to, či vykonáva správcovskú činnosť ako fyzická osoba, člen štatutárneho orgánu s. r. o., alebo akciovej spoločnosti alebo ako člen štatutárneho orgánu bytového družstva.

Upozorňujem, že pokiaľ ide o zánik trestnosti vo vzťahu k trestnému činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona, táto nezakladá tým, že sa poškodení vlastníci vzdajú náhrady spreneverených finančných prostriedkov (náhrady škody spôsobenej správcou bytového domu) alebo takto spreneverené finančné prostriedky (náhradu škody) od správcu bytového domu vôbec nežiadajú alebo dodatočne prejavujú súhlas s nezákonným postupom (spreneverou finančných prostriedkov) správcu bytového domu. Na posudzovanie trestnej zodpovednosti správcu bytového domu nemá vplyv ani okolnosť, že tento správca bytového domu, ktorý v rámci výkonu správy spreneveril finančné prostriedky vlastníkov z určitého bytového domu, sa neskôr stane na základe kúpy, exekúcie alebo konkurzného konania, vlastníkom bytov a nebytových priestorov tohto bytového domu.

Počas prázdnin si vystriedajú služby všetky materské školy v meste

Počas letných školských prázdnin si v Detve vystriedajú služby všetky materské školy (MŠ). V júli sú otvorené dve, na Ulici Milana Rastislava Štefánika a ďalšia na Ulici obrancov mieru. Informoval o tom hovorca mesta Milan Suja.

Došlo, že v auguste fungujú dve škôlky a aj základná škola s materskou školou. Jednou z nich je aj zariadenie na námestí, ktoré však pre jeho súčasnú obnovu dočasne presťahovali do školy v starej časti mesta. Ďalšou je škôlka na Ulici Antona Bernoláka. "Najviac detí býva počas prvých dvoch týždňov v júli a na konci augusta. Na prelome mesiacov ich býva menej pre celozávodné dovolenky, ani to už však nebýva pravidlo," objasnila Mária Sekerešová z oddelenia školstva na mestskom úrade. Zdôraznila, že pre všetkých záujemcov je počas leta dostatok miesta.

Podľa nej v školskom roku 2023/2024 navštevovalo materské školy v Detve 519 detí, z toho 176 predškolákov. Mesto má vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti jednu základnú školu s MŠ a štyri škôlky.

Tie sú povinné podľa jednej z vyhlášok Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR prerušiť svoju činnosť počas leta najmenej na tri týždne. Dôvodom

je potreba dôkladného upratania priestorov, dezinfekcie prostredia a hračiek, ako aj čerpanie dovolenky niektorých zamestnancov.

Škôlku na Námestí SNP v Detve v súčasnosti obnovujú. Stavenisko mesto stavbárom odovzdalo začiatkom februára tohto roka. Deti počas stavebných prác premiestnili do dočasných priestorov. V rámci rekonštrukcie zrútili pred-

nú drevenú časť, ktorú nahradia murovanou dvojpodlažnou stavbou. Jej stav totiž nevyhovoval hygienickým ani stavebným normám. Zadnú, súčasnú murovanú časť obnovia a bude mať nové dispozičné riešenie. Po vybudovaní diela bude mať zariadenie kapacitu 125 detí s piatimi triedami.

(TASR)

Snímka zdroj: mesto Detva

Nové pravidlá pre ospravedlňovanie neprítomnosti detí a žiakov v školách

Ministerstvo školstva vydalo usmernenie pre materské, základné a stredné školy s cieľom zabezpečiť jednotný postup pri ospravedlňovaní neprítomnosti detí a žiakov v škole v dôsledku ochorenia.

Nová legislatíva, obsiahnutá v novele školského zákona č. 120/2024 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. júna 2024, stanovuje konkrétne pravidlá pre tieto prípady. Zákonný zástupca alebo plnoletý žiak musí školu bezodkladne informovať o dôvode neprítomnosti a predložiť relevantné doklady. Pri neprítom-

nosti trvajúcej maximálne 5 dní (základné a stredné školy) alebo 7 dní (materské školy s povinným predprimárnym vzdelávaním) nie je potrebné predkladať potvrdenie od lekára, pokiaľ sa neprekročí uvedený limit.

Týmto opatrením sa usiluje o zlepšenie riadenia dochádzky a zvýšenie dôvery medzi školami

a rodinami, pričom pravidlá sú podrobne uvedené na stránke Ministerstva školstva SR. Riaditelia škôl musia zabezpečiť implementáciu týchto pravidiel do školských poriadkov a informovať príslušné orgány o nedodržiavaní povinnej dochádzky.

(Zdroj ZMOS)

Rezort školstva zverejnil nového Sprievodcu školským rokom

Na stránke rezortu školstva bol

zverejnený nový Sprievodca školským rokom.

Sprievodcu školským rokom 2024/2025 schválil minister školstva dňa 22. 5. 2024. Organizačné pokyny na školský rok 2024/2025 sú pre školy záväzné a nadobúdajú svoju účinnosť 1. septembra 2024. Ich súčasťou je príloha č. 1 s termínmi školských prázdnin na školské roky 2025/2026 až 2026/2027.

(Zdroj: ZMOS)

**SPRIEVODCA
ŠKOLSKÝM ROKOM**
2024/2025

Na envirovýchovu môžu dostať slovenské školy pol milióna eur

Ministerstvo životného prostredia SR vyhlásilo prostredníctvom Slovenskej agentúry životného prostredia VI. ročník Zeleného vzdelávacieho fondu.

Cieľom Zeleného vzdelávacieho fondu je podporiť rozvoj environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvedy na území Slovenskej republiky prostredníctvom presadzovania princípov spoločnej zodpovednosti a priama podpora vybraných aktivít všeobecne prospešných pre oblasť podpory environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvedy.

Dotácie na podporu environmentálnej výchovy, vzdelávania a

osvedy financuje Environmentálny fond. Oprávneným žiadateľom sú školy – materské, základné, stredné i špeciálne, ktoré si rozdelia finančné zdroje vo výške 500-tisíc eur. Sumu do výšky 8-tisíc eur môžu úspešní žiadatelia využiť na realizáciu výchovno-vzdelávacích aktivít pre deti a mládež, verejnosť a pre pedagogických pracovníkov.

(Zdroj: SAŽP/Envirofond/ZMOS)

Kurikulum zavedie od septembra ďalších sedem škôl v Detvianskom okrese

Medzi základnými školami, ktoré budú od školského roka 2024/2025 zavádzať nový štátny vzdelávací program (ŠVP), je aj ďalších sedem v Detvianskom okrese. V súčasnosti je doň zapojená Základná škola s materskou školou Alexandra Vagača v Detve. Vyplýva to z informácií, ktoré TASR poskytlo Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže (MŠVVaM) SR.

**KURIKULÁRNA
REFORMA**

Podľa údajov z prihlasovania o podporu pri zavádzaní nového programu sa od septembra pridajú aj dve školy v Hriňovej, po jednej vo Víglaši a v obci Kriváň a ostatné tri v Detve. „Do implementácie nového ŠVP však budú môcť školy vstúpiť od 1. septembra tohto roka aj bez registrácie. Stačí oznámiť túto skutočnosť prostredníctvom rezortného informačného systému," objasňuje. Výhodou registrácie bola adresná pomoc a podpora ešte pred začiatkom nového školského roka.

Ako TASR povedala riaditeľka zapojenej školy v Detve Margita Gajdošová, pre kurikulárnu reformu zmenili organizáciu vyučovania. Hodina trvá 90 minút a nazýva sa blok. "Je dlhá a učiteľ môže používať rôzne metódy, pri ktorých sú deti stále aktívne," vysvetlila.

Poznamenala, že základom nového programu je spájanie aktivity, vedomostí a zručností so zážitkom.

Téma je niekedy vystavaná tak, že žiaci idú s pracovným listom von. Majú text, z ktorého vyvodia vedomosť, vyriešia úlohu, ktorej výsledok použijú v ďalšej. „Striedajú prostredie, nie sú stále len v lavici a úlohy im podávame netradične," zdôraznila.

Podľa nej je dôležitá aj tvorivosť učiteľov, pretože musia všetko prepájať. Priblížila, že príkladom je téma Poľana, kde majú prírodné vedy prepojené s matematikou i so slovenským jazykom. Keď idú deti von, sú aj v pohybe. „Učiteľ musí na seba pracovať a chcieť viesť mládež k tomu, aby dostala viac ako len učivo, ktoré je veľakrát nepotrebné," podotkla.

Kurikulárna reforma, ktorú od septembra minulého roka zaviedli v 39 základných školách v rámci Slovenska, má naučiť deti samostatne myslieť, konať a rozhodovať.

(TASR)

V historickom centre pribudla nová atrakcia, nadrozmerná ruka

Historické centrum Liptovského Mikuláša má od pondelka novú atrakciu, nadrozmernú ruku. Reprezentuje pracovitosť, tvorivosť a šikovnosť Liptovskomikulášanov, informovala o tom hovorkyňa mesta Viktória Perďoch Čapčíková.

„Znázorňuje tiež tradíciu remesla, vzdelanosti, kresťanskej výchovy a silného národného povedomia, ktoré si ľudia v našom meste vzájomne odovzdávajú celé desaťročia,“ priblížil strategický manažér mesta Ján Blcháč mladší.

Pevná ocelová konštrukcia diela podľa neho odkazuje na tvrdú prácu predkov. Má pripomínať aj protetickú ruku, ktorú skonštruoval liptovskomikulášsky rodák Aurel Stodola v roku 1915, a zároveň aj ruku robotickú.

„Mne osobne ruka pripomína aj výjav z Michelangelovho obrazu Stvorenie Adama, je to taká

iskra života. Zároveň sa môžeme rozprávať o tieňovom divadle, pretože tieň, ktoré počas dňa konštrukcia vrhá, sa menia v závislosti od slnečného žiarenia a vytvárajú zaujímavé geometrické štruktúry,“ vysvetlil zhotoviteľ diela Vladimír Lofaj.

Bez ručnej práce sa v minulosti nezaobišla ani výroba a predaj tovaru, preto pri príležitosti Roku remesla a 600. výročia získania jarmočných privilégií navrhol mesto symbolicky umiestniť na námestie dielo práve v tvare ruky.

(TASR)
Snímka zdroj: Žilina SP21

Verejnosť môže využívať nové grilovacie miesta v mestskom parku

Verejnosť už môže využívať grily, ktoré sú novým prvkom v revitalizovanom mestskom parku. Ako informoval mestský úrad, pravidlá na využívanie grilov sú jednoduché a nie je potrebné si ich vopred rezervovať.

Podľa radnice platí nepísané pravidlo, podľa ktorého môže ktorékoľvek z grilovacích miest využívať ten, kto ho prvý obsadí. „Druhým pravidlom je, že všetko na grilovačku si musí každý priniesť sám a následne po sebe všetko uprace. Všetky detaily sú v prevádzkovom poriadku, ktorý je na tabuli priamo pri griloch,“ pripomenul magistrát.

Návštevníci parku by po grilovaní nemali zabudnúť dôkladne uhasiť oheň vodou alebo pieskom z nádob, ktoré sú pri griloch. „Ohnisko musí byť pri odchode uhasené tak, že sa z grilu nesmie

dymiť a popol musí byť chladný. Popol z grilu netreba vyberať, o jeho odstránenie sa postarajú pracovníci strediska mestských služieb, ktorí v sezóne čistia grily každé ráno. V dochádzkovej vzdialenosti sú k dispozícii koše na odpad,“ doplnil mestský úrad.

Nové grilovacie miesta sú jednou z novinek, ktorá v mestskom parku pribudla po jeho rozsiahlej revitalizácii v hodnote takmer šesť miliónov eur. Park bol po obnove oficiálne otvorený a sprístupnený verejnosti v júni tohto roku.

(TASR)
Snímka zdroj: Nitriansky hlásnik

Z programu Živé chodníky bude v 11 lokalitách obnovených 150 km trás

Viac ako 150 kilometrov (km) turistických a cykloturistických trás bude v tomto roku obnovených s pomocou programu Živé chodníky. Obnova turistickej infraštruktúry sa bude realizovať v 11 lokalitách v rôznych kútoch Slovenska, celková investícia predstavuje 18.700 eur. Informovala o tom Eva Ščepková z Nadácie Ekopolis, ktorá program Živé chodníky realizuje.

„Kvalitné značenie a dobrá infraštruktúra turistických a cykloturistických trás je síce nenápadným, ale veľmi významným prvkom udržateľného miestneho rozvoja. V tomto roku je naša podpora o to dôležitejšia, že pomáha aspoň v malej miere zvládnuť výpadok tohtoročnej štátnej podpory obnovy značenia,“ skonštatoval programový manažér programu Živé chodníky Ján Roháč.

V roku 2024 bude v rámci programu realizovaná obnova, oprava či údržba turistického a cykloturistického značenia, ako aj oddychových a atraktívnych miest pre turistov, v celkovo 11 lokalitách. Pôjde o vybrané chodníky vo Veporských vrchoch, v Ondavskej vrchovine, Chočských vrchoch, Slanských vrchoch, Slovenskom kráse, Štiavnických vrchoch, vo Veľkej Fatre, v Slovenskom raji či lokality na južnom Zemplíne, v

okolí obce Klokočov na Kysuciach či v Turci.

Program Živé chodníky funguje od roku 2008. Pôvodne podporoval iba projekty v národných parkoch, od roku 2012 je zameraný na celé Slovensko. Do roku 2023 bolo

prostredníctvom programu obnovených celkovo 1220 km turistických a cykloturistických chodníkov.

(TASR)
Snímka zdroj: Nadácia Ekopolis

Na poľsko-slovenskom pohraničí vzniknú viaceré spoločné iniciatívy

Na území Prešovského kraja sa vďaka poľsko-slovenskej spolupráci budú realizovať projekty za vyše 500.000 eur. Tentoraz sú zamerané na budovanie cezhraničných partnerstiev a spoločnej identity ľudí žijúcich v pohraničí. TASR o tom informovala hovorkyňa Prešovského samosprávneho kraja (PSK) Daša Jeleňová.

Schválených je nových 16 malých projektov v rámci programu Interreg Poľsko - Slovensko. Tentoraz sú v objeme 1,031 milióna eur a v uplynulých dňoch ich schválil Výbor pre malé projekty zriadený PSK ako správcom Fondu malých projektov.

„Z tohto balíčka sa konkrétne na území kraja prefinancuje vyše 500-tis. eur. Mestá, obce a občianske združenia budú realizovať projekty v oblasti budovania spolupráce a podpory cezhraničných iniciatív, ktoré prispievajú k zlepšeniu kvality života v pohraničnej oblasti. Podporili sa aj projekty zamerané na výmenu dobrej praxe v oblasti životného prostredia,“ poznamenal predseda PSK Milan Majerský.

Správa a údržba ciest PSK dostala zelenú s projektom, v ktorom sa zameria na skvalitňovanie diagnostiky v pohraničí, a nezisková organizácia Združenie pre rozvoj regiónu v Prešove prinesie s poľským partnerom a mestom Stará Ľubovňa príbehy spoza hraníc. Občianske združenie Take naše z

Veľkého Šariša zrealizuje zámer Ľudia pre ľudí, vďaka ktorému zaktivizuje a prepojí remeselníkov v pohraničnej oblasti Horného Zemplína, Beskid Niski a Bieszczad.

Európske zoskupenie územnej spolupráce Tatry zrealizuje projekt „Spolupráca, ktorá posilňuje a rozvíja cezhraničné partnerstvá na území okolo Tatier“. Na vidieckych regiónoch sa spolu s poľským partnerom a Regionálnou značkou Horný Zemplín v Hencovciach zameria Miestna akčná skupina Pod hradom Čičva z Kladzian. Katolícke pedagogické a katechetické centrum s kanceláriou v Poprade zrealizuje inovatívne vzdelávanie v slovensko-poľskom pohraničí pre učiteľov a pracovníkov s mládežou. Centrum voľného času v Starej Ľubovni bude ako partner projektu budovať medzigeneračné mosty Popradskej rokliny.

Uspel i projekt Carpathia Culture Net, kde partnerom je Karpatské centrum spolupráce vo Svidníku a ktorý prinesie tvorbu nového sieťového systému pre

subjekty kultúrneho sektora. Ďalší schválený projekt spropaguje efekty cezhraničnej spolupráce medzi Zväzkom Euroregión Tatry v Novom Targu a Združením Euroregión Tatry vo Svidníku.

Svoje zámery s poľskými partnermi uskutočnia viaceré obce Prešovského kraja. Konkrétne Pečovská Nová Ves zrealizuje projekt V živote jeseň spája nás pieseň, Kapušany projekt Spoločné iniciatívy samospráv a obec Rakúsky sa zameria na históriu osídľovania slovensko-poľského pohraničia i budovanie spoločnej identity jeho súčasných obyvateľov. Plaveč má prostredníctvom svojho projektu v pláne posilniť cezhraničnú spoluprácu a pripravenosť konať pri riešení neočakávaných udalostí a krízových situácií.

Mesto Spišská Belá chce zvyšovať bezpečnosť obyvateľov v prihraničných oblastiach a obec Veľká Fraková bude ako partner participovať na projektoch Spolupráca sa oplatí a Spájajú nás hory a hudba.

(TASR)

Využite možnosť spoznať mesto Brezno z iného pohľadu

Letné prázdniny sú v plnom prúde a spolu s nimi vzniká aj priestor na realizáciu viacerých výletov, a to ako pre malých tak aj veľkých. Skvelým tipom na voľnočasovú aktivitu v meste sú aj komentované prehliadky, ktoré každoročne organizuje Oblastná organizácia cestovného ruchu REGIÓN HOREHRONIE v spolupráci s Infocentrom vo Zvonici.

Návštevníci, ale aj tunajší obyvatelia sa tak môžu zúčastniť denných i večerných komentovaných prehliadok mestom, prostredníctvom ktorých sa im priblíži história, ale aj zaujímavosti najväčších mestských dominant, na ktoré sú nie len obyvatelia Brezna, ale aj príbuzných obcí v regióne, obzvlášť hrdí.

Denná prehliadka s názvom Za tajomstvami mesta Brezna s rytierom Bomburomsa uskutoční 6. augusta 2024 o 16:00 hod. Nosnou témou tejto prehliadky, ako už samotný názov napovedá, je brezniansky hrdina, ktorý sa odvážne pustil do súboja s Turkom a zachránil mesto pred zničením. História slovom aj mečom návštevníkom priblížia aj rytieri z klubu historického šermu Berezun, ktorí ich do minulosti vtiahnu ukázkami historických zbraní a súbojov.

Výkonná riaditeľka Oblastnej organizácie cestovného ruchu REGIÓN HOREHRONIE, Ing. Petra Ridžoňová Hlásniková približuje: „Za mesačného svitu sa budú konať v celkovom počte ešte dve prehliadky, ktoré sú doplnené o sprievodný program, ktorý dotvára celkovú atmosféru organizovaného podujatia. Povinnými zastávkami každej z trás pešovania je Infocentrum vo Zvonici, v ktorom sa zakupujú vstupenky na základe rezervácie vopred, ďalej historické námestie so zástavbou významných meštianskych domov, tiež mestský park, evanjelický kostol a židovská synagoga, pričom poslednou zo zastávok na trase prehliadok je Expozícia Nostalgia; s možnosťou občerstvenia v Bistre pri MNV.“

Každá z prehliadok je venovaná inej téme, čomu predchádzala aj precízna voľba sprievodného programu s ohľadom na výpovednú hodnotu samotnej prehliadky. Komentované sprevádzanie Po stopách literárnych osobností mesta Brezna dňa 25. júla 2024, odhalí mená významných literárnych autorov regionálneho významu, ktorí žili, alebo pôsobili na území mesta Brezna. Hovoréné slovo doplnia divadelníci obochtického Divadelného súboru Jána Chalupku v Brezne, ktorí účastníkov prenesú, scénkami zo života meštianskeho ľudu, priamo do histórie mesta v období jeho rozkvetu. Trasa prehliadky bude obohatená o návštevu expozície Literárneho múzea sídliaceho na evanjelickej fare a chladné múry evanjelického kostola zahreje teplo hudobného koncertu na 2. najväčšom organe v evanjelických kostoloch na Slovensku. Večer-

né mesto tak ponúkne jedinečný obraz, a to aj z výšky, konkrétne z veže evanjelického kostola, ktorá ponúka pohľad z vtáčej perspektívy z výšky 42 metrov. Atmosféru večera umocní literárny prednes na nádvorí Expozície Nostalgia; s občerstvením z Bistra pri MNV. Naopak dňa 15. augusta 2024 prehliadka s názvom Po stopách významných mešťanov mesta Breznarozpovie príbeh o osobnostiach politického, kultúrneho, literárneho a spoločenského významu, ktoré sa najviac pričínili o rozkvet mesta a zostali po nich najvýraznejšie stopy. Vyvrchole-

ním večera bude zážitkový koncert na nádvorí Expozície Nostalgia.

Kapacita prehliadok je obmedzená, preto je nutná rezervácia vopred prostredníctvom rezerváčného systému na webovej stránke www.horehronie.sk alebo na tel. čísle +421 911 410 555 či e-mailom na ticzvonica@horehronie.sk

Aktivity a podujatia sú realizované s finančnou podporou Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky.

(OOCR Región Horehronie)

Unikátne ubytovanie v Mestských lesoch v Bratislave v podobe domčekov na strome

Najmä v horúcich letných dňoch ľudia hľadajú únik, ktorý môžu nájsť v prírodnom prostredí, kde sa schladia a zrelaxujú. Mestské lesy sú pre tieto potreby skvelým miestom.

Návštevníci majú mnoho možností ako zabehať si, bicyklovať, prejsť sa, či len relaxovať na deke na lúke. Máme tu mnoho ihrísk pre deti, futbalové ihriská, a v sezóne si u nás môžu návštevníci opekať. Mnoho ľudí však nevie, že v mestských lesoch sa dá aj prespať, a to dokonca v unikátnych domčekoch na stromoch.

Momentálne disponujeme tromi domčekmi na strome, pričom dva sa nachádzajú pod Kačínom, a jeden na Dlhých lúkach. Dva domčeky majú kapacitu pre 4 osoby, jeden pre 3 osoby. Najvyšší domček je až vo výške 6 m, takže môže návštevník nebadane a s rozhladom pozorovať lesné zvieratá.

Každý domček má priestrannú

terasu, kde si môžete v tichosti posediť. Okrem postelí domčeky disponujú aj stolíkom so stoličkami, pripravená je bandaska s čerstvou vodou, v blízkosti je suché WC. Pri domčeku na dubu a pri domčeku Dlhé lúky je aj ohnisko na opekanie. Domčeky na strome sú skvelou voľbou pre tých, ktorí chcú odísť z ruchu mesta, zrelaxovať v srdci prírody, pozorovať zvieratá, a zažiť jedinečný zážitok. Rezervovať si ich môžu návštevníci na stránke rezervacie.mlba.sk.

Kúpou pobytu v domčekoch na strome návštevník podporí chod lesoparku, pretože všetky získané financie vrátíme späť do Mestských lesov v podobe nového mobiliáru, opráv, kosenia lúk, či inej starostlivosti o les a mobiliár.

(TASR/OTS)

MESTO ŽILINA A CECH TERRA DE SELINAN
VÁS POZÝVAJÚ NA

XVI.
STREDOVEKÝ
26. JUL 2024
MARIÁNSKE NÁMESTIE ŽILINA
DEŇ

13:00 OTVORENIE PODUJATIA A OBOZNÁMENIE SA S TÁBOROM A REMESLAMI
14:00 SOKOLIARI HORUS / 15:00 SLÁVNOSTNÝ SPRIEVOD, ZASADANIE MESTSKEJ RADY
16:00 TRI PRÚTY KRÁĽA SVÄTOPLUKA / 17:00 LANCKNECHTI JEHO VELIČENSTVA FERDINANDA
18:00 HISTORICKÁ LUKOSTREĽBA / 19:00 DELOSTREĽCI / 20:00 STREDOVEKÝ KONCERT
21:00 OHŇOVÁ SHOW / 21:30 FAKLOVÝ SPRIEVOD

OKREM UVEDENÉHO PROGRAMU NA PÓDIU A POD HLAVNÝM PÓDIOM SA NA NÁMESTÍ BUDE
ODOHRÁVAŤ ĎALŠÍ PROGRAM: STREDOVEKÝ TÁBOR, DOBOVÁ HYGIENA A LAZEBNÍCTVO,
STREDOVEKÁ KUCHYŇA, KAUKLIARSKÉ SCÉNKY, POTÝČKY...
JARMOK V REMESELNEJ ULIČKE S MNOŽSTVOM UKÁŽOK STREDOVEKÝCH REMESIEL

ÚČINKUJÚCI: CECH TERRA DE SELINAN, AGENTÚRA HECTOR, VIR FORTIS, VRES, ARGENTI,
VIA CASTRUM, SPOLOK SV. ŠEBASTIÁNA, SOKOLIARI HORUS, GAILARD A MIRO KASPRZYK

Uvedené časové údaje sú orientačné. / Zmena programu vyhradená. /
Námet, scenár a dramaturgia: Filip Višňovský.
Na Stredovekom dni dochádza k streľbe, a preto sa účasť neodporúča malým
deťom, občanom s citlivejším sluchom a zvieratám.

Mesto Šaľa začína s prácami na výstavbe novej vnútromestskej cyklotrasy

V Šali sa v týchto dňoch začína výstavba prvej etapy vnútromestskej cyklotrasy. Ako informovala radnica na svojej webovej stránke, mesto odovzdá stavenisko vysúťaženému zhotoviteľovi stavby a v priebehu leta sa začne so stavebnými prácami.

Prvá etapa projektu Vnútromestská cyklistická infraštruktúra je pripravená tak, aby nadviazala na existujúcu cyklistickú komunikáciu vyznačenú na Ulici SNP. „Vnútromestská cyklistická komunikácia na ňu priamo nadväzuje a pokračuje popri sídlisku a bytovkách na Novomeského ulicu. Ďalej pokračuje jednou vetvou do centra

mesta na Hlavnú ulicu, druhou vetvou k mestskému cintorínu a treťou vetvou následne kopíruje trasu najfrekventovanejších ciest takzvaného malého vnútorného obchvatu mesta, teda ulíc Vlčanská a Dolná,“ vysvetlil pred časom mestský úrad. Cyklotrasa bude vedená tak, aby spojila školy, viaceré kultúrne zariadenia a ďalšie dôležité inštitúcie v Šali.

Mesto ešte v máji tohto roku podpísalo zmluvu so zhotoviteľom stavby, ktorý vzišiel z verejnej súťaže. Podľa údajov zverejnených v Centrálnom registri zmlúv má byť dielo za takmer 1,58 milióna eura hotové do desiatich mesiacov od prevzatia staveniska.

(TASR)

Snímka zdroj: mesto Šaľa

V Liptovskom Mikuláši spustili výstavbu nového úseku cyklochodníka

Z liptovskomikulášskej mestskej časti Okoličné do Závažnej Poruby povedie nový úsek cyklochodníka. Výstavbu už spustili. Informovali o tom v stredu z liptovskomikulášskej radnice.

Zhotoviteľ aktuálne odstraňuje orniciu na časti budúcej trasy. Tá sa napojí na existujúci cyklochodník. Pri sútoku Váhu so Smrečiankou vybudujú cyklomost. Úsek pre cyklistov a peších bude dlhý 640 metrov. „Realizácia má podľa zmluvy trvať rok, stavebná firma však predpokladá ukončenie prác skôr, pravdepodobne do zimy tohto roku,“ dodali z radnice.

Mesto na stavbu získalo vyše 700.000 eur z eurofondov. Podľa vedenia mesta patrí Liptovský Mikuláš k slovenským lídrom v získavaní financií na budovanie cyklotrás a cyklochodníkov. Aktuálne sa môže verejnosť po hrádzi Váhu previezť po cyklochodníku v dĺž-

ke 6,5 kilometra. Vnútromestská trasa má dĺžku tri kilometre.

(TASR)

Ilustračné foto. Foto: TASR

Mesto plánuje vybudovať cyklotrasu Jarovce - Rusovce

Bratislavské mestské časti Jarovce a Rusovce by mala prepojiť cyklotrasa. Vyplýva to z výzvy na predkladanie ponúk, ktorú hlavné mesto v zastúpení mestskej časti Jarovce zverejnilo vo vestníku Úradu pre verejné obstarávanie (ÚVO). Predpokladaná hodnota zákazky je vyše 721-tis eur. Lehota na predkladanie ponúk je do 6. augusta.

„Predmetom obstarávanej zákazky je vybudovanie cyklotrasy Jarovce - Rusovce, ktorá je súčasťou Bratislavskej a Dunajskej kmeňovej trasy,“ uviedla samospráva v súťažných podkladoch. Cyklotrasa má začínať na Ovocnej ulici v križovatke Ovocná - Zelininová v Jarovciach pri obojstranných zástavkách mestskej hromadnej dopravy.

„Cyklotrasa pokračuje po miestnych komunikáciách - uliciach Balkánska - Kováčsova až

po križovatku s Vývojovou, a to len dopravným značením, ktoré je súčasťou projektovej dokumentácie,“ ozrejmili. Zároveň od križovatky ulíc Vývojová - Kováčsova má byť budovaná druhá etapa cyklotrasy v pokračovaní Kováčsovej ulice až k železničnej stanici Bratislava - Rusovce a konečnej autobusovej mestskej hromadnej dopravy.

(TASR)

Snímka zdroj: Rusovce - OMA.sk

Areál pri Horárni Krasňany má nové toalety i cykloumyvárku

V areáli pri Horárni Krasňany, ktorý je druhým najnavštevovanejším vstupným bodom do mestských lesov v Bratislave, pribudli chýbajúce toalety, na ktoré dostávala mestská organizácia dlhodobé podnety od návštevníkov. Nahradili doterajšie suché WC bez možnosti umytia rúk. Kontajnerové toalety sú však len dočasným riešením. TASR o tom informovali z mestských lesov.

„Pracujeme na príprave projektovej dokumentácie rekonštrukcie areálu samotnej budovy horárne a jej okolia. Súčasťou projektu v budúcnosti už bude aj dobudovanie riadnych toaliet pre celý rekreačný areál,“ priblížila mestská organizácia.

Kontajnerové toalety s umývadlom sa nachádzajú pri detských ihriskách, po ľavej strane včelej lúky. Predchádzalo im aj vybudovanie studne, keďže sa tam nenachádzal zdroj vody. Tento rok budú toalety fungovať v testovacom režime, na budúci rok by mal byť osadený nový, estetickjší kontajner spolu s drevenou fasádou.

O čistotu celého objektu sa stará neďaleký bufet pri Horárni. Okrem toaliet tam nájdú návštevníci aj novú cykloumyvárku na očistenie bicykla.

Mestské lesy v Bratislave spravujú 3000 hektárov lesa vo vlastníctve hlavného mesta. Patria tam obľúbené miesta ako Partizánska lúka, Železná studnička, Kačín, Kamzík či Horáreň Krasňany. Okrem vytvárania podmienok na rekreáciu sa zameriavajú aj na podporu ochrany prírody, ekovýchovu pre deti či šetrnú formu lesného hospodárstva.

(TASR)

Štátna školská inšpekcia: Materské školy sa zameriavajú u detí na pohybové aktivity, zdravé stravovanie a zdravé prostredie

Výsledky štúdie European Health Examination Survey poukazujú, že prevalencia obezity od roku 1980 sa v mnohých európskych krajinách viac ako stonásobila a tento nárast je sprevádzaný nárastom chronických neprenosných ochorení.

ŠTÁTNA
ŠKOLSKÁ
INŠPEKCIA

Slovenská republika sa v rámci európskych štruktúr zaviazala k boju proti obezite a prijala na zasadnutí vlády Slovenskej republiky 9. januára 2008 Národný program prevencie obezity.

V tejto súvislosti bol vypracovaný i Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO) zameraný na zníženie a eliminovanie nadhmotnosti a obezity v populácii. Jeho kľúčovými oblasťami a opatreniami sú i podpora zdravšieho prostredia v školách a podpora fyzickej aktivity

Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) monitoruje stav podpory zdravého prostredia v materských školách ako prevencie obezity od školského roku 2016/2017. Počas sledovaných piatich rokov bolo monitorovaných 722 materských škôl (MŠ).

Z výsledkov kontrolnej činnosti ŠŠI vyplynulo, že 86,7 % MŠ mala zapracované úlohy a aktivity vyplývajúce z NAPPO v školskom vzdelávacom programe (ŠkVP) alebo príslušnej dokumentácii. Vlastné ciele výchovy a vzdelávania v ŠkVP smerovali k vytváraniu zdravého školského prostredia a podporovaniu zdravého životného štýlu, fyzickej aktivity detí a ich pohybovej, dopravnej i environmentálnej gramotnosti.

Tomu nasvedčovali i denné poriadky jednotlivých tried, ktoré mali v 98 % MŠ pevne stanovený čas na činnosti, ktoré súviseli so

životosprávou a uskutočňovaním sezónnych pohybových i environmentálnych aktivít.

MŠ realizovali pohybové aktivity formou zdravotných cvičení (zväčša 1-krát denne vzhľadom na vekovú kategóriu detí), vzdelávacie aktivity s telovýchovným zameraním 4 krát v mesiaci. Väčšina detí sledovaných MŠ (85,8 %) strávila pobytom vonku 1,5 hodiny 1 krát denne a takmer polovica (42,7%) 2 krát denne.

Učitelia MŠ na rozvíjanie pohybových spôsobilostí detí využívali vlastnú telocvičňu MŠ alebo telocvičňu inej školy. V prípade priaznivého počasia i okolité prírodné prostredie alebo obecné športoviská. Riaditelia deklarovali, že MŠ mali zväčša dostatok telovýchovného náradia (81 %) a telovýchovného náčinia (89 %), uvítali by však ich inovovanie a rozšírenie. MŠ organizovali rôzne športové výcviky a kurzy, medzi ktorými dominoval predplavecký výcvik.

Prečítajte si viac informácií k zisteniam o pohybových aktivitách detí a správu Stav a podpora rozvíjania pohybovej gramotnosti detí v materských školách v školskom roku 2019/2020 v SR na <https://www.ssi.sk/>

(Zdroj: Štátna školská inšpekcia)

Do modernizácie centra KOMUCE investovalo mesto Banská Bystrica 350-tis. eur

Do obnovy Komunitného multifunkčného centra (KOMUCE) na banskobystrickom sídlisku Sásová investovala samospráva v tomto roku približne 350-tis. eur. Vyriešiť sa podarilo dlhodobý problém s kanalizáciou, modernizáciou prešli aj interiérové priestory zariadenia sociálnych služieb. TASR o tom informovala hovorkyňa primátora Zdenka Marhefková.

V zariadení sociálnych služieb na Krivánskej ulici sa podarilo po rokoch vyriešiť dlhodobý problém s kanalizáciou. Rekonštrukciou v uplynulých mesiacoch prešli aj nebytové miestnosti centra, v ktorých vznikli priestory pre spoločenské aktivity a záujmovú činnosť klientov. Využívané sú napríklad na stretnutia s rodinnými príslušníkmi či spoločné podujatia.

„Vytvorili sme pre nich malé obývačky, kde sa radi stretávajú, vedú neformálne rozhovory, spomínajú a sledujú dianie na ulici. Upravili sme obe jedálne, kaplnku, pribudla relaxačná i počítačová miestnosť, ktoré sme zriadili novým nábytkom. Novinkou je ďalšia ergomiestnosť, v ktorej klienti vyrábajú sviečky či mydlá, alebo sa hrajú spoločenské hry,“ priblížila vedúca odboru sociálnych vecí Mestského úradu v Banskej Bystrici Ivana Kružliaková.

Do KOMUCE na sídlisku Sásová boli v rámci obnovy zakúpené aj nové elektrické polohovateľné

postele, výškovo nastaviteľné jedálské stoličky, hygienické stoličky, čističky vzduchu a ďalší nábytok. Za posledný rok samospráva do stavebných prác a modernizácie priestorov centra investovala približne 350.000 eur.

„Som rád, že sa nám postupne darí skvalitňovať a modernizovať aj zariadenia sociálnych služieb, aby sa v nich naši klienti cítili príjemne, mohli sa socializovať a odýchnuť si. Súčasťou rekonštrukcií

je aj zvelaďovanie, zefektívnenie a optimalizácia priestorov, ktoré slúžia pre zamestnancov a sociálnych pracovníkov KOMUCE. Vo všetkých zariadeniach zároveň budujeme aj bezbariérové kúpeľne, ktoré uľahčujú prácu opatrovatelkám pri starostlivosti o imobilných prijímateľov sociálnych služieb,“ dodal banskobystrický primátor Ján Nosko.

(TASR)

Snímka zdroj: BBonline

ÚSV ROS chce sprístupniť bezpečné a výživovo hodnotné potraviny pre ľudí v núdzi

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS) chce sprístupniť bezpečné a výživovo hodnotné potraviny pre ľudí v núdzi.

Taktiež integrovať do spoločnosti štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov či podporiť odborné koordinačné aktivity strešných organizácií občianskej spoločnosti. Pokračovať bude aj v projekte Efektívne zapojenie občianskej spoločnosti do implementácie a monitorovania fondov EÚ.

Na tlačovej konferencii o tom informovala splnomocnenkyňa vlády pre rozvoj občianskej spoločnosti Simona Zacharová. Predstavila štyri nové národné projekty za viac ako 13 miliónov eur.

Prostredníctvom implementácie jedného z národných projektov s alokáciou vo výške viac ako tri milióny eur chcú podľa nej vytvoriť návrh jednotného a udržateľného systému redistribúcie potravinovej pomoci. „Projekt prispeje k zníženiu tvorby odpadu z potravín a zároveň aj zmierneniu sociálnych rozdielov a miery chudoby na Slovensku. Aktuálny stav je nevyhovujúci a subjekty zaoberajúce sa touto formou pomoci núdznym

narážajú na rôzne praktické a legislatívne prekážky,“ poznamenala Zacharová.

Ako uviedla, národný projekt integrácie štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov už spustili, alokovaných je naň viac ako štyri milióny eur. Doplnila, že jeho hlavnou aktivitou je poskytovanie finančných príspevkov pre tých, ktorí realizujú integračné aktivity v prospech štátnych príslušníkov tretích krajín vrátane migrantov s legálnym pobytom na území SR.

Na ďalší národný projekt podpory odborných koordinačných aktivít strešných organizácií občianskej spoločnosti je podľa Zacharovovej vyčlenených viac ako šesť miliónov eur. „Úrad prostredníctvom výzvy predpokladá podporiť 15 strešných organizácií. Snahou je prispieť k riešeniu problému, nedostatku možností a finančných prostriedkov pre systematické budovanie odborných kapacít strešných organizácií občianskej spoločnosti,“ podotkla.

Úrad tiež podľa Zacharovovej chce

kontinuálne pokračovať v projekte Efektívne zapojenie občianskej spoločnosti do implementácie a monitorovania fondov EÚ, pôjde o jeho piate pokračovanie. „Cieľom tohto projektu je podpora partnerstva s občianskou spoločnosťou a socioekonomickými partnermi prostredníctvom financovania administratívnych kapacít úradu splnomocnenca vlády a zástupcov občianskej spoločnosti,“ uviedla s tým, že na tento národný projekt je vyčlenených viac ako 760.000 eur.

Zacharová objasnila, že ÚSV ROS má dva strategické materiály, ktoré sú schválené vládou SR - Konceptia rozvoja občianskej spoločnosti na Slovensku do roku 2030 a Iniciatíva pre otvorené vládnutie. Oba tieto materiály sú podľa nej implementované prostredníctvom národných projektov. Ako dodala, spoločným menovateľom je téma participácie, respektíve vytvárania spolupráce medzi verejnou správou a zainteresovanými aktérmi na strane občianskej spoločnosti.

(TASR)

Ilustračná snímka: Shutterstock

HLAVNÝ ORGANIZÁTOR:

**OBEC
KOKAVA
NAD RIMAVICOU**

XXXIII. ročník - Festival ľudovej kultúry
- stretnutie mladých folkloristov

Koliesko

Koliesko Kokava nad Rimavicou

1. - 4. august 2024

Festival z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia **u.** fond na podporu umenia

Kontakt:
Obec Kokava nad Rimavicou
Miestne kultúrne stredisko
Blanka Harasimová

blanka.harasimova@kokava.sk
tel.: 047/429 32 45
mobil: 0950 646 959

SPOLUORGANIZÁTORI FESTIVALU:

Fotografie: Peter Vranský

48. Podroháčske folklórne slávnosti

2. - 4. 8. 2024 / Zuberec / Brestová

PIATOK / 2. AUGUST 2024

Oravský Biely Potok

19.00 / KROJOVANÝ SPRIEVOD / Sprievod folklórnych súborov cez obec

Športové ihrisko v Oravskom Bielom Potoku

19.30 / V TOM BIELOM POTOKU / Program domácich skupín a hostí
 Účinkujú: DFS OSLÁRIK a ženská spevácka skupina z Oravského Bieleho Potoka, FS VRETENO z Kysáča (Srbsko), FS KLASY zo Starej Pazovy (Srbsko), FS STAVBÁR zo Žiliny, FS JELEŠŇA z Hladovky

Námestie sv. Vendelína v Zuberci

19.00 - 20.00 / MUZIKANTSKÉ PÓDIUM
 Účinkujú: FS OSTROHA a DFS OSTRŮŽKA z Dublinu (Írsko)

Kultúrny dom Zuberec

20.00 - 23.00 / TANEČNÁ ŠKOLA
 Vedie: PODROHÁČSKA FOLKLÓRNA SKUPINA zo Zuberca
 Spoluúčinkujú: FS STAVBÁR zo Žiliny, FS OSTROHA z Dublinu (Írsko)

23.00 - 01.00 / LUDOVÁ VESELICA

Spievajme a tancujme pri ľudovej hudbe Viktora Janošťa

SOBOTA / 3. AUGUST 2024

Múzeum oravskej dediny

10.30 / OSOBNOSTI ORAVSKÉHO REMESLA / malá scéna na rínku

Prezentácia remeselnej činnosti
 Ľubomír Hoľma - Trstenskú keramikou
 Matej Rabada - ateliér Rabada - modrotlač
 Ján Matiščík - husliarstvo
 Stanislav Otruba - zvonkárstvo

12.30 / VLADO JANIGA: V OHNI ZRODENÉ / malá scéna na rínku

Otvorenie výstavy umeleckého kováča Vladimíra Janigu pri príležitosti 55 rokov výtvarnej tvorby autora a 100 rokov kováčstva v rodine

13.00 / NA ZVONICI ZVONIA

Sprievod krojovaných súborov a skupín zo skanzenu k amfiteátru

Amfiteáter

13.30 / SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE 48. PFS

Prezentácia účinkujúcich, príhovor starostu obce, spoluúčinkujú Zuberčania

14.00 / OBRAZY Z DOLNEJ ZEME

Podoby slovenského folklóru v podaní krajských súborov zo Srbska
 Účinkujú: FS VRETENO z Kysáča (Srbsko) a FS KLASY zo Starej Pazovy (Srbsko)

15.00 / ZĎALEKA I ZBLÍZKA

Program folklórnych súborov zo Slovenska a zo zahraničia
 Účinkujú: FS STAVBÁR zo Žiliny, FS LIPTOV z Ružomberka, FS ORAVAN Senior z Nižnej, FS OSTROHA a DFS OSTRŮŽKA z Dublinu (Írsko)

16.30 / OD JURA DO MITRA

Scénický program folklórnych skupín a súborov zameraný na pastiersku tematiku
 Účinkujú: PODROHÁČSKA FOLKLÓRNA SKUPINA zo Zuberca, FSK JAVORNÍČEK z Hvozdnice a Štiavnika, FS LIPTOV z Ružomberka, FSK RABČIČANKA z Rabčíc, FSK SLIACANKA z Liptovských Sliačov, FSK z Brezovice, FSK LOKČAN z Lokce

18.30 / GORALE, GORALE, CO PO VAS ZOSTAŇE

Program o tradičnej hudobnej kultúre oravských goralských obcí
 Účinkujú: Goralská muzika a DSSK z Hladovky, ŽSSK GURŇANKY zo Zákamenného a Novote, LH bratov Brnušákovcov s Karolom Šimekom a FSK GORAL zo Suchej Hory, LH BESKYD a sestry Plevjakové z Oravskej Polhory, Rabčianska muzika z Rabče, FSK RABČIČANKA z Rabčíc, LH Ľubomíra Luscaňo zo Síhelného, FS MŮTNANKA z Mútneho, Viktor Chudoba a FS FLAJSŮVAN z Oravskej Lesnej

20.00 / FODRI, MOJO FODRI

Obrázky z Abova - regionálny program folklórnych súborov a skupín
 Účinkujú: FSK PARADNE ŇEVESTI z Valalík, FSK VINICA z Myslavy, FS HORNÁD z Košíc, FS ROZMARING zo Sene a LH Mateja Topoľovského

22.00 - 24.00 / NA LÚKE PRI KOLIBE

Spievajme a tancujme pri ľudovej hudbe pod vedením Viktora Janošťa

NEDEĽA / 4. AUGUST 2024

8.30 / STUDENOU DOLINOU FURMANI IDŮ

Sviatočná furmanka spod Klimkovho vršku v Habovke do Zuberca a Múzea oravskej dediny v Brestovej

Múzeum oravskej dediny

9.00 / SLÁVNOSTNÁ SVÄTÁ OMŠA / veľká scéna pri mlyne

12.00 / OSOBNOSTI ORAVY / malá scéna na rínku
 Prínos významných osobností v audiovizuálnej prezentácii uvádza Richard Janošťa pri príležitosti jeho 25. výročia pôsobenia v Múzeu oravskej dediny
 Doc. Viliam J. Gruska - rozvoj folklórneho hnutia
 PhDr. Juraj Langer CSc. - zakladateľ a tvorca kultúrnych inštitúcií na Orave

14.00 / KLASIKA NA LUDOVÝCH STRUNÁCH / drevený kostol

Vážna hudba v úpravách cimbalovej kapely MusEquality
 Účinkujú: Viktor Janošťa, Lukáš Janošťa, Michal Procházka, Lukáš Holubík, Jaromír Žižka

15.00 / POZDRAVY / veľká scéna pri mlyne

Program folklórnych súborov a skupín
 Účinkujú: FSK PARADNE ŇEVESTI z Valalík, FS ROZMARING zo Sene, FS HORNÁD z Košíc, FSK VINICA z Myslavy, LH Mateja Topoľovského

Amfiteáter

10.30 / VITAJTE V ZUBERCI

Účinkujú: DFS ROHÁČIK a PODROHÁČSKA FOLKLÓRNA SKUPINA zo Zuberca, ŽSSK z Oravského Bieleho Potoka a FSK BUČNÍK z Habovky

11.00 / NAŠI NAJMEŇŠÍ

Program detských folklórnych súborov z Oravy
 Účinkujú: DSS FS JELEŠŇA z Hladovky, DLH OSTRVKA z Nižnej, DFS ROHÁČIK zo Zuberca, DETI NIŽNEJ VSI z Nižnej, FS MŮTNANKA z Mútneho, DFS MALÁ MAGURKA a DFS VEĽKÁ MAGURKA z Oravskej Lesnej, ZÁZRIVSKÁ MUZIKA - bratia Matúšovci zo Zázrivej a LH DFS ZÁZRIVČEK zo Zázrivej

12.15 / KRAJANIA

Podoby slovenského folklóru v spracovaní folklórnych súborov zo zahraničia
 Účinkujú: FS VRETENO z Kysáča (Srbsko), FS KLASY zo Starej Pazovy (Srbsko), FS OSTROHA a DFS OSTRŮŽKA z Dublinu (Írsko)

13.30 / HRANICAMI KRAJA

Program folklórnych súborov a skupín pod záštitou predsedníčky Žilinského samosprávneho kraja Eriky Jurinovej
 Účinkujú: FS MŮTNANKA z Mútneho, FSK LŮŽŇAN z Liptovskej Lúžnej, FSK TIEŠŇAVAN z Krpelian, FS STAVBÁR zo Žiliny, FSK SVRČINKA zo Svrčinovca, sólisti z Oravskej Polhory, sólisti z DFS TURIEC z Martina a sólisti z KAF HOJANA zo Žiliny

16.30 / SLOVENSKO

Profilový program Slovenského ľudového umeleckého kolektívu Pestrá mozaika ľudových tancov a piesní z rozmanitej umeleckej tvorby SLUK-u
 Účinkujú: tanečný súbor, ľudová hudba a spevácka skupina SLUK-u
 Choreografia: Juraj Kubánka, Stanislav Marišler, Marek Grega, Ján Blaho, Ervín Varga a I.
 Hudba: Štefan Molota, Ján Cikker, Stano Palúch, Peter Mikulec, Vladimír Homola, Peter Janoščíak a I.
 Program zostavil: Stanislav Marišler

V prípade nepriaznivého počasia sa program v sobotu a v nedeľu uskutoční na veľkej scéne pri mlyne v múzeu, program SLUK-u sa neuskutoční!
 ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!

SPRIEVODNÉ PROGRAMY V MÚZEU ORAVSKEJ DEDINY

32. ORAVSKÝ TRADIČNÝ JARMOK OŽIVENÝCH REMESIEL
 sobota 3. 8. 2024 / 9.30 - 19.00, nedeľa 4. 8. 2024 / 8.30 - 17.00

VLADO JANIGA / V OHNI ZRODENÉ

Výstava umeleckého kováča Vladimíra Janigu pri príležitosti 55 rokov výtvarnej tvorby autora a 100 rokov kováčstva v rodine / Objekt č. 16 - Dolná Lehota

SKORONSKÁ JÍZDA KRÁLŮ V MINULOSTI A PRÍTOMNOSTI...

Tvorivá dielňa a výstava obrazov FS zo Skoroníc (Česká republika)
 sobota 3. 8. 2024 / 15.00 - 17.00, nedeľa 4. 8. 2024 / 11.00 - 12.00 - malá scéna na rínku

CENY DENNÉHO VSTUPNÉHO

Predpredaj on-line: www.pfs.zuberec.sk
 Základné: 10 €, Zľavnené: 5 €
 Predaj na mieste: Základné: 12 €, Zľavnené: 5 €
 Deti vo veku do 6 r. - vstup zdarma.
 Vstupenka je platná aj do Múzea oravskej dediny
 VIAC INFORMÁCIÍ : www.pfs.zuberec.sk

V obci Korytárky pod Poľanou sa opäť zišli fujaristi z celého Slovenska

Predposledná júlová sobota patrí v obci Korytárky v Detviaskom okrese fujare. Pod Poľanou sa zišli fanúšikovia folklóru a ľudových tradícií na 26. ročníku Celoslovenskej prehliadky fujarášov.

Informoval o tom organizátor podujatia Roman Malatínek. Uviedol, že podujatie bolo vždy venované hlavne komunitě fujaristov, neskôr sa však z neho stal festival pre rodiny s deťmi komorného charakteru. „Je jedinečné na Slovensku, interpreti sa stretnú, rozprávajú sa a predpopuldním mávame zasadnutie spolku fujaristov,“ spomenul s tým, že v sobotu sú v Korytárkach aj interpreti zo Srbska a Nemecka.

Vo večernom programe s názvom Vrchárska krása dostanú priestor folklórny súbor Partizán z Banskej Bystrice, fujaristi z Podpoľania a z regiónov Slovenska. Súčasťou prehliadky sú počas dňa tvorivé dielne pre deti i škola hry na fujaru. V kultúrnom dome v obci zas vystavili kabanice z Podpoľania. V nedeľu (21. 7.) predpopuldním pokračuje program svätou omšou priamo v Kostole Panny Márie Karmelskej v Korytárkach.

Podujatie vzniklo koncom 90. rokov uplynulého storočia na počesť nestora detviaskych fujaristov Jozefa Rybára. Prehliadku organizujú folklórne občianske združenie Javorie, Spolok fujarášov a obec Korytárky.

Korytárky sú bohaté na tradičnú ľudovú kultúru, ktorú si dodnes zachovávajú ako svoje najvzácnejšie bohatstvo. Môžu sa pýšiť hudobníkmi a umelcami slovenského kultúrneho a verejného života, ktorí reprezentujú svoj rodný kraj. Okrem tejto akcie organizujú v septembri aj celoslo-

venskú prehliadku heligonkárov, ktorá je na počesť zosnulého ro-

dáka Matúša Mittera. (Tex a snímky: TASR)

Budova železničnej stanice v Nových Zámkoch sa stala národnou kultúrnou pamiatkou

Budova Železničnej stanice v Nových Zámkoch sa stala novou národnou kultúrnou pamiatkou. Informoval o tom Pamiatkový úrad SR.

Ako uviedol Richard E. Pročka z Krajského pamiatkového úradu (KPÚ) v Nitre, podnet na jej vyhlásenie za národnú kultúrnu pamiatku podal KPÚ v novembri 2020. „Pamiatkový úrad SR ju spolu s dvoma vodojemami vyhlásil za národnú kultúrnu pamiatku 9. apríla 2021. Rozhodnutie o vyhlásení potvrdilo po odvolaní jedného z účastníkov konania Ministerstvo kultúry SR v máji 2024,“ vysvetlil Pročka. Ako doplnil, v súčasnosti je už objekt železničnej stanice evidovaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR.

Podľa Pročka je Železničná stanica v Nových Zámkoch komplexným architektonickým dielom, ktorého pamiatková hodnota sa zakladá na kvalitnom koncepčnom autorskom riešení. „To je založené na schopnostiach a názore architekta, na kvalite a úplnosti realizácie, zachovalosti a autenticite architektonického diela dotvoreného súborom kvalitných výtvarných diel oceňovaných výtvarníkov a v neposlednom rade

na historickom a kultúrno-spoločenskom kontexte výstavby,“ skonštatoval Pročka.

Budova železničnej stanice bola postavená v rokoch 1966 až 1971 na mieste staršej budovy z 19. storočia, zničenej po bombardovaní mesta v závere druhej svetovej vojny. „Vzhľadom na význam Nových Zámok ako železničného dopravného uzla navrhol architekt Vojtech Fífik v intenciách neskorej moderny veľkorysý urbanisticko-architektonický koncept výpravnej budovy, ktorý zodpovedal aktuálnym európskym trendom,“ uviedol Pamiatkový úrad SR.

Objekt pozostáva z dvojpodlažnej časti pre verejnosť a administratívu s dominantnou prevýšenou vybavovacou halou s presklenou fasádou. „Pamiatka je zaujímavá nielen svojim architektonickým riešením a postavením v rámci urbanizmu mesta, ale aj bohatým zastúpením umeleckých diel v interieri aj exteriéri,“ doplnil Pamiatkový úrad SR.

(text a snímka: TASR)

Taraba: Strategické kultúrne pamiatky na Slovensku by mali patriť štátu

Strategické kultúrne pamiatky na Slovensku by mali patriť štátu. Myslí si to vicepremiér a minister životného prostredia Tomáš Taraba (nominant SNS). Argumentuje tým, že štát má viac financií ako samosprávy. Zdôrazňuje tiež potrebu zvýšenia ich kultúrnej identity.

V tejto súvislosti poukazuje na hrad Devín v Bratislave. Hlavné mesto, ktoré sa cez svoje mestské múzeum o hrad stará, s tým zásadne nesúhlasí. Odkazuje, že národnú kultúrnu pamiatku spravuje adekvátne. Na predaj či prípadné vyvlastnenie dôvod nevidí.

„Myslím si, že na Slovensku existujú kultúrne pamiatky, ktoré by mali byť v rukách štátu. V strategických kultúrnych pamiatkach by mal mať štát stopercentný majetkový vplyv,“ konštatuje Taraba.

Priznáva síce, že na Slovensku je veľmi veľa kultúrnych pamiatok a nie všetky je možné udržiavať, avšak pri niektorých by sa malo zainvestovať omnoho viac

peňazí. Práve štát má podľa neho „nedozerne“ viac finančných prostriedkov na ich údržbu či rozvoj ako mestá a obce. Tie majú podľa vicepremiéra iné dôležité priority ako nákladné investície do pamiatok.

„Máme kopec ruín, ktoré sa nedostanú do lepšieho stavu, pokiaľ budú len v majetku miest a obcí, alebo štát za ne nebude mať finančnú zodpovednosť,“ podotýka Taraba. Vie si však zároveň predstaviť model spoluangažovanosti, teda že by príjmy následne plynuli samosprávam.

Podľa Tarabu je zároveň potrebné otvoriť otázku zvýšenia kultúrnej identity na pamiatkach. Poukazuje na to, že v zahraničí

na mnohých z nich vejú zástavy, na Slovensku podľa neho nie. V tomto smere ide podľa neho o problém vo všeobecnosti, najvýpuklejší však vidí pri hrade Devín. Poukazuje na vlnajúcu kauzu, keď podľa neho bratislavský magistrát zakázal vyniesť naň počas jedného zo stretnutí vlajku.

Hlavné mesto v reakcii pre TASR uviedlo, že hrad Devín na predaj neponúka, o jeho prevode na štát s nikým nerokuje. „Čiže je dôvodné sa domnievať, že ak pán minister hovorí o tom, že hrad bude patriť štátu, tak zrejme jedine vyvlastnením,“ poznamenal hovorca Bratislavy Peter Bubla.

Magistrát v súvislosti s minuloročným incidentom pripomína,

že nikomu nezakazovalo vyniesť slovenskú vlajku do priestorov hradu, iba trvali na dodržiavaní návštevného poriadku. V zmysle neho nie je, najmä pre bezpečnosť návštevníkov, povolené vnášať do areálu nadrozmerne predmety vrátane vlajkových tyčí.

Starostlivosť o jednu z najvýznamnejších národných kultúrnych pamiatok považuje bratislavská samospráva za adekvátnu k jeho významu. Deklaruje, že do rekonštrukcie a údržby hradu investovalo za ostatné roky státisíce eur, kvalitu služieb potvrdzuje podľa neho aj neustále rastúca návštevnosť hradu. „Myslíme si, že práve toto sú aktivity, ktoré vyjadrujú skutočný vzťah k pamiat-

kam, k tradíciám aj k histórii,“ podotkol Bubla.

Ak by mal byť dôvodom vyvlastnenia hradu Devín fakt, že na ňom neveje slovenská vlajka, hlavné mesto tomu nerozumie. Pripomína, že vedeniu ministerstva prisľúbili hľadanie možnosti, ako vlajky do areálu hradu osadiť. O pokročilom štádiu tohto projektu pre vybudovanie trvalého aj príležitostného osadenia vlajkoslavy v areáli hradu je podľa neho ministerstvo informované.

Taraba avizuje na jeseň predloženie nového zákona o štátnych symboloch. Preferuje, aby to bol vládny, nie poslanecký návrh.

(TASR)

MINCRS: Cieľom návrhu novely zákona je zlepšiť podmienky pre šport

Umožniť jasnejšiu podporu športu, znížiť nadmernú byrokraciu, zaviesť mechanizmy na riešenie sporov v športe a tiež zefektívniť jeho financovanie. To sú hlavné zámery legislatívneho návrhu, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o športe. Dokument je do 29. júla v medzirezortnom pripomienkovom konaní (MPK).

„Dôvodom predloženia návrhu zákona je úsilie o vyriešenie problémov, ktoré vyplývajú z aplikácie praxe, a ktoré boli avizované od športovej verejnosti, športových organizácií a športovcov samotných,“ uviedol predkladateľ - Ministerstvo cestovného ruchu a športu (MINCRS) SR. Zmeny majú tiež zabezpečiť štátnej športovej reprezentácii „optimálne finančné, technické, materiálne a personálne saturované podhubie, ktoré jej umožní dlhodobu prinášať najvyššie medailové umiestnenia a byť konkurencieschopnou na svetovej a olympijskej úrovni“.

MINCRS v predkladacej správe vysvetľuje, že sa v návrhu posilňuje pracovnoprávny charakter výkonu činnosti športovcov, zlepšuje sa postavenie športových odborníkov a zjednodušuje sa podnikanie v športe. Športové or-

**MINISTERSTVO
CESTOVNÉHO RUCHU
A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

ganizácie majú dostať širší rozsah práv, nové znenie zákona ich má zároveň odbremeniť od viacerých povinností, ktoré mali byrokratický charakter a boli bez významného úžitku pre štát alebo šport. „Ruší sa inštitút kontrolóra športovej organizácie z dôvodu, že prax ukázala viac nedostatkov ako pozitívnych prínosov,“ odôvodnili predkladatelia jednu z navrhovaných zmien.

Novelizovaná legislatíva, ktorá by mala platiť od začiatku roka

2025 zavádza povinnosť Slovenského olympijského a športového výboru (SOŠV) vytvoriť spoločný orgán pre riešenie sporov a pre disciplinárne konania, ktorému športová organizácia môže zveriť rozhodovanie sporov a rozhodovanie o disciplinárnych previnech vo svojej pôsobnosti.

Novela zvoľňuje podmienky, týkajúce sa sponzorských zmlúv v športe, napríklad zvýšením limitu pre náklady na uvádzanie sponzora. Cieľom je rozšíriť mate-

riálne možnosti marketingovej a mediálnej prezentácie a tým aj zatraktívniť inštitút takejto zmluvy. „Moderné nosiče reklamy a iné zákonom reálne nedefinovatelné formy prezentácie sú nástrojom nielen v prospech sponzora, ale celkovo otvárajú možnosti prívlu moderných metód reklamy do športu a následne posilnenia zdroja financovania,“ vysvetľilo MINCRS. Návrh ruší i štvorročné obmedzenie sponzorskej zmluvy.

Cieľom navrhovanej zmeny je tiež zaviesť aj do oblasti športu inštitút superodpočtu. „Po vzore oblastí výskumu a vývoja by tak bolo možné dosiahnuť väčšiu aktiváciu súkromných zdrojov do sektora športu,“ dodalo ministerstvo v dôvodovej správe.

Návrh zákona znižuje aj prísnosť ustanovení o spôsobilosti prijímať verejné prostriedky.

Návrhom zákona sa rovnako menia percentuálne podiely, ktoré je zväz povinný použiť zo štátneho príspevku na účel športu mládeže a to zvýšením na 20 percent. Zrušenie "výdavkovej brzdy" vo výške maximálne 30 percent podielu príspevku na výstavbu, modernizáciu alebo rekonštrukciu športovej infraštruktúry má prispieť k tomu, aby sa práve národné športové zväzy stali jedným z pilierov výstavby športovej infraštruktúry.

Novela zákona o športe rozširuje aj oblasť pôsobnosti národnej antidopingovej agentúry. „Okrem oblastí boja proti dopingovému športu bude agentúra zodpovedná aj za oblasť boja proti manipulácii športových podujatí, rasovej alebo rodovej diskriminácii a nenávisťným a násilným prejavom v športe,“ spresnili predkladatelia.

(TASR)

Po rokoch sa začalo v Banskej Bystrici s výstavbou skejtparku a hokejbalového ihriska

V areáli Obchodnej akadémie na Tajovského ulici v Banskej Bystrici sa v uplynulých týždňoch začala výstavba nového skejtparku a hokejbalového ihriska. Priaznivci týchto športov na potrebnú infraštruktúru v krajskom meste čakali dlhé roky, podľa mesta bol najväčším problémom výber vhodnej lokality.

Športoviská by mali byť dokončené budúci rok. Na tlačovom brífingu to v pondelok skonštatoval primátor mesta Ján Nosko.

Nový skejtpark a hokejbalové ihrisko vzniknú po dohode mesta s Banskobystrickým samosprávnym krajom (BBSK) na dvoch doposiaľ chátrajúcich ihriskách v areáli školy na Tajovského ulici. Práce odštartovali začiatkom júla, projekt má byť dokončený do deviatich mesiacov.

„Celkový rozpočet tejto akcie bol na úrovni zhruba 742.000 eur, súťažou sa nám podarilo túto sumu znížiť na približne 635.000 eur. Verím, že po realizácii bude mať komunita skejterov a hokejbalistov konečne dôstojné priestory,“ uviedol Nosko s tým, že na realizáciu projektu získalo mesto z Fondu na podporu športu dotáciu vo výške 520.000 eur.

Na športovú infraštruktúru čakajú skejteri a hokejbalisti v krajskom meste dlhé roky, najväčším problémom bol podľa samosprávy výber vhodnej lokality. Po dohode s krajom si mesto nakoniec prenajalo dve zo štyroch zanedbaných ihrísk v areáli Obchodnej akadémie na Tajovského ulici.

„Športoviská budú slúžiť ve-

rejnosti a komunitám, ale budú ich využívať aj študenti stredných škôl, ktoré sa tu nachádzajú. Zároveň BBSK dobuduje zvyšné dve ihriská, ktoré budú slúžiť na iné, loptové športy, v priestoroch školy vznikne aj zázemie pre hokejbalistov a skejterov,“ priblížil prvý viceprimátor Jakub Gajdošík.

Samospráva v rámci projektu počíta s výstavbou betónového skejtparku, ktorého súčasťou budú prekážky s rôznou náročnosťou i skejtový bazén. Na druhej ploche bude vybudované hokejbalové ihrisko s mantinelmi, so záchytnými sieťami i s menšou tribúnou.

„V súčasnosti prebiehajú práce na modelovaní samotného skejtparku. Keďže ide o špecifické práce, prizvali sme si na pomoc firmu z východného Slovenska, ktorá sa týmto prácam venuje už niekoľko rokov a zrealizovala už niekoľko desiatok skejtparkov u nás aj v zahraničí,“ uviedol Michal Hrnčár zo spoločnosti, ktorá stavbu realizuje.

(Text a snímka: TASR)

V Pezinku na ZŠ Fándlyho dokončili výstavbu multifunkčného športového areálu

Výstavbu nového multifunkčného športového areálu pre Základnú školu (ZŠ) na Fándlyho ulici v Pezinku dokončili. TASR o tom informoval Michal Lukáč z Mestského úradu v Pezinku.

Športovcom by mal začať slúžiť na jeseň tohto roka. Stavebné práce pokračujú na streche školy a v interieri ZŠ Na bielenisku, kde rozširujú kapacitu tried.

„Nový športový areál pozostáva z bežeckej dráhy s tartanovým povrchom, ihriska pre plážový volejbal vrátane umelého osvetlenia, multifunkčného ihriska s osvetlením na tenis a volejbal. Jeho súčasťou sú aj dve hádzanárske bránky a malé petangové ihrisko,“ uviedol Lukáč.

Celkovo vyšla výstavba športoviska mesto na 341.200 eur, pričom takmer 240.000 eur získalo z Fondu na podporu športu. Po novej pumptrackovej dráhe pre bicykle, kolobežky a korčule a zmodernizovanom futbalovom štadióne na Cajlanskej ulici tak ide už o tretí projekt mesta v oblasti športovej infraštruktúry za posledných tri roky.

Stavbári na ZŠ Fándlyho pokračujú v práci, a to konkrétne na streche školy. Nový strešný plášť plánuje mesto zhotoviť do konca júla. Strecha na oboch častiach budovy školy je pre silný vietor od januára tohto roka v havarijnom stave. „Výška investícií predstavuje 113.696,99 eura, mestu však bolo schválené poisťné plnenie vo výške 50.028,93 eura na strešný

plášť,“ priblížil Lukáč.

Okrem toho mesto pripravuje na ZŠ Na bielenisku dve nové triedy pre prvý stupeň a jednu odbornú učebňu. Počas prestavby budú tiež rozširovať kanceláriu špeciálneho pedagóga a zrekonštruujú sociálne zariadenia. Mesto sa rozhodlo využiť priestory, ktoré

mala na ZŠ Materská škola Gen. Pekníka, ale vďaka dlhodobu sa znižujúcemu počtu detí v predprimárnom vzdelávaní už ich nepotrebuje. Prestavba vyjde mesto na 63.935 eur a plánuje ju zaplatiť z poplatku za rozvoj.

(TASR)

Snímky: mesto Pezinok

Dni obce Vikartovce

10. – 11. Augusta 2024

Futbalový štadión OFK Vikartovce

Program

Sobota 10. Augusta

14:00

- ▶ Slávnostná svätá omša
v kostole sv. Martina vo Vikartovciach

16:00

- ▶ FSk Vikartovčan
- ▶ ZUŠ Fantázia
- ▶ FS Brižečky
- ▶ Folklórne združenie Stráne Važec
- ▶ FS Telgárt
- ▶ FS Vranovčan
- ▶ **TOMBOLA** cena 1€

21:00

- ▶ Zábava
s hudobnou skupinou **LIMIT**

Zmena programu vyhradená!

Sprievodný program:
Skákací hrad a maľovanie na tvár

Nedeľa 11. Augusta

16:00

- ▶ ZUŠ Fantázia
- ▶ FSk Kochman
- ▶ FSk Škvarkare
- ▶ FSk Batizovce
- ▶ Ľudový rozprávač Jožko Jožka
- ▶ Marka Mačoškova
- ▶ FS Vargovčan
- ▶ **TOMBOLA** cena 1€

Vstupné

	Sobota	Nedeľa
Deti do 6 r.	Zdarma	Zdarma
Deti do 15 r.	3 €	2 €
Dospelí	5 €	4 €
Nad 70 r.	1 €	1 €

Permanentka dospelí - 7€
Permanentka do 15r. - 4€

Podporte nás a zvýšte svoj odber Obecných novín

Obecné noviny prinášajú odborné, metodické, legislatívne a informačné články o dianí v samospráve, v ZMOS, v regionálnych združeniach, v regiónoch, mestách a obciach. Predplatiteľmi Obecných novín sú predstavitelia miest a obcí, primátorky a primátori, starostky a starostovia - tvoria až 95 percent ich odberateľov. Zvyšných 5 percent je distribuovaných vládny orgánom. K dispozícii ich majú aj výbory a poslanci NR SR, ministerstvá a ďalšie štátne inštitúcie.

Čo tým získate? - v prvom rade informácie, ale zároveň aj možnosť bezplatnej propagácie Vašich aktivít, diania vo Vašom meste či obci, čo sa v tomto predvolebnom období môže zísť. **A bonus navyiac** - istotu, že máte vlastné periodikum, ktoré stojí na Vašej strane a nikdy neodmietne uverejniť Váš názor, polemiku, kritiku i dobrú skúsenosť.

Okrem toho budete mať:

- **neobmedzený prístup na portál www.obecne-noviny.sk**, prístup do archívu Obecných novín v *pdf formáte aj do aktuálneho čísla, pre toľkých čitateľov, koľko kusov Obecných novín v tlačenej forme si objednáte,
- **zľavu 25 % z celkovej sumy** (v letnej akcii až 50 % zľavu) na u nás objednané tlačivá na priznanie dani z nehnuteľností,
- **bezplatnú neekonomickú inzerciu** - oznamy o pripravovaných či uskutočnených kultúrnych a iných podujatiach vo Vašej obci či regióne
- **mimoriadnu zľavu až 90 % z cenníkovej inzercie** v Obecných novinách pokiaľ pôjde o ekonomickú inzerciu,
- **prednostné uverejňovanie materiálov**, ktoré nám pošlete.

ZÁVÄZNÁ OBJEDNÁVKA

Objednávame si Obecné noviny v počte ks od najbližšieho čísla

Názov úradu (organizácie)

Kontaktný pracovník č. tel.:

IČO DIČO IČ DPH

PSC Presná adresa:

Bankové spojenie Číslo účtu

Dátum

Pečiatka a podpis:

Objednávku pošlite na adresu:

Inprost, spol. s r. o.,
Obecné noviny,
Smrečianska 29,
811 05 Bratislava
alebo mail:
seraf@inprost.sk,
inprost@inprost.sk

www.obecne-noviny.sk

denne aktualizovaný portál pre samosprávu

Vážení čitatelia,

v mailoch i listoch sa nás často pýtate, koľko Vás bude stáť uverejnenie článku v Obecných novinách. Naša odpoveď je zakaždým, že nič, práve naopak, že vám zaň budeme vďační. A ak ešte pridáte jednu dve fotografie, o to viac.

Chceme Vám však ponúknuť i ďalšiu možnosť zverejniť akcie, ktoré organizujete v mestách a obciach a to na našej webovej stránke. Na snímke vľavo sú bannery a buttony v modrých plochách, ktoré sú Vám k dispozícii. Stačí nám poslať logo akcie, prípadne jej názov, plagát, z ktorého sa dá urobiť výrez a pod. a k tomu webovú adresu na prepojenie.

Napríklad obrázok:

Adresa: <http://www.oravskyhrad.sk/>

Pri kliknutí na tento obrázok bude čitateľ automaticky presmerovaný na adresu, ktorú ste nám poslali.

Zaujíma Vás, čo to bude stáť? Odoberateľov Obecných novín nič - inými slovami je to zadarmo!

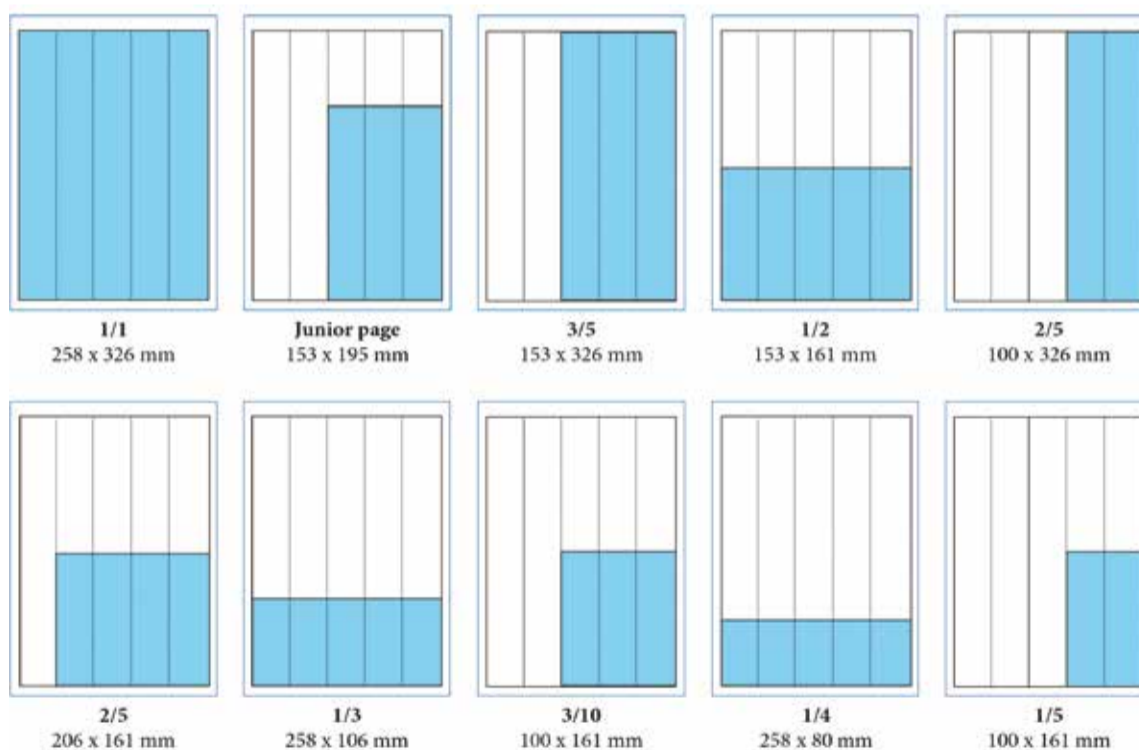
V náhľade vpravo nájdete najčastejšie využívané formáty inzercie v printovej forme Obecných novín. Ak Vás zaujíma cenník, nájdete ho na našej stránke www.obecne-noviny.sk na hornej lište, keď kliknete na Inzercia.

Tento cenník pre Vás však neplatí. Všetky články, oznamy, avíza kultúrnych podujatí a všetky ostatné materiály máte možnosť v Obecných novinách uverejiť ZADARMO, a dokonca aj PREDNOSTNE.

Výnimku tvoria iba materiály, ktoré sú z vážneho dôvodu nevhodné na uverejnenie. Ale ani tie nezahodíme do koša. Skontaktujeme sa s Vami a dohodneme sa na ďalšom postupe.

Výnimkou je aj ekonomická inzercia, ktorá propaguje tovar alebo služby. No aj v tomto prípade platí pre mestá a obce výnimka: do polovice strany Vás vyjde ekonomická inzercia 50 eur a viac ako polovica až celá strana do 200 eur. Tieto sumy sú oproti bežným cenám inzercie u nás alebo v iných novinách zlomkové.

OBECNÉ NOVINY SÚ VAŠE NOVINY

OBECNÉ noviny

Vychádza ako odborné-metodický týždenník pre komunálnu sféru pri združení miest a obcí Slovenska

Bezručova 9, 811 09 Bratislava 1
Tel.: 02/5296 4243, fax: 02/5296 4256
email: centr@zmos.sk, www.zmos.sk

Vydáva: INPROST, spol. s r. o., IČO 31 363 091,
riaditeľ Seraf Tropek, mobil: 0905 442 734,
e-mail: seraf@inprost.sk

Sídlo vydavateľa a redakcie: Smrečianska 29, 811 05 Bratislava,
www.inprost.sk, www.obecne-noviny.sk, e-mail: inprost@inprost.sk

Predplatné a distribúcia: mobil: 0905 442 734,
e-mail: seraf@inprost.sk, inprost@inprost.sk

Ročné online predplatné: 57,20 eur, polročné predplatné: 28,60 eur
Registrované Ministerstvom kultúry SR pod č. EV 3772/09 zo dňa 24. 07. 2009. ISSN 1335-650X.

Rozprávajú sa dva netopiere visiaca dole hlavou. Jeden sa zrazu na chvíľu potichu zamyslí a potom povie:

- Vieš čoho sa ale obávam asi najviac?

Druhý sa zvedavo pýta:

- Netuším, čoho?.

- Samovolného úniku moču v starobe...

Rozčúlený televízny moderátor hovorí blondínke:

- Povedal som vám, že sa máte tváriť prirodzene a nie ako prirodzenie!

Riaditeľ podniku hovorí novej mladej sekretárke:

- Slečna, vy na tom stroji píšete ako blesk.

Polichotená slečna sa usmeje a povie:

- Vážne, pán riaditeľ? To hádam nehovoríte vážne...

- Celkom vážne. Aj blesk udrie iba občas.

Manžel čaká manželku pred kozmetickým salónom. Keď sa žena zjaví medzi dverami, skonštatuje:

- No, čo už. Ale aspoň si to skúsila.

Učiteľka vraví žiakom:

- Hovorili sme o dobe kamennej, železnej a atómovej. Čo myslíte, aká príde potom?

Móricko sa prihlási:

- Prosím, doba dôchodková.

- Ako si na to prišiel?

- Lebo dedko stále vraví babke: To je ale doba, kým príde dôchodok!

Pán Novák je u veštkyne. Ona pozerá do gule a hovorí:

- Vaše šťastné číslo je 3 a nešťastné 6!

- To by súhlasilo - prikyvuje hlavou pán Novák. O šiestej chodím do práce a keď padnú tri, frčím z nej do krčmy!

Chlapíka priviezli na pohotovosť s modrinami a

golfovou palicou ovinutou okolo hrdla. Lekár sa spýtal na okolnosti úrazu a chlap odpovedal:

- No, hral som s manželkou golf, obaja sme odpálili svoje loptičky a tie vleteli do stáda kráv.

Keď sme ich šli hľadať, všimol som si niečo biele pod chvostom jednej z kráv.

Nadvihol som chvost a tam v centre rodidiel trčala loptička aj so znakom manželkinej loptičky.

Ako som tam stál, držiac hore chvost kravy, zavolať som:

- Hej, drahá, táto vyzerá ako tá tvoja!

Svokra poprosila zaťa, aby ju odviezol k lekárovi.

Doktor ju prezrie a zať sa pýta:

- Je nejaká nádej, pán doktor?!

- Bohužiaľ, je to len chrípka...

- Pán kolega, u nás sa pri práci nepospevuje!

- A kto tu podľa vás pracuje?

Lord Charles Norton ide okolo žobráka, hodí mu libru a vraví:

- Daj si v najbližšej krčme whisky na moje zdravie.

- Ja som abstinent, pane, - odvetí žobrák.

- Tak si kúp nejaký dobrý tabak.

- Ďakujem, pane, ale ja som nefajčiár.

- Tak v tom prípade tu máš 50 libier. Choď za nejakou ľahkou dievčinou a uži si, - navrhuje rozptýlenie lord.

- Prepáčte, pane, ale ja netúžim po takých ženách, - skromne odpovedá žobrák.

- Vieš čo, tu máš 100 libier! Zájdi za mojou ženou a povedz jej, nech sa pozrie, ako vyzerá chlap, ktorý nepije, nefajčí a nesúloží s ľahkými devami!

Po prehratom zápase kričí tréner na hráčov:

- Ja som vám povedal, aby ste hrali, ako nikdy predtým, nie akoby ste nikdy predtým nehrali!

Zákazník v predajni počítačov:

- Hľadám napínavú dobrodružnú hru na PC, ktorá pre mňa bude predstavovať ozajstnú výzvu.

Predavač:

- Tak to predsa skúste Windows - budete nadšený.

- Jean, pamätáte sa, ako sme boli pred tridsiatimi rokmi v Afrike?

- Lutujem pane, ale to bol ešte môj predchodca.

- Ale nie, Jean, to ste boli určite vy. Spomínate si predsa, ako vás tam potom zožral ten lev!

Na cvičení velí generál:

- Vojaci! Na kone!

Jeden z vojakov odvetí:

- Ja nemôžem, prosím, ja mám vlka.

Generál na to:

- V poriadku, tak vy na vlka, ostatní na kone!

Správa z moskovských novín:

- Na sovietsko-čínskych hraniciach, prepadol čínsky agresor pokojne orúci sovietsky traktor.

Traktor palbu opätovoľ, útočníka odohnal a odletel...

Uprostred noci hovorí otec nádejnému zaťovi:

„Chlapče, dohodli sme sa, že mi dcéru privediete domov ešte pred polnocou. Teraz sú tri hodiny ráno a táto dáma nakoniec nie je ani moja dcéra.

Príde rytier za kráľom, siahne do vreca a hovorí:

- Tu máte hlavu draka!

Kráľ siahne do vreca a hovorí:

- Tu máš ruku princeznej!

- Mám 55 rokov, narodila som sa 5.5., bývam na 5. poschodí a povedala som si, že v tom je nejaká symbolika.

Tak som nastúpila na autobus s číslom 5 a išla som na dostihy, kde som stavila na koňa s číslom 5.

- A čo? Vyhrali ste?

- Nie, bol piaty

- Kde si bol?

- U doktora?

- A čo máš za chorobu?

- Nevie, ale pamätám si, že to má niečo spoločné so sklom a s ružami?

- Skleróza?

- No to je ono. Ako si to povedal?

Slovák bol na školení v Prahe a potom hovorí v krčme zážitky:

- Chlapi, večer som išiel zo školenia a pekne potichu som si vyzul topánky a vyzliekol som sa, aby som nevyrušoval mojeho spolubývajúceho na hoteli... A zrazu

počujem: "Ukončete prosím výstup a nástup, dvere sa zavírajú"... a dom mi utiekol pred nosom!

Chlapík sedí v krčme. Prísadne si ku nemu podnapitý starší pán a hovorí mu:

- Počúvaj, ak mi kúpiš jeden poldecák, ukážem ti hovoriace hodiny.

A tak mu ho kúpi. Takto sa to zopakovalo asi štyrikrát. Potom prišli ku nemu domov. Jedna izba s holými stenami, len uprostred izby bola posteľ. Vyberie z pod nej kladivo, a sekne takú do steny, že sa otriasa celý barák. A z druhej strany sa ozve:

- Ty hovädo ožraté, čo tu búchaš o pol štvrtej ráno!

Na súde hovorí obžalovaný:

- Áno kľačal som uprostred diaľnice, ale to neznamená, že som bol opitý!

Sudca:

- Ale ako mi potom vysvetlíte, že ste sa pokúšali zrolovať biely deliaci pás?

Príde Jožo do verejného domu a pýta sa:

- Aké služby ponúkate?

- Ponúkame orál i anál... Chvíľu rozmýšľa a potom pokračuje:

- A Budvar nemáte?

Podľa svetových psychológov sú dve hlavné príčiny, prečo muž trávi večery v krčme:

1) Nemá ženu.

2) Má ženu.

Prídu indiáni za náčelníkom a pýtajú sa:

- Aká bude zima? Máme rúbať drevo?

Náčelník nevie a tak povie:

- Rúbte drevo!

Pre istotu ale zavolá do meteorologického ústavu a pýta sa, aká bude zima. A oni mu odpovedajú:

- Pravdepodobne tuhá, lebo indiáni rúbu drevo!

